

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne
Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 302

Poznań, środa dnia 6 lipca 1932

Rok XXVII

Wycofanie dyrekcji kolejowej z Gdańska

Chociaż nota komisarza generalnego R. P. w Gdańsku mówi, że rząd polski oddawna przygotowywał się do zabrania z terytorjum wolnego miasta dyrekcji kolei państwowych, to jednak nie oprzemy się przekonaniu, że na powzięcie faktycznej decyzji w tej sprawie wpłynęło żądanie senatu gdańskiego, poparte rozstrzygnięciem Ligi Narodów.

Jest już postanowione, że dyrekcja gdańska zostanie przeniesiona do Torunia i rozpoczęto już w tej mierze intensywne przygotowania. Według obliczeń znawców przymusowe te przenosiny będą kosztowały Polskę do siedmiu milionów złotych. Na tę wielką sumę złożą się, oprócz kosztów przewiezienia biur i archiwów, kosztu przeprowadzki wszystkich urzędników i instalacja aparatu dyrekcyjnego w Toruniu. Oczywiście, po przeniesieniu dyrekcji gdańskiej do Polski oszczędzi się bardzo dużo na różnicy poborów urzędniczych, wypłacanych dotychczas w walucie gdańskiej i nawet w stosunku gulden równy złotemu wyższych od poborów krajowych. Jednak według dalszego obliczenia dopiero po trzech latach oszczędności te pokryją koszty przeniesienia i zaczną być realnymi oszczędnościami. Pozatem konieczność pozostawienia w Gdańsku administracji kolei wolnego miasta pociągnie za sobą niewątpliwie nowe wydatki.

Na temat przeniesienia dyrekcji kolejowej z Gdańska do Torunia można pisać bardzo wiele. Jeżeli chodzi o stronę materialną, ucierpią bardzo eksporterzy i importerzy, tak w Gdańsku, jak i w Gdyni, bo w każdej sprawie, związanej z transportem kolejowym, będą musieli jeździć do Torunia. Jeżeli się uwzględni, że handel zamorski Polski oparty jest przeważnie na specjalnej i nadzwyczaj skomplikowanej polityce cłowej, to zrozumie się łatwo, jakiem utrudnieniem będzie odsunięcie dyrekcji kolejowej od portów polskich o przeszło dwieście kilometrów. Oprócz tego Gdańsk będzie miał osobne powikłania z racji podziału dotychczasowej jednej dyrekcji na dwie nowe: pomorską i gdańską. Gdynia, dzięki magistrali węglowej, będzie mogła w dużej mierze zrezygnować z tranzytu kolejowego przez terytorjum wolnego miasta, ale Gdańsk będzie zmuszony korzystać z usług kolei pomorskich.

O szkodach, jakie z powodu przeniesienia dyrekcji odniosą kupiectwo gdańskie, oraz kasy senackie i miejskie, nie warto pisać, bo sprawy te mogą być przedmiotem zmartwień samych Gdańszczan. My możemy być z tego zadowoleni, że pobory polskich urzędników, ani w formie podatków, ani w innych, nie będą płynęły do gdańskich kieszeni. Niech sami Gdańszczanie się kłopotają, kto zajmie miejsce, które niebawem opuszczą pol-

Ku końcowi konferencji lozańskiej

Stanowisko poszczególnych delegacji w stosunku do kontrproponicji niemieckich — Projekty trzech układów

Lozanna, 6. 7. (PAT). Włochy, Belgja i Japonja są za przyjęciem niemieckich propozycji w sprawie ryczałtowego spłacenia 2 miliardów mk. Anglja sprzeciwia się projektowi uiszczenia należności niemieckich w 10 ratach rocznych, ponieważ w ten sposób mogą być utrudnione spłaty kredytów zamrożonych, których znaczna część znajduje się w rękach Anglii i St. Zjedn.

Co się tyczy Francji, to obcuje ona przy porozumieniu, osiągnięciem dnia 2 lipca. Francja proponuje, by Niemcy spłacili ryczałtem sumę 4 miliardów mk. To jest, zdaniem delegatów francuskich jedyne rozwiązanie. Natomiast rozłożenie należności

Sprawa związania odszkodowań z długami wojennymi wobec Ameryki — Ciągłe zmiany warunków niemieckich

Lozanna, 6. 7. (PAT). Pomiedzy delegatami Francji i Anglii omawiano wczoraj w dalszym ciągu kwestję związania układu w sprawie odszkodowań z załatwieniem długów wojennych wobec St. Zj.

Potwierdza się, że obok układu z Niemcami ich wierzyciele zawrą porozumienie, według którego układ lozański nie będzie odesłany do ratyfikowania parlamentem, póki nie załatwi się sprawy długów wojennych. Poza tem wierzyciele wystosują do Niemiec jednostronne pismo, oznajmiając, że układ lozański wejdzie w życie dopiero po ratyfikowaniu go przez parlamenty tych krajów. Odpowiedni tekst pisma zredagowały zainteresowane delegacje.

W kołach konferencji podkreślają, że delegacja niemiecka w dniu wczorajszym po raz czwarty zmienia swe stanowisko. Na początku oświadczyła ona, że wogóle Niemcy nie mogą płacić odszkodowań, ale proponują Francji kompensaty gospodarcze wzajem-

Niemiec na roczne raty uwolniliby finansową politykę Rzeszy z pod bezpośredniej kontroli państw wierzycielskich.

Lozanna, 6. 7. (PAT). Mac Donald wręczył Herriotowi projekt redakcji trzech układów, a mianowicie: 1) dotyczącego uregulowania sprawy odszkodowań według propozycji z dn. 2 bm. cyfrą ryczałtową in blanco; 2) uzależniającego ratyfikowanie przez Francję i Anglię pierwszego układu od uzyskania zadowalającego załatwienia ze strony St. Zj. sprawy długów i 3) konwencji francusko-brytyjskiej o uzupełnieniu poprzednich układów francusko-angielskich w sprawie długów.

za odpowiednie skreślenia. Następnie nie było już mowy o żadnych kompensatach dla Francji a jedynie wyrażono ogólnikowo gotowość uczestniczenia w rekonstrukcji gospodarczej Europy. Później godziły się zapłacić pewną sumę wzajemian za zniesienie traktatu wersalskiego. W niedzielę Niemcy proponowały uiszczyć 2 miliardy mk. nie stawiając żadnych warunków. Wreszcie wczoraj gotowe były zapłacić 2 miliardy 600 milj. mk., ale powróciły do warunków politycznych.

Lozanna, 6. 7. (PAT). Nowe propozycje niemieckie przewidują, że saldo ryczałtowe w wysokości 1 miljarda na podstawie bonów, wydanych natychmiast, będzie puszczone w obieg po 3-letn. moratorium. Jeżeli po nowym okresie 3 lat bony znajdą lokatę na rynkach, wypuszczona zostałaby druga transza w wysokości 1 miljarda 600 milj. Bony, które nie znajdą lokaty, mają być anulowane po 13 latach od ostatniej emisji.

Herriot o sytuacji finansowej Francji

Paryż, 6. 7. (PAT). Grupa parlamentarna partji radykałów społecznych zebrała się celem wysłuchania premiera Herriota, który w obszernych zarysach zdał sprawozdanie z sytuacji w Lozannie, podkreślając, że bezpośredni jego zadaniem jest doprowadzenie do ostatecznego uregulowania problemu długów i reparacji. Poza tem premier starał się dowieść swym kolegom, że obecność jego nad jeziorem genewskim jest w dalszym ciągu konieczna, o ile się pragnie, ażeby konferencję zakończono jak najszybciej.

Następnie Herriot przystąpił do rozpatrywania kwestji finansowej, nie ukrywając bynajmniej, że sytuacja budżetu i skarbu jest ciężka. W r. 1924 Francja znalazła się w obliczu podobnych trudności; wtedy, ażeby im zaradzić, zastosowano niebezpieczną politykę pożyczek. Doświadczenie z przed lat 8 wykazało jednak całą szkodliwość tego rodzaju postępowania. Z tego też względu premier będzie się przeciwstawiał tej polityce wszelkimi siłami.

Dla zademonstrowania powagi sytuacji Herriot odczytał następnie list Palmade, w którym minister budżetu zaznacza, że 1 lipca skarb francuski wykazywał niedobór 80 milionów w chwili, kiedy deficyt budżetowy wyrażał się cyfrą 200 milionów. Herriot przestrzega, że podobna sytuacja nie

może się przeciągać bez niebezpieczeństwa katastrofy. Takie jest jego głębokie przeświadczenie i gotów jest w związku z tem wysunąć kwestję zaufania.

W konkluzji Herriot oznajmił, że, jeżeli gabinet ma upaść (pragnąłby jednak, aby załatwiono najpierw sprawy w Lozannie), przekłada on tego rodzaju rozwiązanie na powrót do polityki z r. 1924. Niech ci, którzy przeciwstawiają się projektowi rządowemu, przedłożą własne. Nie czyniąc tego, opozycja radykalna niema prawa zwalczać premiera i jego rząd.

Następnie Nogaro oświadczył, że jego zdaniem polityka "ścierania gąbką na tablicy", t. j. anulowanie długów reparacyjnych, zapewniłoby Francji więcej sił wobec Stan. Zjednoczonych, aniżeli obecne targi w Lozannie z Niemcami.

Herriot odpowiedział na to, że anulowanie odbyłoby się tylko kosztem Francji. Zresztą, jak tego bynajmniej nie ukrywa Ameryka, 15 grudnia r. b. Francja zmuszona byłaby zapłacić Stanom Zjednoczonym, nie otrzymując nic wzaman od Niemców. Na uwagę deputowanego Bergery, że projekty finansowe rządu odbijają się fatalnie na klasie średniej i robotniczej, Herriot odpowiedział, iż nie należy zapominać, że projekt rządowy domaga się jednocześnie znacznej redukcji kredytów, przewidzianych na cele wojenne.

scy urzędnicy i skąd sklepy gdańskie wezmą sobie nowy, tak wielki zastęp klientów, o stałych, bardzo dobrych

dochodach. Poruszoną z tego powodu w każdym razie opinię kupców i kamieniczników gdańskich uspokoić ma-

ją lansowane tutaj pogłoski, zresztą trudne do sprawdzenia, iż senat gdański ma zapewnienie rządu Rzeszy, iż ten bierze na swój rachunek wszystkie straty, które Gdańsk poniesie z racji „eksmitowania“ polskiej dyrekcji kolejowej. Według tego samego źródła senat gdański miał już otrzymać z Berlina pierwszą ratę tego swoiście niemieckiego odszkodowania.

Z punktu widzenia polskiej racji stanu przeniesienie dyrekcji gdańskiej jest wielką stratą, ponieważ uszczupla bardzo nasze państwowe siły w tem mieście. Możliwe, że dla pewnych naszych żywiołów politycznych wędrówki kupców niemieckich z Gdańska do siedziby nowej dyrekcji w Toruniu, oraz bankructwa sklepów gdańskich, będą dostateczną rekompensatą, ale głębiej i szczerzej patrzącemu się Polakowi nie powetuje to utraconej placówki. Ciągłe, mimo nawet najbardziej szowinistycznego stanowiska Gdańszczan, musimy pamiętać o tem, że Gdańsk jest takim samym polskim portem, jak Gdynia, i że w Gdańsku mamy uprawnienia nadane nam przez traktat wersalski. Zatrącanie naszych praw w Gdańsku, tak jaskrawe np. w roku zeszłym przez poruszone w Sejmie i przez nas wyzbywanie się przez rząd „niepotrzebnych“ nieruchomości, jest podważaniem fundamentów traktatu, który wskrzesił Polskę i przywrócił jej dostęp do morza. Polityce naszej w Gdańsku nie wolno się zadawać mniej lub więcej efektownymi demonstracjami i bezpłodną polemiką. Zadaniem jej jest umacnianie praw, które Polsce tutaj przysługują.

F o b.

Masoneria w Europie

(KAP) Serja ciekawych artykułów o masonerii, ogłaszanych w „La France Catholique“ kończy się interesującą tabelą krajów europejskich według ilości posiadanych łóż masonskich bez względu na wyznawane przez nie rytuały.

Na czele wszystkich krajów kroczy Wielka Brytania z pokaźną liczbą 6.429 łóż. Dalej idą Francja (698 łóż), Niemcy (369), Hiszpanja (156) i t. d. Polska w tym szeregu wraz z Bułgarią i Czechosłowacją zajmuje 17 miejsce, posiada bowiem — podobnie jak i tamte dwa kraje — 11 łóż.

Faktycznie całą masonerią europejską rządzi masoneria Anglii, Francji i Niemiec i jej też podporządkowane jest wolnomularstwo innych krajów, za wyjątkiem Szwecji, Norwegii i Danji, które z pod tej dyktatury potrafiły się jakoś usunąć i posiadają loże samodzielne.

Nieprawdziwa pogłoska

(KAP). Szereg pism donosiło, że biskupem diecezji tarnowskiej na miejsce ks. biskupa Wałęgi został mianowany ks. biskup Kubina, ordynariusz diecezji częstochowskiej. W kołach miarodajnych oświadczone nam, że wiadomość powyższa nie odpowiada rzeczywistości.

Ambasador turecki

Warszawa, 6. 7. (Tel. wł.) — Wczoraj o godz. 12.30 p. Prezydent przyjął na zamku ambasadora tureckiego Herid Beye, który złożył swe listy uwierzytelniające. (w)

Czy były pertraktacje polsko-niemieckie?

Podaliśmy wczoraj głos korespondenta „Vossische Zeitung” w Warszawie, który w artykule swoim wspominał, że między junkrami wschodniopruskimi, a konserwatystami wileńskimi, zgrupowanymi dokoła „sanacyjnego” „Słowa”, prowadzone są pertraktacje w celu dojścia do porozumienia polsko-niemieckiego z ostrzem, zwróconem przeciw Rosji.

Zanim wiadomość ta ukazała się w tak konkretnej formie, w znanym piśmie niemieckim, radykalny organ francuski, „La Republique”, propagujący od pewnego czasu myśl zerwania sojuszu polsko-francuskiego, zaczął się powoływać na bliżej nieokreślone wiadomości, że w samej Polsce pewne koła konserwatywne myślą o zacieśnieniu stosunków z Niemcami i o wspólnej z nimi wyprawie na Rosję. P. Pfeiffer, znany przeciwnik sojuszu Francji z Polską, donosił, że wiadomości te sprawdzał w Berlinie i że odpowiadają one prawdzie. Wniosek, jaki „La Republique” wyciągała z tych wersji, był taki, że skoro Polacy sami odwracają się od Francji i idą na ugodę z Niemcami, Francja nie ma już wobec Polski żadnych obowiązków.

Obecnie „Słowo” wileńskie zaprzecza kategorycznie, jakoby ktokolwiek z wileńskiej grupy konserwatystów prowadził rokowania z Niemcami.

Pomijamy niemądre napaści „Słowa” wileńskiego na obóz narodowy, które są nam całkiem obojętne, ale stwierdzamy, że wersje o próbach zbliżenia się niektórych Polaków do Niemiec celem rozwiązania problemu polsko-niemieckiego, mogły istotnie powstać na podstawie samych artykułów „Słowa”, które od pewnego czasu prowadzi kampanję ze porozumieniem polsko-niemieckim, również w sprawie Pomorza. Pismo to zresztą w swoim sprostowaniu dowodzi, że myśl kanclerza von Papena o sojuszu Francji, Niemiec i Polski przeciw Sowieciom „wydaje mu się słuszną”. Za jaką cenę Niemcy „porozumiałyby się” z Polską, o tem „Słowo” wileńskie nie pisze i „szczegół” ten nie go, zdaje się, nie obchodzi.

Na podstawie jednak nieprzyjemnych komentarzy, jakie pomysł „Słowa” wywołał w pewnych nieprzychylnych nam kołach francuskich, którym posłużyły za argument w kampanji za rozwiązaniem sojuszu polsko-francuskiego, widać, jak szkodliwa dla interesów Polski jest akcja wileńskiego organu prorządowego.

Należy się jeszcze zapytać, skąd „La Republique”, współpracownik jej p. Pfeiffer, oraz warszawski korespondent „Vossische Zeitung” czerpali swe wiadomości?

dze miejscowe traktują te napady zbyt pobłażliwie, że ludność żydowska boi się nowych napadów, że bandy „Obwiepolan” maszerują grupami po 20 osób i urządzają prawdziwe polowanie na ludność żydowską.

„Również Związek Kupców w Toruniu zwrócił się do Klubu Posłów Sejmowych Żydowskiej Rady Narodowej w tym samym czasie z prośbą o interwencję w sprawie agitacji antysemitycznej, uprawianej przez „Słowo Pomorskie” i „Obwiepolaków”, którzy urządzają dyżury przed sklepami żydowskimi, agitują, rozdają ulotki antysemityczne i nie dopuszczają chrześcijan do kupowania w tych sklepach. Agitacja ta doprowadziła do krwawych bójek.

W związku ze wspomnianymi zajściami Klub Posłów Sejmowych Żyd. Rady Nar. zwrócił się do władz centralnych z następującymi listami:

„Do Pana Ministra

Spraw Wewnętrznych!

Załączając odpis listu Gminy Żydowskiej w Grudziądzu z dnia 24 czerwca r. oraz odpis memoriału Zarządu Związku Kupców Żydowskich w Toruniu do Pana

Wojewody Pomorskiego z dnia 21 czerwca r. jakoteż odpis ulotki, i powołując się na artykuły o twórczości antyżydowskiej w 135, 136, 138, 139 „Słowa Pomorskiego” mamy zaszczyt prosić o zarządzenie odpowiednich kroków celem zapobieżenia agitacji antyżydowskiej, która jak wynika z załączonych dowodów doprowadzić musi do ekscesów.

„Prosimy o łaskawą odpowiedź.

(—) Dr. J. Rosenblatt.”

„Do Pana Ministra Sprawiedliwości!

Załączając odpis listu Gminy Żydowskiej w Grudziądzu z dnia 24-go czerwca r. oraz odpis memoriału Zarządu Kupców Żydów w Toruniu do p. Wojewody Pomorskiego z dnia 21 czerwca br. tudzież odpis ulotki, i powołując się na artykuły o treści antyżydowskiej w 135, 136, 138, 139 „Słowa Pomorskiego”, mamy zaszczyt prosić o nakazanie (!) władzom prokuratorskim pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osób winnych antysemitycznej agitacji, która — jak wynika z załączonych dowodów — spowodowała już zapoczątkowanie ekscesów czynnych oraz o zarządzenie konfiskaty (!) pism podburzających do tych ekscesów, jakkolwiek pod płaszczykiem pozornej legalności.

„Prosimy o łaskawą odpowiedź.

(—) Dr. J. Rosenblatt.”

Protest Powstańców i Wojaków na Kaszubach

Zjazd prezesów Tow. Powstańców i Wojaków obwodu kaszubskiego, jaki się odbył w Kartuzach w dniu 29 czerwca r., uchwalił jednogłośnie następujący protest:

„My prezesi Tow. Powst. i Wojaków Obwodu Kaszubskiego, zastępujący 3245 powstańców i wojaków, zrzeszonych w 60 towarzystwach, którzyśmy krew swoją przelewali dla wyzwolenia Pomorza i całej Polski z pod jarzma wrogich najeźdźców stanowczo protestujemy przeciwko upodłeganiu.

„Podczas kiedy inne organizacje P. W. i W. F. doznają od władz administracyjnych i wojskowych życzliwego poparcia, nasze zasłużone Towarzystwa Powst. i Wojaków narażane bywają w czasie przejazdów na ćwiczenia wojskowe, podejmowane w celach obrony granic zagrożonej Ojczy-

zny naszej, na różne szykany i przykrości z strony tychże samych czynników.

„W tych samych okolicach i w tym samym czasie toleruje się Niemców z Gdańska, którzy zbiorowo i pojedynczo bez przeszkód do nas przyjeżdżają i śpiewają w czasie pobytu u nas wrogie Polsce piosenki, oraz szpiegują, co się dzieje w Obwodzie Kaszubskim Tow. Powst. i Wojaków”.

Podpisy prezesów:

L. Lniski, skarbnik O. K. Kuczkowski, komendant O. K. A. Mazurkowski, sekretarz O. K. Czuba, Krause, Hirs, Stankowski, czł. Zarządu O. K., Steinke, Czapp, Brzeski, Król, Byczkowski, Nagórski, Kupper, Lizakowski, Stefański, Cegielski, Jasiński, Radtke, Szarmach, Okrój, Rybakowski, Zarembo, Bundt.

Sprawa młodych narodowców z Gniezna przed Sądem Najwyższym

Z Gniezna donoszą:

W dniu 9 października ub. roku odbyła się przed wydziałem karnym tegoż sądu okręgowego rozprawa przeciwko 4 młodym narodowcom, oskarżonym o to, że dnia 14 listopada 1930 r. manifestowali przed więzieniem karno-śledczym w Gnieźnie na cześć przetrzymanego w tem więzieniu kandydata do Sejmu z listy Stronnictwa Narodowego na okręg gnieźnieński p. A. Lewandowskiego z Bydgoszczy, oraz że mimo kilkakrotnych wezwań policji do rozejścia się, nie dali posłuchu jej zarządzeniom, lecz kontynuując manifestację na ul. Chrobrego przed magistratem wznosili w dalszym ciągu okrzyki na cześć posła Lewandowskiego i marsz. Trampczyńskiego, oraz śpiewali „Rotę”, co stanowiło występ z § 116 ust. 1 oraz z § 360 ust. 11 k. k.

Na ławie oskarżonych zasiadli pp. Mieczysław Welss, Bogdan Maciejewski, Antoni Stachowiak i Kazimierz Mikołajewski.

Oskarżeni pierwotnie otrzymali ze sądu grodzkiego mandaty karne, opiewające na 3 dni aresztu; przeciwko tej decyzji wnieśli oni sprzeciw i na rozprawie przed sądem grodzkim zostali uwolnieni od winy i kary. Od wyroku tego wniósł prokurator apelację, w rezultacie czego doszło do wspomnianej wyżej rozprawy w sądzie okręgowym.

Po ponownym rozpatrzeniu sprawy sąd ten uchylił wyrok pierwszej instancji i skazał wszystkich oskarżonych za występ z § 116 ust. 1 po 50 zł grzywny, a za występ z § 360 ust. 11 k. k. po 30 zł grzywny z zamianą grzywny w razie nieściągalności na areszt, licząc 1 dzień za każde 10 zł.

Od wyroku tego wnieśli obrońcy oskarżonych kasację do Sądu Najwyższego, który po rozpatrzeniu sprawy uchylił wyrok sądu okręgowego, przekazując ją do ponownego rozpatrzenia.

T. C. L. a oświata ludu dokona cudu. Przy imieninach, zaręczynach, ślubach i jubileuszowych i innych uroczystościach używajcie tylko telegra-

Z nowej ustawy o funduszu bezrobocia

Na podstawie nowej ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, która wchodzi w życie z dniem 11 b. m., zasiłki przysługiwać będą bezrobotnym robotnikom zasadniczo tylko przez 13 tygodni. Przedłużenie okresu zaopatrzenia do 17 tygodni uzależnione jest od znalezienia na ten cel pokrycia w ramach budżetu funduszu bezrobocia. Za podstawę przy wymierzaniu zasiłku brane będzie wynagrodzenie robotnika w ciągu 13 tygodni, przepracowanych ostatnio przed dniem zgłoszenia się po zasiłek. Przepis ten ma na celu utrudnienie zakładom pracy sztucznego podwyższania płac przed zwolnieniem robotników dla ułatwienia im pobrania większych zasiłków.

O aresztowanie Grzesińskiego

Berlin, 6. 7. (PAT). Frakcja nar. socj. zgłosiła w sejmie pruskim wniosek, domagający się niezwłocznego aresztowania i postawienia przed sąd prezydenta policji berlińskiej Grzesińskiego oraz innych wyższych urzędników policji, jako odpowiedzialnych za zajścia w czasie demonstracji antywersalskich w dn. 8 czerwca br. w Berlinie.

Przejazd Hindenburga

Chojnice, 6. 7. (Tel. wł.) Dziś w nocy o godz. 1,29 pośpiesznym pociągiem tranzytowym do Prus Wschodnich przejechał tedy prezydent Rzeszy niemieckiej Hindenburg. W salonce w otwartych oknach opuszczone były firanki a wewnątrz wagonu panowała ciemność. S. B.

Poświęcenie „Lwowa”

Gdynia, 6. 7. (Tel. wł.) Dziś w południe o godz. 13 miejscowy wikary Bielecki poświęcił statek towarowo-pasażerski „Lwów”, nową jednostkę polskiej floty handlowej.

„Lwów” wypływa jutro w pierwszą podróż do Hull w Anglii z ładunkiem bekonów, masła itd. Statek wyposażony jest w urządzenia chłodnicze. S. B.

Po Kongresie Eucharystycznym w Dublinie

Polska pielgrzymka na kongres eucharystyczny w Dublinie łącznie z przedstawicielami Polonii we Francji i Anglii liczyła razem około 180 osób. Naturalnie, nie była to tak liczebna reprezentacja, jak np. Stanów Zjednoczonych (było obecnych 3 kardynałów i około 20 000 pielgrzymów), jednak, można śmiało powiedzieć, spełniła swoje zadanie.

Przekonał się dowodnie, że w Irlandji mało wiadzano o Polsce. O ile jakieś wiadomości polityczne przenikały do prasy irlandzkiej, to przechodziły najczęściej ze źródeł berlińskich w sposób swoisty przedstawiających Polskę. Wiadomości z życia religijnego i kulturalnego otrzymywała prasa irlandzka z komunikatów w języku angielskim Katolickiej Agencji Prasowej.

Ogromną zasługę w uświadamianiu Irlandczyków o Polsce mają przedstawiciele naszego episkopatu. Czy to w rozmowie z prezydentem Irlandji i czynnikami rządowymi, czy to z przedstawicielami episkopatu i społeczeństwa irlandzkiego nasi księża biskupi mówili o Polsce, zbijając nieraz fałszywe o nas wyobrażenia. — Również poszczególni księża oraz świeccy, władający językiem angielskim, mieli możność oddziaływania na opinię irlandzką i informowania prasy.

Z drugiej strony Polacy spotkali się z niezwykle życzliwym przyjęciem w Irlandji. Kongres eucharystyczny w Dublinie odznaczał się wspaniałą organizacją, a jednocześnie i wielką prostotą. Nie było żadnych wielkich przyjęć, ani zbyt kosztownych dekoracji. Na każdym kroku uderzała skromność i oszczędność, wszędzie jednak darzono nas sercem całym i czem chata bogata. Harmonizowało to w szczególności z kongresem eucharystycznym i z przeżywanym dziś kryzysem gospodarczym. Można powiedzieć, że wysiłki całego narodu irlandzkiego złożyły się na przygotowanie kongresu eucharystycznego.

Polacy brali udział nietylko w ogólnych uroczystościach i w pracy swej własnej sekcji, ale uczęszczali i na sekcje inne jak np. wschodnią, miśnią, akademicką itd. Szczególnie

wzruszyła Irlandczyków obecność na sekcji irlandzkiej, na której przemawiano starożytnym językiem Erynu, ks. Prymasa i biskupów polskich. — Byli to jedyni przedstawiciele episkopatu zagranicznego. Po posiedzeniu prezydent de Valera wyszedł, by serdecznie podziękować w imieniu Irlandji naszym pasterzom.

Uczestnicy pielgrzymki polskiej mieli możność zetknięcia się osobiste go na kongresie z przedstawicielami innych narodowości, jak np. z Amerykanami, Francuzami, Niemcami. Była też sposobność dorzucenia w rozmowie trochę wiadomości o Polsce, sprostowania niejednego zarzutu, przedstawienia naszej sytuacji w Europie. Rozmowy tego rodzaju w skutkach swych napewno okazały się korzystniejsze dla naszego kraju, aniżeli sztuczna i kosztowna propaganda.

Prasa irlandzka odniosła się z całą sympatią do pielgrzymki polskiej. — Ilustracje z polskiej pielgrzymki, wzmianki o pracy sekcji polskiej, streszczenia referatów polskich, wywiady z księżmi biskupami pojawiały się dość często na łamach prasy irlandzkiej.

Nie mogę pominąć wzruszających momentów spotykania się i obcowania z naszymi rodakami na wychodźstwie. Wszędzie wychodzili na spotkanie ks. Prymasa, jako swego opiekuna, serdecznie nas przyjmowali, dzieci popiswały się deklamacjami, dając dowód, że uczą się języka macierzystego. Ileż w zbolale i tęskne serca rodaków wlało się w tych godzinach wspólnego obcowania ukojenia, nadziei na lepsze jutro! Wszędzie się zjawiali na czele ze swymi pasterzami, których pracę i zasługi około wychodźstwa naszego można dopiero na miejscu ocenić. Gdyby u nas w Polsce było zrozumienie, czem jest duszpasterstwo zagraniczne, czem są wysiłki Misji polskich w Paryżu, Londynie!

Uczestnicy pielgrzymki przeżyli niezapomniane chwile na kongresie, wyjechali podniesieni i uświęceni na duchu. Mogą też powiedzieć o sobie, że przysłużyli się Polsce.

Ks. ZYGMUNT KACZYŃSKI.

Żydzi w Toruniu i Grudziądzu żądają konfiskaty „Słowa Pomorskiego”

Usprawiedliwione i zrozumiałe wystąpienia Obozu Wielkiej Polski i „Słowa Pomorskiego” przeciw najazdowi żydowskiemu na Pomorze wywołały w prasie żydowskiej popłoch, a zarazem wiele kłamliwych oskarżeń. Ponadto zwrócili się Żydzi do rządu polskiego z żądaniem, ażeby minister sprawiedliwości zarządził konfiskatę „Słowa Pomorskiego”.

Poniżej podajemy dosłownie przedruk kilku dokumentów z żydowskie-

go „Naszego Przeglądu” (nr. 181). Czytamy tam:

„Klub Posłów Sejmowych Żydowskiej Rady Narodowej otrzymał od zarządu gminy żydowskiej w Grudziądzu list z prośbą o interwencję w sprawie agitacji antysemitycznej gazety „Prawda w oczy” i członków „Obwiepolu”, którzy napałają na przechodzących Żydów, biją ich na ulicy i w lokalach publicznych, a jednego Żyda postrzelili. Zarząd nadmienia, że wła-

Przyjęcie Turcji do Ligi Narodów

Genewa, 6. 7. (Tel. wł.) Dziś odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Ligi Narodów.

Postanowiono na niem zaprosić do wstąpienia do Ligi Turcję, której delegat poseł w Bernie Kemal Huesnu Bey był obecny na posiedzeniu. Zgromadzenie wypowiedziało się jednomyślnie za zaproszeniem.

W związku z powyższą uchwałą zwołano na dzień 18 lipca nowe posiedzenie, na którym odbędzie się uroczyste przyjęcie Turcji na członka Ligi Narodów.

W dzisiejszych obradach uczestniczył w charakterze prywatnym również były sekretarz stanu Ameryki Kellogg.

Sprawa redukcji na Śląsku

Katowice, 6. 7. (Tel. wł.) Wczoraj wpłynął do komisariatu demobilizacyjnego wniosek o zezwolenie na redukcję w zakładach Hohenlohe w Welnowcu 30 urzędników. Oprócz tego z kopalni „Szarłota”, należącej do gwaŕectwa rybnickiego, nadszedł wniosek w sprawie redukcji 120 robotników. Zaznaczyć należy, że w kopalni tej od

dluższego czasu zatrudnionych jest tylko 240 robotników.

Wczoraj odbyła się u komisarza demobilizacyjnego konferencja w kwestji unieruchomienia kopalni Karmer, zatrudniającej około 1800 robotników. Komisarz oświadczył, że zbada sprawę na miejscu, poczem wyda orzeczenie.

Zapowiedź nowych dekretów w lipcu

Warszawa, 6. 7. (Tel. wł.) Urlopy wakacyjne członków rządu rozpoczął minister spraw wewnętrznych pułk. Pieracki. Prezes rady ministrów pułk. Prystor oraz inni ministrowie wyjadą na wakacje dopiero w drugiej połowie lipca po ostatecznem omówieniu kilku ustaw, które jeszcze w ciągu lata będą ogłoszone w drodze dekretu Prezydenta.

Mają to być w pierwszym rzędzie

sprawy dotyczące rolnictwa, a więc dekret w sprawie walki z lichwą na wsi i o nadzór sądowy w rolnictwie.

Poza tem jak słyhać, ministerstwo przemysłu i handlu domaga się, aby najbliższe posiedzenie rady ministrów uchwaliło nową taryfę celną, która ma się przyczynić do poprawy naszego bilansu handlowego.

P. min. spraw wojskowych ma niebawem wyjechać do Druskiennik. (w)

Jeszcze jeden przelot nad oceanem

Nowy Jork, 6. 7. (Tel. wł.) Wczoraj wystartowali z lotniska nowojorskiego celem pobicia rekordu światowego dwaj piloci amerykańscy Matern i Griffin.

Lotnicy po kilku godzinach już znajdowali się na pełnem morzu. — Zdążają oni w kierunku wschodnim, ku Irlandji, jako cel swej podróży wyznaczili Berlin.

Londyn, 6. 7. (Tel. wł.) Wedle doniesienia agencji „Associated Press”, z Irlandji w miejscowości Nord-Donegal zauważono dziś o godz. 10,30 szybujący w kierunku wschodnim samolot, który jak przypuszczają należy do lotników amerykańskich Materna i Griffina.

Potworny zbrodniarz

Łódź, 6. 7. (Tel. wł.) We wsi Wydrzyn mieszkaniak Antoni Kłotek porąbał siekierą dwoje dzieci, 5-letniego synka i 4-letnią córeczkę oraz 29-letnią żonę swoją Genowefę.

Na alarmujące krzyki sąsiedzi zbiegli się do zagrody i ujrzeli leżące w kałuży krwi dzieci, a w sąsiedniej izbie ciężko poranioną żonę. Zobaczywszy sąsiadów Kłotek uciekł przez okno a do ścigających strzelał z rewolweru.

Zarządzono przez policję obławę w lesie i ujęto go. Odmawia wszelkich zeznań. Stan dzieci i żony jest groźny. (w)

Wystawa Wyczółkowskiego

Warszawa, 6. 7. (PAT.) W związku ze zmianą jubileuszowej wystawy Leona Wyczółkowskiego instytut propagandy sztuki zwraca się do właścicieli prac mistrza z prośbą o zgłoszenie ich na krótki czas do sekretariatu instytutu przy ul. Królewskiej 13 godz. 11—16. Tel. 24-10.

Kongres taneczny

Paryż, 6. 7. (PAT.) Wczoraj wieczorem zakończono w Paryżu międzynarodowy kongres taneczny. W konkursie wziął również udział zespół polski Tacjany-Wysockiej.

Pierwszą nagrodę (25.000 fr.) otrzymał zespół niemiecki z Essen, drugą (3.000 fr.) szkoła taneczna w Hellaerau, trzecią nagrodę otrzymał zespół polski Tacjany-Wysockiej.

Do p. Wysockiej zwrócono się ze strony francuskiej z propozycją zaangażowania. W związku z tem zespół polski zostanie jeszcze czas jakiś w Paryżu.

Roztratowane dzieci

Leszno, 6. 7. (PAT.) Z Krotoszy na donoszą, że pozostawiony na siośle bez dozoru koń spłoszył się i wpadł na dwoje dzieci, które wskutek odniesionych ran zmarły.

200 osób zabitych w jednym dniu

Nowy Jork, 6. 7. (PAT.) Liczba gwałtownych zgonów w dniu Święta Niepodległości wzrosła gwałtownie, po-

dobnie, jak lat poprzednich. Według urzędowych danych, liczba zabitych przekracza 200 osób. 80 osób zginęło w wypadkach automobilowych, zaś 50 utopiło się. 7 osób padło ofiarą tornada, który zniszczył znaczne obszary w stanach Washington i Kansas. Tornado zniszczył również 150 domów.

130 samobójstw w jednym miesiącu

Warszawa, 6. 7. (PAT.) Prasa publikuje statystykę samobójstw za ub. miesiąc, podczas którego targnęło się na życie 130 osób, w tej liczbie 31 z wynikiem śmiertelnym. Z powodu nieszczęśliwych wypadków poniosło śmierć w miesiącu czerwcu 22 osoby.

Kosą wywołał wybuch pocisku

Równe, 6. 7. (PAT.) Donoszą z Wiśniowca: Do szpitala przywieziony został mieszkaniak wsi Boszuki, Konstanty Ciowka, który w czasie koszenia trawy zaczął leżący zapewne od czasu wojny pocisk. Pocisk eksplodował, w wyniku czego Ciowka odniósł oparzenie oczu.

Z Stronnictwa Narodowego

Dwa zebrania poselskie

W Ceradzu Kościelnym odbyło się zebranie w sali p. Orzalkiewiczza. Zebranie zwołał i zagał p. Albin Jankowiak, a przewodniczył kierownik placówki O. W. P. p. Skorupski. Następnie p. poseł Górczak wygłosił obszerny i świetnie ujęty referat o położeniu politycznem i gospodarczem kraju. Ze jego wywody zebraniem trafiły do przekonania świadczący o tem długotrwałe oklaski. W dyskusji zabierali głos p. in. pp. Kazimierzczak, Kachel i Jankowiak. Następnie uchwalono stanowczą rezolucję wobec wrażliwych zakusów niemieckich.

Takie same zebranie odbyło się w Tarnowie-Podg. w przepełnionej sali Tow. Robotników Katolickich. I tu również na ten sam temat przemawiał p. pos. Górczak. Wywody p. posła trafiły wszystkim do przekonania. W dyskusji przemawiali pp. Leitgeber z Kokoszczyzna i znany krzykacz wiecowy, niejaki Smiatacz, który począł głosić komunistyczne brednie, lecz

spotkał się z ciętą odprawą prelegenta i zamilkł jak niepyszny. Zebranie zwołał i przewodniczył mu prezes koła p. Pulwiski. Na końcu uchwalono jednomyślnie taką samą rezolucję, jak w Ceradzu.

Strajki w Polsce

Według ostatnich danych Głównego Urzędu Statystycznego, w IV kwartale r. ub. zanotowano w Polsce ogółem 93 strajki, które objęły 512 zakładów pracy. Liczba strajkujących wynosiła 16.792 osoby. Z ogólnej liczby strajków 77 wybuchło na tle zatargu o płace, Częściowo lub zupełnie wygrane zostały 63 strajki.

Z ogólnej liczby strajków 21 wybuchło w przemyśle włókienniczym, 16 w rolnictwie, 14 w przemyśle metalowym, 7 w spożywczym, 6 w drzewnym, 5 w przemyśle mineralnym, 5 w handlu, 4 w przemyśle odzieżowym, po 3 w poligraficznem i zakładach użyteczności publicznej, po 2 w przemyśle chemicznym i komunikacji, (pocztą, telegraf i telefon), oraz po 1 strajku w górnictwie, przemyśle papierniczym, budowlanym, zakładach widowiskowych i szkolnictwie.

Ogółem strajkowano przez 171.895 dni roboczych.

Należność za podróże służbowe

Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało okólnik, w którym wyjaśniło szereg wątpliwości, dotyczących rozporządzenia Rady Ministrów o należnościach za podróże służbowe funkcjonariuszy państwowych i komunalnych.

W okólniku tym wyjaśnione zostało m. in., że żądanie funkcjonariusza kwoty odpowiadającej cenie biletu klasy, przynależnej mu w rozporządzeniu, bez względu na to, czy odbył podróż w tej klasie kolejowej, czy też innej, nie jest uzasadnione. Użycie niższej klasy kolei, statku, autobusu lub t. p., nie daje funkcjonariuszowi prawa do żądania od skarbu państwa różnicy ceny biletu. Gdy więc zostanie stwierdzone, że funkcjonariusz, posiadający np. prawo odbycia na koszt państwa podróży klasą I, jechał klasą niższą, należy zwracać mu koszt biletu faktycznie przezeń kupionego.

Rzeczal na koszt dojazdu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej, przyznawać należy tylko w miastach. Jeżeli funkcjonariusz nie ma potrzeby udawania się z dworca kolejowego do miasta, nie należy przyznawać mu tego rzeczal.

Przepowiednia pogody na czwartek: W dalszym ciągu pogodnie ze zmiennem zachmurzeniem i chwilowem ochłodzeniem się temperatury, skłonność do wyładowań atmosferycznych, zmienne wiatry.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 6. 7. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy w obliczeniu ówczesnego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69,95 kg. (119,1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg. (127,1 f. w. h.); 4) pszenicy pom. 74,35 kg. (126,4 f. w. h.); 5) jęczmienia poz. i pom.: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poz. i pom. 43,55 kg. (74,1 f. w. h.).

Ceny orientacyjne

Żyto	21,00—21,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	21,75—22,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień zimowy	17,50—18,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	20,00—20,50
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia 65% wł. work.	33,25—34,25
Usposobienie spokojne.	
Maka pszena 65% wł. work.	34,50—36,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	11,00—11,25
Otręby pszenne	9,50—10,50
Otręby pszenne (grube)	10,50—11,50
Rzepak	27,00—28,00
Łubin niebieski	11,00—12,00
Łubin żółty	15,00—16,00

Słoma

pszena i żytnia luzem	2,75—3,00
pszena i żytnia prasowana	3,25—3,50
owsiana i jęczm. luzem	2,75—3,00
owsiana i jęczm. prasowana	3,25—3,50

Siano nowe

zwykłe luzem	5,00—5,25
zwykłe prasowane	5,50—6,00
nadnoteckie luzem	5,25—6,00
nadnoteckie prasowane	6,25—6,75

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn, pszenicy 120 tonn, otrab żytnich 66 tonn, maki żytniej 15 tonn, rzepaku 30 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210,50 zł., gotówką 208,50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 174,06 do 174,32 zł. gotówką 173,72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 6. 7. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana. — Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% Poż. konwers. po 35,— przy braku materiału, — również 4% Poż. inwest. po 87,50 — lecz bez oddawców. 8% Obl. m. Poznania z roku 1926 obracano po 92,— w transakcjach Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 26,— przy większym braku materiału, również płacono za 6% list żytnie 11½—11½, natomiast ofiarowano 8% listy dol. stare po 55,— bez obrotu, zaś 8% listy amort. handlowano po 50% w zaofiarowaniu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

Poznań, dnia 6. 7. 1932.

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 35% P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92% +
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 50% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 26% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 11,25—11,50 P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 6. 7. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	174,20	174,63	173,77
Holandja	360,50	361,40	359,60
Londyn	31,80	31,95	31,65
Nowy Jork czek	8,919	8,939	8,899
Nowy Jork kabel	8,924	8,944	8,904
Paryż	35,05	35,14	34,96
Praga	26,37	26,43	26,31
Szwajcaria	174,25	174,68	173,82
Włochy	45,45	45,67	45,23
Berlin	211,75		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poź. bud.	36,75
4% poź. inw.	90,50 90,00
4% poź. inw. szt. ser.	96,25 96,00
5% poź. konw.	35,75
4% poź. dolarowa	46,90 47,00
7% poź. stabil.	45,25 46,50

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 0,00—70,00
Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 6. 7. 1932.

Pszenica march. 234,00—236,00
Natychem. dost. słabsza, późn. dostawa mocniejsza.
Żyto march. 187,00—189,00
Tendencja stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 162,00—172,00
Tendencja spokojna.

Owies march. 157,00—161,00
Tendencja stała.

Maka pszena 30,25—34,00
Tendencja spokojna.

Maka żytnia 70% 25,60—27,40
Tendencja spokojna.

Otręby pszenne 10,25—10,60
Tendencja utrzymana.

Otręby żytnie 10,00—10,50
Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 17,00—23,00
Groch drobn. jadalny 21,00—24,00
Groch pastewny 15,00—19,00
Peluska 16,00—18,00
Bób 15,00—17,00
Wyka 16,00—18,00
Łubin niebieski 10,50—11,50
Łubin żółty 15,00—16,50
Kuchy lniane 37% 10,30—10,60
Kuchy z orzecha ziemnego 10,60
Kuchy mielone (maczka) 11,00
Wytłoki suche paryt. Berlin 8,70

Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 10,20—

Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 11,10—11,20
Ogólna tendencja niejednolita.

Giełdy zbożowo-towarowe

Kraków, 5. 7. Pszenica dworska czerwona 28 — 28,50, żyto dworskie stand. 26 do 26,50, targowe stand. 25,50 — 25,75, maka pszena okr. krak. grysikowa 46 — 48, 45 proc. 45,50 — 46, 60 proc. 44 — 44,50, maka żytnia okr. krak. 65 proc. 40,25 — 40,75, maka żytnia okr. poz. 65 proc. 40,50 — 41.
Tendencja słaba, dowozy małe.

Warszawa, 5. 7. Żyto 23—23,50 pszenica 26,50 — 27, pszenica zbierana 25,50 — 26, owies jednolity 25 — 25,50, zbierany 23 — 24, jęczmień na kaszę 21 — 22. Usposobienie słabsze.

Gdańsk, 5. 7. Pszenica 128 f. biała 14,50, żyto dla celów konsumcyjnych 13,80, jęczmień pastewny 12,75 — 13, jęczmień 13 do 13,25, owies 12 — 13, otręby żytnie 8,40, otręby pszenne 8,40, tendencja dla pszenicy i żyta **zniżkowa**, dla pozostałych bez zmian.

Ogólnopolski zjazd nauczycielski w Częstochowie

W poniedziałek 4 bm. rozpoczęły się obrady XI Walnego Zjazdu Stowarzyszenia Chrz. Nar. Naucz. Szkół Powszecznych.

O godzinie 9 rano, licznie przybyli delegaci z całej Polski zebrał się na Jasnej Górze w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej, by wysłuchać mszy świętej. Nabożeństwo uroczyste odprawił ks. biskup Kubina. Dostojny pasterz przemówił od ołtarza do zebranych, wyrażając radość, że nauczycielstwo polskie, zorganizowane w Stowarzyszeniu, święci swój dziesięciolecie jubileusz na Jasnej Górze i tronu Królowej Polski, stwierdzając tem samem swoją niezłomną wolę opierania swej pracy wychowawczej na wiecznych zasadach wiary katolickiej, która jest ściśle związana z ideą narodową polską. Na tych zasadach oprócz potrzeby optymizmu dalszej pracy dla dobra narodu polskiego, który rozwijał się i rozwija pod najtroskliwszą opieką Królowej Korony Polskiej. Dostojny mówca udzielił zgromadzonym uczestnikom swego błogosławieństwa.

Po odśpiewaniu hymnu „Boże coś Polskę” udali się uczestnicy Zjazdu w liczbie blisko 400 pochodem do sali obrad w gmachu straży ogniowej. Przybyli również ks. biskup Kubina, przedstawiciel ministerstwa W. R. i O. wizytator Danciewicz, przedstawiciel ks. Prymasa ks. kan. Zborowski z Poznania, oraz przedstawiciele różnych organizacji społecznych.

Obrady zabrał prezes Stowarzyszenia, senator Michał Siciński. W dłuższym przemówieniu podkreślił, że gdy przed 10 laty odbywało Stowarzyszenie pierwszy Walny Zjazd i rozpatrywało zadania, jakie powinno podjąć, zdawało się, iż z chwilą odzyskania niepodległości zapanować muszą w publicznym życiu obywatelskim te zasady, na których rozwijała się i potęgowała poprzez wieki moc duchowa Polski. Jednakże niedługo przekonano się, że tym zasadom zagrażają pewne niebezpieczeństwa. Doświadczanie i działalność Stowarzyszenia w okresie pierwszego dziesięciolecia niejednokrotnie wykazały, że trzeba było stać w obronie zasad i ideałów. Stąd też i na obecnym Zjeździe na czoło obrad postawiono zagadnienie na temat wychowania religijnego-moralnego i ustroju szkoły. Zagadnienia te stają się dzisiaj tem aktualniejsze, iż w naszych oczach rozgrywa się walka dwóch światopoglądów wychowawczych: religijnego - moralnego na zasadach etyki chrześcijańskiej i wychowania laickiego na t. zw. zasadach moralności niezależnej. W walce o ideały chrześcijańskie i narodowe Stowarzyszenie musi być dalej twierdzą obroną tak na terenie szkoły, jak i oświaty społecznej. Zjazd odbywa się w Częstochowie, by uprosić Królową Korony Polskiej o dalszą opiekę nad szkołą polską i narodem polskim.

W końcu mówca poświęcił wspomnienie zmarłym członkom Stowarzyszenia i zakończył okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej Polskiej i jej prezydenta.

Wiceprezes F. Szczurkiewicz odczytał tekst depeszy, które prezydium wysłało do Prezydenta Rzplitej, ks. Prymasa Hlonda i ministra oświaty. Na wniosek F. Szczurkiewicza uchwalili Zjazd następującą rezolucję natury politycznej:

„XI Walny zjazd delegatów Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powszecznych, obradujący w Częstochowie, stwierdza z oburzeniem, iż zabórca polityka niemiecka, dążąca do naruszenia zachodnich granic Rzplitej, godzi w najświętsze prawa narodu polskiego i zagraża pokojowi świata. Nauczycielstwo polskie, zorganizowane w Stowarzyszeniu, protestuje przeciw wrogim zakusom na rdzennie polskie ziemie pomorską i śląską i oświadcza, że w obronie nienaruszalności granic Rzeczypospolitej jest gotowe do ofiary krwi i obowiązek ten wściepiał będzie w duszy młodych pokoleń”.

Rezolucję tę uchwalono z entuzjazmem.

W imieniu ministra oświaty powitał Zjazd wizytator p. Danciewicz. Następnie w gorących słowach składał życzenia ks. biskup Kubina. W imieniu ks. Prymasa Hlonda powitał zjazd ks. kanonik Zborowski, odczytując list odręczny ks. Kardynała do zarządu gł. Stowarzyszenia, tej treści:

„Wychowanie młodzieży w duchu katolickim i polskim jest jednym z najważniejszych zadań społeczeństwa naszego i warunkiem uzdolnienia mło-

dego pokolenia do przyszłych obowiązków w życiu narodu. Nauczycielstwu zgromadzonemu przez swych delegatów u stóp Najświętszej Panny Marii, Królowej Korony Polskiej, życzę obfitego błogosławieństwa Bożego na dalszą pracę, by w myśl zasad, wygłoszonych przez Ojca św. w encyklice o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży, z zupełnym powodzeniem spełniło swą wzniosłą a wielką misję.”

Pozatem odczytano liczne listy i telegramy z życzeniami dla Zjazdu.

Referat p. t. „Wychowanie religijno-moralne, jako podstawa wychowania państwowego” wygłosił prof. Klemens Jędrzejewski, redaktor „Dobrej Prasy” w Płocku. Referent, omówiwszy zadania wychowania państwowego, uzasadnił tezę, że podstawą tego wychowania ma być wychowanie religijno-moralne, które, oddziaływując na całość duchową człowieka, potęguje jego siły moralne.

Drugi referat „O reformie szkolnictwa”, wygłosił p. W. Rogaleczy z Warszawy. Na początku ilustrował przykładami fakt, że szkoła jest jednym z najważniejszych czynników kształtujących strukturę społeczną i że jednocześnie jest ona zależna od struktury społecznej danego społeczeństwa. Następnie omówił i scharakteryzował strony dodatnie oraz zastrzeżenia i obawy w odniesieniu do takich zagadnień, jak możliwość skrócenia obowiązków szkolnego o rok, pozabawienia olbrzymiej większości młodzieży wiejskiej dostępu do szkół średnich w drodze normalnej, zróżniczkowanie punktu wyjścia ze szkoły powszechnej do średniej ogólnokształcącej i średniej zawodowej, dwutorowość kształcenia nauczycielstwa i t. p. Porównując chwilę obecną do roku 1919, gdy rozpoczęliśmy budowę szkolnictwa od podstaw, wezwał nauczycielstwo do wytrwania i poświęceń w pracy.

Oba referaty przyjęto z uznaniem.

Pierwsze posiedzenie zakończyło się wyborem komisji, które zająć się mają opracowaniem wniosków w sprawach poruszonych w referatach i sprawozdaniu Zarządu Głównego. Po południu rozpoczęły się obrady referatem p. L. Kozłowskiego z Warszawy p. t. „Postulaty nauczycielstwa wobec sytuacji szkolnictwa”. Rezolucje, zgłoszone do referatów, podane będą osobno.

Z kolei nastąpiły sprawozdania z działalności zarządu głównego i komisji rewizyjnej.

Wczoraj odbyła się w sali S. S. Magdalenek wieczornica, w której wzięli udział również goście z J. Eksc. ks. biskupem na czele.

Zjazd delegatów „Strzelca”

W niedzielę odbył się w Warszawie walny zjazd delegatów „Strzelca”. Zjazd zabrał dotychczasowy prezes zarządu głównego p. W. Spiczynski, poczem przemawiał w imieniu rządu minister Jędrzejewicz.

P. Jędrzejewicz wyraził opinię, że skoro ideologia „Strzelca” ogarnie kraj, życie polskie dźwignie się niewątpliwie na wyższy poziom. Wogóle, wszyscy mówcy w patetycznych mowach stawiali członków „Strzelca” za wzór społeczeństwu, mówili o ich niezwykle wysokim poziomie umysłowym i — przede wszystkim — moralnym. Zdziwienie tedy musi wywołać ten ustęp mowy p. Spiczynskiego, w którym oświadcza:

„Przedewszystkiem pierwsza rzecz, którą zupełnie zgodnie uważaliśmy za konieczną, to jest absolutne powstrzymanie się od licznego rozwoju w tej chwili, zwłaszcza jeżeli chodzi o zakładanie nowych oddziałów. Osiągnęliśmy wysoki poziom liczebności i w tej chwili dla naszej przyszłości nie jest potrzebne natychmiastowe wchłanianie nowych mas ludzkich, ta prędkość wchłaniania potrzebna jest nam na pogłębienie roboty dotychczas prowadzonej. Wyobrażam sobie to w ten sposób, że trzeba będzie dokonać w ciągu roku albo dwóch, wolnych od napływu nowego elementu, poważnego przeszkolenia nas samych, naszych członków pozostających w oddziałach”.

Oznacza to, wyrażając się językiem mniej zagadkowym, że w „Strzelcu” potrzebna jest „czystka”, że poziom moralny członków pozostawia jeszcze — nawet dla kierowników „Strzelca” — dużo do życzenia.

O samej „ideologii” mówiono mało. P. Spiczynski odznaczał się od analogii z faszyzmem i hitleryzmem:

„Faszyzm i hitleryzm natomiast zrodziły się jako wyraz niemoralnych stosunków powojennych, w wirze walki o władzę polityczną i o zabezpieczenie materialne zgromadzonych pod ich sztandarami zastępów ludzi, przez dyktaturę”.

I oświadczył:

„Jesteśmy wolni od wszelkich nienawiści narodowych, rasowych i kulturalnych, — naszego życia wewnętrznego nie zakłóca żadne niskie namiętności i pożądania”.

Gen. Rydz-Śmigły chwalił się, że „Związek Strzelecki, to nie faramuszk, to nawet więcej aniżeli siłwa” i wyraził zadowolenie, że „dziś nikt nie może w Związku Strzeleckim powiedzieć, że specjalnie dla Związku Strzeleckiego w Polsce warunki i czas są złe”. Przemawiali jeszcze pp.: Sławek, p. Minkowski i adw. Paschalski. Charakterystyczne jest, że na zjeździe nie

przemawiał nikt z „dołu”, z delegatów (nie uwidoczniło tego przynajmniej w sprawozdaniach, które pojawiły się w prasie „sanacyjnej”). Z uchwalonych rezolucji na uwagę zasługuje następująca:

„Zjazd wyraża swoje ubolewanie z powodu niewłaściwego ustosunkowania się niektórych jednostek duchowieństwa katolickiego do pracy w Zw. Strzeleckim”.

Do nowego zarządu wybrano: na prezesa — posła adw. Fr. Paschalskiego, na członków zarządu zaś: ppłk. Anatola Minkowskiego, płk. Doan - Surówkę, Karola Lisowskiego, Zbigniewa Glinickiego, Stefana Kudelską, Zofję Praussową, Stanisława Podwyssockiego, Henryka Muszkiet-Królikowskiego, prof. Kazimierza Rouperta i płk. Glut-Nowowiejskiego.

Rozbój, dokonany na skarbie państwowym

Dzień 30 procesu gdyńskiego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdynia, 5 lipca.

Podprokurator Sobolewski zajmuje się dzisiaj ostatnim rozdziałem — oskarżeniem bankructwem. Mówi, że w notatkach Mikulskiego, robionych przed wszczęciem śledztwa, znalazł dwa bardzo charakterystyczne zdania. Pierwsze brzmi: „jeden kredyt musi robić drugi”, a następne: „trzeba udowodnić, że działano na szkodę drugim wierzytelności”. Pierwsza notatka — o rzeka oskarżyciel publiczny — potwierdza moje przypuszczenie, że firma powstała bez kapitału i działalność swoją oparła na operacjach kredytowych i zaliczkowych. Druga uwaga, zaczerpnięta żywcem z kodeksu karnego, dowodzi, że Mikulski myślał już wówczas o upadłości i co do jej sposobów radził się adwokatów. Uczynię to, czego chciał Mikulski, udowodnię, że działano na szkodę drugim wierzytelności.

W dalszym ciągu uprzedmówienia prokurator segreguje i oświadcza, że odnośny materiał dowodowy i zatrzymuje się dłużej przy sprzedaży Grabówka i sprawie uprzywilejowania poszczególnych wierzytelności. Znowu dostaje się p. Nowackiemu z Gdyni. Prokurator nie wierzy w istnienie jego weksli grzeźnościowych, które nie były księgowane ani u niego, ani u Mikulskiego, i ironicznie wyraża się o „uczuciach humanitarnych”, które skłoniły Nowackiego do interesowania się losem Mikulskiego, gdy ten przebywał w więzieniu. Dodaje wreszcie rzecz nową, iż Nowacki stał miał na czele spółki akcyjnej „Zjednoczone Tow. Budowlane w Gdyni”, która celem pomniejszenia masy upadłościowej powstała miała na Grabówku.

Na zakończenie oskarżyciel publiczny podał tylko wytyczne co do kary i prosił o najsurowszy wymiar dla oskarżonego inż. Granowskiego, poczem powiedział:

„W wiek udilżansu i trąbki pocztowej największym przestępstwem był rozbój, dokonywany na drogach. Dziś, w zmienionych warunkach życia, ten rozbój z równej drogi przenosił się na zawile ścieżki obrachunków i kredytów. Za rozbój, dokonany na skarbie państwa, proszę o surowy wymiar kary!”

Ława obrońców ustaliła już porządek mówców. Ogień otwiera mecenas Płociński z Gdyni, któremu zawierzył swój los oskarżony inż. Bielawski. Mec. Płociński mówi krótko. Zwraca uwagę na doskonałą opinię, którą posiada inż. Bielawski i konieczności, które zmusiły go, jako nadzorcę sądowego, do sprzedania Grabówka za cenę 34.300 zł. Niema instrukcji, że nadzorca sądowy winien sprzedawać tylko w drodze przetargu. Inż. Bielawski poinformował się przed transakcją w sądzie, a po sprzedaży zawiadomił o niej sąd. Bielawski winien być zwolniony, ponieważ nie istnieją nawet zwołania zbrodni, o popełnienie której go się oskarża.

Drugi dochodzi do głosu adwokat Stankiewicz ze Starogardu. W bardzo długim wywodzie broni oskarżonego Mikulskiego i usiłuje przeprowadzić dowód, że „Mikulski jest czysty”. Z

pamięci cytuję poszczególne ustępy aktu oskarżenia i kolumny przeróżnych cyfr. Na wrywki zna całą kalkulację cen, tak na osławione już tynki wewnętrzne, jak balustrady, kwietniki i twierdzi, że akt oskarżenia upada punkt po punkcie i nie może się „utrzymać na powierzchni prawa”. Ostro atakuje biegłego architekta Kubickiego i jego orzeczenia, które spowodowały zbędne przedłużenie śledztwa o szereg miesięcy, a w związku z tem przedłużyły niepotrzebnie pobyt w więzieniu Mikulskiego i Kotlińskiego. W sprawie — jego zdaniem — rzekomych nadużyć przy pierwszej serii pocztowych żelbetów nie obciąża ówczesnego współnika Mikulskiego, inż. Machajskiego, lecz podziela opinię prokuratora, że inż. Machajskiego można uważać za wzór prawdomówności i uczciwości wobec tego dedukuje, iż człowiek tego pokroju w żadnym wypadku nie dopuściłby do jakiegokolwiek machinacji. Istnienie różnych umów w tym samym przedmiocie oraz częste zmiany cen tłumaczy „bałaganem” w kierownictwie budowy poczty. Mikulskiego jako przedsiębiorcę nie to nie mogło obchodzić. Co do zysków, to twierdzi obrońca i usiłuje to dowieść cyframi, że firma Mikulski nie tylko przy budowie poczty nie nie zarobiła, ale przeciwnie straciła 200.000 zł. Zamknięcie firmy nastąpiło przy budowie poczty.

Jutro adwokat Stankiewicz będzie przemawiał w dalszym ciągu. FOB.

Groźne pożary

Wilno, 6. 7. (PAT). Z Wilejki donoszą, iż we wsi Stańczyka pożar strawił 10 budynków wysoko postawionych gospodarstw rolnych. Pastwą płomieni padł cały inwentarz. Straty wynoszą ponad 50.000 złotych. Pożar powstał z nieustalonej przyczyny w zabudowaniach Michała Bielewicza, a następnie przerzucił się na sąsiednie zabudowania. Policja wdrożyła dochodzenie.

Lublin, 6. 7. (PAT). Z Białej Podlaskiej donoszą: we wsi Studzieniec gm. Huszcza wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem powstał pożar, który zniszczył szereg zabudowań gospodarskich oraz inwentarz żywy i martwy. Straty wynoszą około 10.000 złotych.

Leszno, 6. 7. (PAT). We wsi Błotnicy wybuchł groźny pożar, który zniszczył dom mieszkalny i oborę. W oborze spłonął żywy inwentarz.

Po ugaszeniu ognia stwierdzono, że konie miały poobcinane ostrym narzędziem nogi i popodryznane gardła. O obie te zbrodnie podejrzanym jest b. parobek poszkodowanego, Andrzej Płowski, którego też aresztowano.

Ofiara kąpieli

Leszno, 6. 7. (PAT). Z Przemęt donoszą, że w Radomierzu utonął onegdaj w jeziorze 12-letni Józef Górka. Pał on było, które spragnione weszło do jeziora i wciągnęło chłopaka na głębie.

Stronnictwo Narodowe

Koło Stare Miasto

Miesięczne plenarne zebranie koła odbędzie się w piątek 8 bm. w lokalu p. Pohlowej (ul. Chwaliszewo 37).

Na porządku obrad aktualny referat p. Antoniego Pawłowskiego na temat „Polskość Pomorza”.

O liczne i punktualne przybycie uprasza

Zarząd

List Paderewskiego

Na odsłonięcie ufundowanego przez siebie pomnika pułkownika amerykańskiego House'a, przyjaciela prezydenta Wilsona, Paderewski przysłał list następujący:

W pierwszej połowie stycznia 1919 roku, podczas uroczystego przyjęcia, jakim ówczesne Prezydium oraz Rada Miejska naszej drogiej stolicy zaszczylić mnie raczyły, wygłosiłem dość długie przemówienie. Wspominając o zabiegach ludzi, którym poza granicami ojczyzny przypadło o jej wolność walczyć, oświadczyłem, że jeżeli sprawa polska, uważana ogólnie za rzecz dotyczącą polityki wewnętrznej Rosji, Niemiec i Austrii, została uznana, jako zagadnienie międzynarodowe, to tylko dzięki śp. Prezydentowi Wilsonowi za pośrednictwem i przy współpracy jego przyjaciela i doradcy Edwarda House'a. Dodałem przytem, że wolna Polska powinna pomnikami uczcić tę wielką historyczną, względem niej zasługę.

Zebrani słuchacze, wśród których było wielu najpoważniejszych obywateli stolicy i kraju, przyjęli me słowa z wzruszającym zapalem. Ozwwały się gromkie okrzyki: „postawimy pomniki, postawimy”. Niejeden z obecnych zapewne dziś jeszcze pamięta tę piękną chwilę.

Upłynęły lata. Społeczeństwo nasze, uczciwe i rzetelne, nie zapomniało wprawdzie o żadnym swym długu, ale zubożałe przez wojnę i pochłonięte mozołną gospodarczą odbudową kraju, nie mogło się zdołać na stawianie pomników. To, czego naród sam spełnić nie może, powinno być spełnionem przez jego wiernie stugi.

Jako narodu sluga, śmiem prosić Was, Czcigodny Panie Prezydencie, oraz Dostojną Radę Miejską naszej stolicy, o objęcie we wieczyste władanie tego dzieła polskiego rzeźbiarza i roztoczenie nad niem troskliwej opieki. Przedstawia ono cieleśne kształty szlachetnego charakteru i wzniosłej duszy wielkiego przyjaciela i rzecznika sprawy polskiej.

Edward Mandell House oddał Polsce nieocenione usługi. Za jego pośrednictwem i dzięki jego poparciu znalazły się w nieśmiertelnym orędziu śp. prezydenta Wilsona z dnia 22 stycznia 1917 r. pamiętne słowa o konieczności odbudowania Polski.

Dzięki jego pomocy otrzymaliśmy pozwolenie na utworzenie w Stanach Zjednoczonych polskiej armii we Francji, armii, która nam zapewniła miejsce na konferencji pokojowej.

Jemu również zawdzięczamy, że, mimo niezliczone przeszkody i trudności, rząd Stanów Zjednoczonych zgodził się na uznanie Polskiego Komitetu Narodowego, który tak dobrze zasłużył się Ojczyźnie.

Dla przyszłych pokoleń obojętnem będzie, czym kosztem powstało to świadectwo polskiej wdzięczności: społeczeństwa, czy też jednostki. Wystarczy, iż zrodziło je polskie serce.

(—) Paderewski.

„Dziennik Poznański” usiłuje — co odpowiada jego poziomowi intelektualnemu — nawet te pochlebne uwagi Paderewskiego o armii polskiej we Francji i Komitecie Narodowym Polskim w Paryżu wygrać — przeciwko Komitetowi, którego Paderewski był członkiem i reprezentantem w Stanach Zjednoczonych i którego zwierzchnictwu był poddany Wydział Narodowy Polski w Chicago, werbujący ochotników.

Wstęp listu Paderewskiego o armii polskiej, pułk. House'a i rządzie Stanów Zjednoczonych, dotyczy uzyskanego od tego rządu przy pomocy pułk. House'a prawa werbowania w Stanach ochotników do armii polskiej we Francji jako armii, obejmującej cały teren koalicji. Pierwotny projekt Paderewskiego i wychodztwa polskiego szedł w kierunku stworzenia „armii Kościuszkii” przy armii amerykańskiej, czemu — nawiasem powiedziałem — rząd Stanów był początkowo również przeciwny, ponieważ chciał, by cały materiał ochotniczy wszystkich narodowości, zamieszkujących Stany, napływał bez rozpraszania się bezpośrednio do armii amerykańskiej.

Podstawowe prawa polityczno-narodowe i organizacyjne armii polskiej we Francji jako samodzielnej armii niepodległego państwa polskiego zostały zdobyte przez Komitet Narodowy Polski we Francji, od rządu i sztabu francuskiego, do czego później przyłączyły się rządy W. Brytanii, Włoch i Stanów Zjednoczonych.

Większa. W kolejnych rządach jugosłowiańskich był dr. Srškić przez długie lata ministrem sprawiedliwości, za czasów dyktatury generała Zivkovića był naprzód ministrem sprawiedliwości, a potem zastępcą premiera, a w ostatnim gabinecie Marinkovića ministrem spraw wewnętrznych.

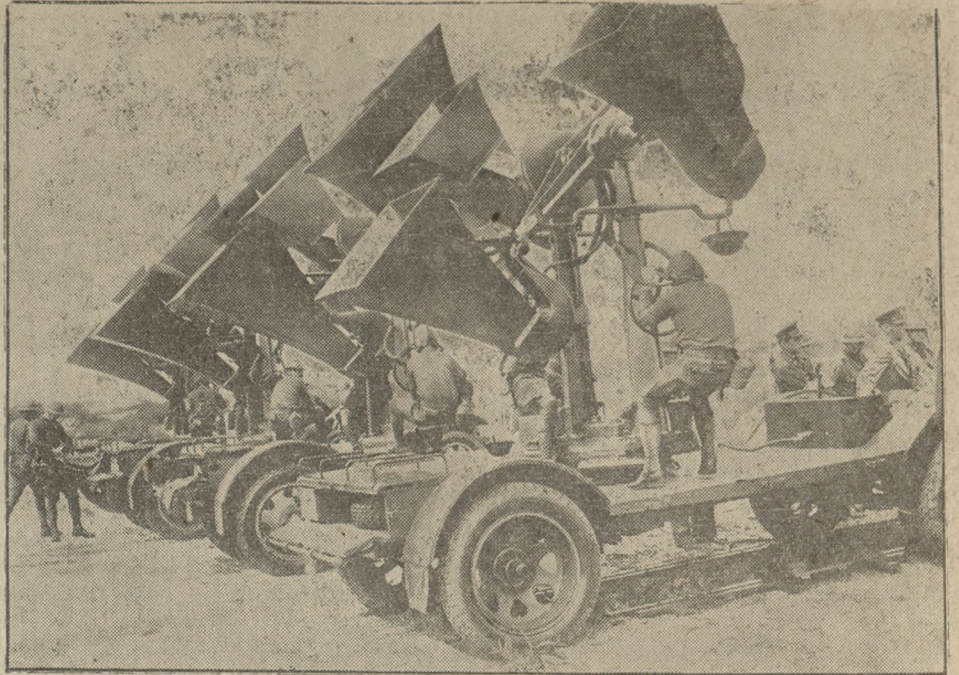
Dr. Milan Srškić nie tylko jest świetnym prawnikiem lecz również wytrwałym parlamentarzystą i dobrym politykiem. Posiada duże zdolności, takt i ujmujące manjery, cieszy się dużym zaufaniem króla Aleksandra, a dzięki, zaletom osobistym lubian jest nawet wśród przeciwników politycznych. Pochodząc z poza granic przedwojennej Serbii, został dr. Srškić powołany na stanowisko szefa rządu jugosłowiańskiego przypuszczalnie nie tylko ze względu na swe duże walory osobiste, lecz również i z tego powodu, że mu będzie łatwiej aniżeli politykowi z dawnej Serbii, przezwyciężyć te antagonizmy dzielnicowe, które wciąż stoją na przeszkodzie ostatecznemu ustabilizowaniu się stosunków w Jugosławii.

Żona dr. Srškića Kruna Jeftanović jest córką zmarłego przed kilku laty długoletniego przywódcy Serbów w Bośni Gligoriye Jeftanovića, a brat jej dr. Dušan Jeftanović jest wiceprezydentem miasta Serajewa. Za czasów wojny światowej rodzina dr. Srškića z powodu jego działalności politycznej była prześladowana przez władze austriackie, a ponieważ jego żona i córka schroniły się na czas wojny do Szwajcarii, więziono jego osiemdziesięcioletniego teścia oraz szwagra pod błahym pozorem. Szwagra jego brata Joranića, naczelnika okręgu tuzlańskiego „Sokoła”, w procesie o zamordowanie Franciszka Ferdynanda zasądzono na karę śmierci i powieszono w Sarajewie, za to, że przechował u siebie przez kilka dni bomby i browningi, którymi dokonano zamachu.

Zapisz się na członka wspierającego

T. C. L., roczna składka 12 zł,

kwartalna 3 zł.

Z manewrów armii amerykańskiej: Bateria najnowocześniejszych aparatów, sygnalizujących najazd samolotów w nieprzyjacielskich na bardzo znaczną odległość. Wobec nich będzie to rzeczą niełatwą dla lotników nieprzyjacielskich podkraść się niespostrzeżenie.

Czy wycieczka jest zgromadzeniem?

Czytamy w „Gońcu Pomorskim”:

„W niedzielę 26 czerwca tczewska placówka Obozu Wielkiej Polski zamierzała urządzić wycieczkę do Gorzdzia. Miejsce zbiórki ogłoszono w „Gońcu Pomorskim”, jednak celowo nie podano miejsca wycieczki, żeby kolegom zrobić w drodze niespodziankę, prowadząc ich do Gorzdzia na szklanę świeżej maślanki.

„Widocznie ten niewiadomy cel wycieczki O. W. P. zainteresował miejscowe władze. Oto na miejscu zbiórki przy wieży ciśnień oczekiwała Młodych liczna delegacja policji tajnej i mundurowej. W pierwszej chwili obozowcy sądzili, że i nasza dzielna policja, wykorzystując ładną pogodę, idzie także na wycieczkę.

„Jednak sprawa miała się inaczej, mianowicie do jednego z kierowników wycieczki podszedł przedstawiciel policji tajnej p. Pietrzak i oświadczył, że według nowej ustawy o zgromadzeniach bez zezwolenia władz zbiórki pod gołym niebem robić nie wolno. Kierownicy wycieczki tłumaczyli panu P., że wycieczka nie jest przecież zgromadzeniem i, że wycieczkowicze muszą mieć w pewnym miejscu punkt zborny. Na to jednak władza policyjna stanowczo oświadczyła, że zbiórkę pod gołym niebem robić nie wolno, więc wycieczkę rozwiązuje. Wobec takiej sytuacji wycieczki w zwartym oddziale nie można było urządzić. Więc Młodzi poszli sobie na przechadzkę grupkami po dwóch lub trzech w kierunku Gorzdzia. Naturalnie kilku panów z policji postępowo za nimi, żeby czasem w pewnym miejscu nie otwarto parasola i nie urządzono zebrania dla członków O. W. P. „pod dachem”.

Tyle „Goniec Pomorski”. Mamy nadzieję, że właściwe władze pouczą swe podwładne organy o tem, że zwyczajna wycieczka nie jest żadnym zgromadzeniem publicznym.

O szpital maltański w Rybniku

Ze Śląska donoszą co następuje:

Szpital św. Juljusza w Rybniku, będący własnością Związku Śląskich Kawalerów Maltańskich we Wrocławiu, jako instytucja użyteczności publicznej, na mocy konwencji genewskiej winien przejść pod kierownictwo jednostronnej instytucji polskiej. Aby to udaremnić „Związek” w 1927 r. darował szpital ten Tow. z ograniczoną poręką „Pieczy” w Król. Hucie, na której czele stoi senator dr. Pant, Niemiec.

„Pieczy” od lat stara się uzyskać wpis własności, do ksiąg wieczystych, mimo, że nie uzyskała zezwolenia województwa. Sprawą tą od lat zajmuje się sąd grodzki w Rybniku i wyższe instancje. Ostatnio „Pieczy” przedłożyła sądowi zezwolenie prezesa rejencji w Wrocławiu, jako władzy przełożonej „Związkowi”, a temsamem rzekomo powołanej do udzielenia zezwolenia na otwarcie szpitala „Pieczy”. Celem strzeżenia praw jednostronnej instytucji polskiej, która ma w przyszłości objąć kierownictwo szpitala, sąd grodzki w Rybniku zarządził ustanowienie kurateli. Kuratorem został zamianowany p. dr. Stanisław Ślaski z Poznania.

Zjazd Związku Cechów Szewskich w Poznaniu

Po obradach jubileuszowego zjazdu wolnego cechu szewskiego w Poznaniu odbył się zjazd założycieli Związku Cechów Szewskich na wojew. poznańskie w Poznaniu. Zebranie odbyło się przy licznych udziałach delegacji pozamiejscowych w sali restauracji Belweder.

Referat o położeniu gospodarczym wygłosił p. red. Ehrenberg, a koreferentem był p. red. Grudziński.

Dyskusja była ożywiona, a jednym z ważniejszych momentów jej było wskazywanie, że w ostatnich miesiącach tak większe jak i mniejsze przedsiębiorstwa szewskie idą na wielką zniżkę towaru. Przy przedsiębiorstwach reklamujących się wprowadzeniem wielkich zniżek, okazało się, że wprowadza się tu publiczność w błąd i daje jej się tandetny bardzo towar. Z uwagi na to, że po usunięciu wszelkich formalnych trudności za twierdzenie Związku Cechów Szewskich na województwo poznańskie spodziewanie jest w czasie najbliższym, nie przyjęto żadnych rezolucji, ani też wiążących uchwał. Zjazd miał charakter wybitnie dyskusyjny. Należy podkreślić, że na czele Związku Cechów Szewskich na województwo poznańskie stoi jeszcze komisja organizacyjna, wyłoniona ze zjazdu założycieli w r. 1928.

W związku ze zjazdem jubileuszowym i zjazdem Związku Cechów Szewskich liczni uczestnicy zwiedzali miasto Poznań i jego zabytki. M. in. zwiedzono Ogród Zoologiczny i palmiarnię. (kl)

W sprawie wyjazdu na Złot do Gdyni

Ze względów natury technicznej, nastąpi wyjazd drużyn Sokolich z Poznania do Gdyni w sobotę, 9 lipca b. r. pociągami o godz. 21,20 (9,20 wieczór).

Druchny i druhowie wyjeżdżający z Poznania, winni stawić się na dworcu najpóźniej o godz. 20,30 (8,30 wieczór).

Dyrekcja kolejowa w Poznaniu odmówiła nam zniżki 50 proc. do Gdyni. Czynimy jednakże dalsze starania i mamy nadzieję, że uzyskamy zniżkę z Poznania do Gdyni. Czołem!

(—) W. Fellner, sekretarz,
(—) St. Stoński, wiceprezes.

Ruch Młodych

— Świetlica O. W. P. w Sarnowie. Młodzi O. W. P. urządzili w naszym mieście świetlicę, w której krzepić się będzie miłość Boga i Ojczyzny. Życie obozowe będzie skoordynowane i niewątpliwie wyda owoce już w niedługim czasie. Z dniem 1 lipca b. m. urządzi się nowy kurs ideowy, który potrwa 2 miesiące. Kurs ten ma przysporzyć nowe siły. Kandydatów przyjmuje kierownik placówki kol. A. Mral w Sarnowie.

— Zebranie O. W. P. w Starogardzie. W tych dniach odbyło się zebranie O. W. P. przy udziale 60 Młodych. Kol. mec. Kostka wygłosił ciekawy wykład p. tyt.: „Polityka polska”. Po załatwieniu szeregu spraw organizacyjnych odśpiewano na zakończenie „Polsce niesiem odrodzenie, depcem podłość, fałsz i brud...”

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szajka Śmidody na ławie sądowej

Włamywacze zorganizowani w lotną brygadę — Zdobywcę odwołano kołmi — Zagroda gospodarza ośrodkiem szajki

Czwarta izba karna Sądu Okręgowego w Poznaniu zajmowała się dziś sprawą Józefa Śmidody, Nikodema Reszyka, Jana Rosińskiego, Fr. Poniedziałka, St. Kuśnierza i Wilhelma Weissę, którzy w 31 i 32 r., złączeni w szajkę popełniali po wsiach w powiecie nowotomskim systematycznie kradzieże i włamania. Poza wymienionymi zasiadli jeszcze na ławie oskarżonych R. Wosiewicz, St. Stenulowa, A. Kuśnierza, W. Lindmann i jego syn Wilhelm.

Hersztem szajki był Józef Śmidoda, on kierował wszystkimi wyprawami złodziejskimi. Oskarżeni działali sprytnie i trudno było ich przyłapać; stanowili oni prawdziwą lotną brygadę, która swą złodziejską działalność ciągle przenosiła z jednego terenu na inny. Posługiwali się przytem rowerami, a w razie pościgu ostrzeliwali się. Dopiero po mozołnych staraniach udało się policji ustalić, że ośrodkiem szajki była zagroda oskarżonego Kuśnierza w Jabłonowskiej Woli w powiecie wolsztyńskim, gdzie szajka korzystała z bezpłatnego schroniska wzamian za dostarczanie Kuśnierzowi części zdobyczy. Dopiero po tem stwierdzeniu udało się policji ująć szajkę.

Akt oskarżenia zarzucał, że w 14 wypadkach złoczyńcy włamali się do

zagrod gospodarzów, kradli świń, drób, pieniądze, zboże, pościół, odzież, narzędzia gospodarskie itd. Dokonując włamań złodzieje występowali zawsze bardzo bezwzględnie a zmuszeni do ucieczki strzelali. Stopień zorganizowania szajki oświadczył np. fakt, że obfity łup odwozili kołmi na bezpieczne miejsce.

Oskarżeni przyznali się tylko do tych czynów przestępczych, które zostały im udowodnione, do dalszych zarzucanych im kradzieży się nie przyznali. Paserzy zaś, np. Niemcy Lindmannowie, kupowali łup za bezcen. Lindmann podobno kupował, jak mówił, z obawy przed rzeźmieszkami.

Po zamknięciu postępowania dowodowego sąd wydał następujący wyrok:

Herszt bandy Śmidoda zostaje skazany na 2 i pół roku więzienia, a Reszyk i Rosiński każdy na rok więzienia. Główny poplecznik złodziei Stanisław Kuśnierza został skazany na 10 miesięcy więzienia, dalej Poniedziałek 4 miesiące, Wilhelm Weiss na 2 miesiące, Stenulowa na 4 miesiące, Kuśnierza 2 miesiące, Wilhelm Lindmann ojciec na 2 miesiące. Ostatnim czterem sąd odroczył karę na 3 lata. Wilhelm Lindmann syn i Roman Wosiewicz zostali uwolnieni.

— * **Ślub.** W środę, dnia 29 ub. m., odbył się w Górze Duchownej ślub p. Eugenjusza Kolasińskiego, adwokata z Grudziądza, syna p. Michała Kolasińskiego, koresp. „Gaz. Gdańsk.”, z panną Ireną Broniszewską z Grudziądza. Aktu ślubnego wraz z błogosławieństwem Apostolskim, udzielił uroczyste stryj pana młodego, ks. radca W. Kolasiński, prob. górecki, dziekan śmigieński.

— * **Srebrne gody** obchodzą jutro, dn. 7 bm., pp. Władysław i Maria z Stenzów Skrzypińscy, ul. św. Józefa 6. — Msza św. w intencji Jubilatów odbędzie się o godzinie 8 w kościele Księży Salezjanów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda.** Półroczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 10 bm. o godz. 10.15 na sali parafialnej przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego. W kasie pośmiertnej płatny jest wypadek 71.

— * **Sodalicia Marjańska Panów S. E.** Zebranie miesięczne ostatnie przed wakacjami, dziś w czwartek o godzinie 20, poczem o godzinie 21 adoracja.

— * **III. zlot okręgowy S. M. P. okręgu XX, podpoznańskiego** odbędzie się w sobotę i w niedzielę, 9 i 10 bm., w Mosinie. Początek zlotu w sobotę o godz. 13 zawodami okręgowymi na boisku. W niedzielę o godzinie 7.45 zbiórka w ognisku Stow. Młodzieży Polskiej, o godz. 10.30 uroczyste nabożeństwo, następnie akademja zlotowa, a godz. 14.30 w ogrodzie p. Formanowskiego koncert i popisy, o godz. 21.30 w sali p. Hoffmanna zabawa.

— * **Z Towarzystwa Entomologicznego.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 7 bm. o godz. 19 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska nr. 8a.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Powitanie lata.** W niedzielę, dn. 10 lipca w Puszczykowie w ogrodzie p. Mandlowej odbędzie się wenta na rzecz Harcerstwa Wielkopolskiego i Warty (Tow. opieki nad dziećmi szkolnymi). — Wstęp do ogrodu 50 gr, dla dzieci 20 gr. W programie przewidziane są gry towarzyskie, atrakcje, niespodzianki. Przygrywać będzie orkiestra.

— * **Towarzystwo Uczestników Powstania Wlkp. 1918-19 im. Ig. Paderewskiego, Zamek** urządza 10 lipca (w niedzielę) wielki festyn w Solcu z uroczystym programem. Wiele niespodzianek. Ogień sztuczny. Przygrywać będzie orkiestra Cegielskiego. — Cel szlachetny. — Wstęp 25 groszy.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Z Wielkopolskiego Związku Młodych.** Członkom oraz osobom zainteresowanym podaje się do wiadomości, że w myśl obwieszczenia p. wojewody poznańskiego z dn. 19. 12. 1931, dot. czasów ochronnych zwierząt, obowiązujących w r. 1932, — wolno polować na: dzikie kaczory od 16 lipca do 31 maja, na dzikie kaczki (samice i młode) oraz inne ptactwo wodne i błotne od 16 lipca do 28 lutego.

— * **Kolonja nad morzem Drużyn Błękitnych.** Komenda poznańskiej Drużyny Błękitnej w r. b. organizuje obóz letni w Hallerowie dla młodzieży, w celach ćwiczebnych, zdrowotnych i krajoznawczych, w czasie od 15 lipca do 1 sierpnia r. b. Młodzież obozu będzie pod opieką i kierownictwem inspektora Dr. Bł. por. Jana Dworzeńskiego z Poznania, który przy pomocy instruktora przeprowadzi według ustalonego programu 2-tygodniowe przeszkolenie z w. f. dla przodowników gier sportowych, zaprawy piśmiarstwa, nauki pływania oraz zapoznania młodzieży z wybrzeżem morza polskiego i Kaszubami. Członkowie mający zamiar wyjechać na obóz powyższy oraz odetchnąć świeżym powietrzem, winni w terminie najpóźniej do 12 lipca r. b. zgłosić się osobiście w Komendzie Pozn. Dr. Bł. przy ul. Szamarzewskiego 2, m. 5, złożyć pisemne zezwolenie rodziców na wyjazd, a jednocześnie uskutecznić wpłatę za utrzymanie w obozie. Warunki i wszelkie szczegółowe wyjaśnienia tamże (Poznań, ul. Szamarzewskiego 2) w godzinach od 17 do 20.

— * **Wielkopolski Związek Przedsiębiorstw Autobusowych w Poznaniu** ma swe biuro przy ul. Woźnej nr. 14 b, m. 12, tel. 14-45. Wszelkich informacji o odjeździe autobusów udziela sekretariat telefoniczny.

— * **Sodalicia Pań Zaw. Kupieckiego.** Biblioteka w środę dn. 6 bm. z powodu rekołecyj zamknięta. Następną wymiana ksiąg dn. 20 lipca rb.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Doskonałe!** Komitet budowy pomnika Najśw. Serca P. Jezusa donosi: Z uznaniem podnieść należy postanowienie Magistratu oświeślenia i północnej strony pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w plantacjach poznańskich, zwróconej ku Teatrowi Wielkiemu, ozdobionej pięknymi rzezbami artystki Kazimierzy Pajzderskiej. Stawia się tam właśnie dwa kandelabry, przypuszczalnie o bardzo licznych płomieniach, tak, że nocą — a zimą także przez długie wieczory — wspaniały ten front nie będzie już tonął w ciemnościach. A wreszcie świetne u-

Dla oczyszczenia krwi pić rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zadać w aptekach i drogeriach. nw 4277

świetnienie pomnika musi przypominać ogółowi, że brak pomnikowi jeszcze istotnej treści: postaci Chrystusa, dłuta prof. Rożka. Powód braku wiadomy! Potrzeba jeszcze środków na ukończenie całości. Przypominamy zatem, że datki na ukończenie pomnika przyjmują administracje wszystkich pism polskich. Również można je nadsyłać Komitetowi Budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu przy ul. św. Marcina 69 m. 17 za blankietem P. K. O. na konto nr. 20 470.

— * **Stow. Młodzieży Polskiej w parafii św. Antoniego,** Poznań - Starołęka, obchodziło w dniu 29 czerwca r. b. uroczystość poświęcenia nowego sztandaru. Rano wyruszone przy dźwiękach orkiestry H. C. P. do kościoła parafialnego na uroczyste nabożeństwo. Patron S. M. P. ks. dr. Gładysz przemówił w serdecznych słowach do zgromadzonej w kościele młodzieży oraz gości, poczem dokonał obrzędu poświęcenia. Przed kościołem rodzice chrzestni wręczyli świeżo poświęcony sztandar delegatowi Związku Mł. Pol. p. Swirowowi, a tenże prześwoi S. M. P., który wobec wszystkich obecnych składał ślubowanie na sztandar. Nastąpiła defilada i wspólna fotografia, potem uroczyste zebranie w lokalu „Polonia”, gdzie po powitaniu zebranych przemawiał najpierw p. Swiróg o celach i zadaniach S. M. P., a następnie ks. patron, zachęcając młodzież parafialną do udziału w pracach S. M. P. W dalszym ciągu delegaci poszczególnych organizacji składali życzenia oraz odczytano telegramy gratulacyjne m. in. także od ojców chrzestnych sztandaru ks. ks. prał. Prądzyńskiego i Rolewskiego. W końcu odbyła się ceremonia wbijania gwoździ pamiątkowych. — Tegoż dnia po sumie odbyło się na salce parafialnej w Poznaniu - Starołęce konstytucyjne zebranie Stow. Młodych Polek, które zwołał ks. prob. dr. Gładysz z inicjatywy p. Jeziorskiej, kierowniczkii miejscowego wydziału parafii „Caritas”. Na zebranie to przybył zastęp Stow. Młodych Polek z parafii Farnej z Poznania wraz z referentką. Do nowej organizacji zapisało się 28 członkiń, z pośród których wybrano zarząd z p. Borucką jako prezeską.

— * **Z targu.** W dniu 6 bm. na placu Sapiżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 2,50—2,60 zł; 1 kg masła mleczarskiego 2,70—3,00 zł; 1 kg twarogu 0,80 do 1,00 złotych; za litr śmietany 1,20—1,60 zł; mleka pełnego 20—22 gr; za mendl jaj 1,20—1,30 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,60—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,20—1,80 zł; cielęciny 1,00—1,80 zł; skopowiny 1,40—2,20 zł; koziny 0,80—1,20 zł; smalec 2,40—2,80 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 2,50—4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; indyk 8,00 zł; para kurczak 2,50—4,00 zł; kaczka 3,00—5,00 zł; gęś 7,00—11,00 zł; para gołębi 1,20—1,40 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł.

Za ryby: 1 kg szczupaka 3,40—3,60 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karpia 3,00—3,20 zł; lina 2,40—2,80 zł; karasia 2,00—2,80 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; węgorza 3,60—4,00 zł; suma 3,60—4,00 zł; mietusa 3,00—3,20 zł; leszcza 2,40 zł; białych ryb 2,00 zł. Za ryby śniecie płacono 60—80 gr. mniej. Za mendl raków płacono 0,50—3,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg ziemniaków starych 8 gr; młodych 10 groszy; pepek marchewki młodej 8—15 gr; kalarepy 10—15 gr; 1 kg. szparagów 0,40—0,80 zł; szpinaku 60 gr; szcawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pepek pietruszki 10 gr; 1 kg jarmużu 30—40 gr; 1 pepek cebuli 10 gr; za kalfator 0,10—0,80 zł; główkę sałaty 3—5 gr; ogórek 0,30 do 0,60 zł. Za 1 kg. bobu 1,20 zł; groszku w strąkach 20—30 gr. Za pepek rzodkiewki 10 gr. Za 1 kg. rabarbaru 20—30 gr.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 0,80—2,00 zł; czereśni 0,80—1,60 zł; agrestu 0,70—0,80 zł; truskawek 0,50—0,90 zł; 1 litr poziomki 0,45—0,50 zł; czarnych jagód 25—40 gr; 1 kg. malin 0,80—1,00 zł; porzeczki 0,80—1,00 zł.

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; kurków (lisiczek) 0,70—1,00 złotych.

Ruch bardzo ożywiony. Duży dowóz jarzyn i owoców. Ceny nieco niższe. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Areszt śledczy.** Jedno z pism miejscowych donosi o aresztowaniu na polecenie prokuratora sądu okręgowego, autora skonfiskowanej broszury „Dziwy w Ubezpieczalni Krajowej” p. Franciszka Bartoszkiewicza pod zarzutem sfałszowania kwitów, na których podstawie p. B. pobierał miał rentę. W sprawie tej dowiadujemy się, że po kilkudniowym pobycie w areszcie śledczym p. B. w środę ub. tygodnia został zwolniony. O wynikach śledztwa doniesiemy jeszcze, gdy to będzie możliwe.

— * **Czy zegarek?** W policji znajduje się zegarek biurkowy bez szkła z wizerunkiem słońca oraz suknią letnią w deseni z róż. Jak stwierdzono, rzeczy te pochodzą z kradzieży u nieznanych osób. (kl)

Jezioro Rogowskie pochłonięto dwie ofiary

W jeziorze Rogowskim, tuż pod Rogowem w powiecie znińskim, utonąli student prawa Władysław Marciniak i uczeń III klasy gimnazjalnej Antoni Wojczyński z Rogowa.

Młodzieńcy wyjechali łódką na jezioro. Gdy byli w znacznej odległości

od brzegu z niewiadomej przyczyny łódź się wywróciła. Ratunek nie był możliwy, zaś chłopcy niestety nie byli wytrawnymi pływakami. Po dwugodzinnem poszukiwaniu wydobyto zwłoki nieszczęśliwych. (kl)

Alkohol i nóż

Krwawe zajście w Krotoszynie

W Krotoszynie powstała bójka na tle porachunków osobistych i sąsiedzkich zawzięci pomiędzy kilku młodymi ludźmi z sąsiednich Gałazek, Dębowa i Wyrębina. Uczestnicy bójki byli nietrzeźwi. Podczas tej bójki 21-letni robotnik Antoni Klonowski z Gałazek został pokłuty nożami w klatkę piersiową. Poranienia były bardzo niebezpieczne, np. płuca zostały przebite na wylot. Poranionego odwieziono do szpitala w Koźminie, gdzie jednak wkrótce zmarł z powodu wewnętrzznego przekrwienia. Jako sprawcę zabójstwa ujęto 24-letniego Walentego Filipiaka z Gałazek, którego oddawiono do dyspozycji władz sądowych.

Ujęcie fałszerza złotych

Policja bydgoska ujęła niejakiego Mariana Bielickiego, bez stałego mieszkania, jako podejrzanego o podrabianie monet jedno-złotowych. Podczas rewizji w mieszkaniu Bielickiego znaleziono wzory i materiał oraz narzędzia do podrabiania monet. W toku dochodzeń Bielicki, którego oddawiono do dyspozycji miejscowego sądu, przyznał się do winy. (kl)

Z Poznania do Częstochowy

W poniedziałek o g. 9.45 wyruszyła do Częstochowy pielgrzymka złożona z chłopców należących do Tow. Ministrantów przy kościele ks. ks. Zmarłychwstańców na Wildzie.

W Częstochowie chłopcy służąc będą kojelno do mszy św., przed cudownym obrazem Matki Bożej, poczem zwiedzą świątynię, skarbiec i miasto. Po zwiedzeniu Częstochowy nastąpi wyjazd do Krakowa, gdzie chłopcy spędzą kilka dni. Z Krakowa młodzi ministranci wracają do Poznania, starsi zaś jadą do Zakopanego, gdzie spędzą również pewien czas.

Pielgrzymka względnie wycieczka kieruje patron Tow. ks. Falkiewicz i brat Jan Tyralla. (z)

KALENDARZYK

Środa, 6 lipca 1932.

Słońce: wschód 3,38 — zachód 20,16 — długość dnia 16 godzin 38 min.
Księżyc: wschód 6,02 — zachód 22,01 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 21 st. Cels. — Pogodnie. — Wiatr wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 26 st. Cels., najniższa plus 17 st. C.

Kal. rzk.: Dominika P. — jutro Klauzusz.

Kal. słow.: Izasław — jutro Krasnor Bi

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka św. Marcina, ul. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha 72.

Wilda: Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3. — Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Nabożeństwo w kościele Karmelitank Bosych** (ul. Niegolewskich nr. 23). Dnia 7 bm. (w czwartek), rozpoczyna się uroczysta nowenna do Matki Boskiej Szkapierznej. Przez dziewięć dni msza św. o godz. 9, poczem krótkie kazanie.

— * **Z Koła Eucharystycznego Panien Poznań - Jeżyce.** Nabożeństwo miesięczne z kazaniem jutro (w czwartek) o godz. 19.30 w kościele Serca Jezusowego. Na nabożeństwo to zaprasza się nie tylko członkinie Koła, lecz wszystkich czciciel Serca Jezusowego.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom magistra filozofii uzyskali pp. Mordziej Roch z Małachowa w wojew. pozn. w zakresie historii, Łużeczka Irena Marja z Winnicy i Kozłowski Michał Franciszek z Miechowa w wojew. kiel. w zakresie filologii polskiej, oraz Lossow Halina Gabriela Marja z Boruszyna w wojew. pozn. w zakresie filologii francuskiej. Dyplom lekarza uzyskała p. Świderka Marja Agnieszka z Miłosławia.

— **Włamywacze i paserzy.** W związku z kradzieżą u p. Matuszewskego (Za Bramką 5b) ujawniono sprawców kradzieży oraz paserów. Jak sprawców kradzieży ujęto 21-letniego Teodora Wasilewskiego (ul. Łazienna 1) i Józefa Czajkę (ul. Półwiejska 22), zaś jako paserów ujawniono Piotra Rogę (Dąbrowskiego 70), Ignacego Krasę (Zawady Błok 5) i Andrzeja Zmudę (ul. Szamarszewska 47). (kl)

— **Na złodzieju czapka gore.** Podczas obchodu nocnego posterunkowy Wozniój natknął się na ul. Stawnej na osobnika nosącego jakiś ciężar. Nieznajomy na widok granatowego munduru „dał nogę”, porzucając paczkę, w której znajdowała się maszyna do pisania marki Stoewer. Maszynę zatrzymano w IV. komisariacie policji na ul. Krętej. (kl)

— **Objaw zdziczenia.** Jednej z ubiegłych nocy nieznani złoczyńcy wtargnęli do warsztatów na ementarzu w Dębcu. Jaki był cel wizyty zbrodniczych osobników, trudno stwierdzić, dość, że rozbili kilka nagrobków, wyrządzając szkodę na 450 zł. Sami odnieśli chyba ten pożytek, że zadowolili swe zdziczałe popędy. (kl)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Niewyjaśnione zaginięcie.** P. Bernard Nowakowski (ul. Półwiejska 4) doniósł policji o zaginięciu sublokatora, 43-letniego Bolesława Smieszalskiego. Sublokator p. Nowakowskiego wyszedł z domu w dniu 26 czerwca rb. i dotychczas nie powrócił. (kl)

— **Wyłowienie zwłok śp. Gotschlinga.** Z Warty pod Szelagiem wyłowiono

zwłoki szeregowca rezerwy Józefa Gotschlinga z 7 haonu telegraficznego, który utonął podczas kąpieli w dniu 1 bm. (kl)

— **Cyklista uderzony przez samochód.** Kierowca samochodu ciężarowego szofer Józef Pawlak z Poznania (ul. Małeckiego 7), doniósł policji o wypadku, jaki mu się wydarzył podczas przejazdu przez Swadzim. Samochód w przejeździe natknął się na rowerzystę Franciszka Wojtkowiaka z Ławicy, który podjechał zbyt blisko, przyczem Wojtkowiak otrzymał uderzenie w głowę. Poranionego przewiózł p. Pawlak do szpitala miejskiego. (kl)

— **Nieostrożni rowerzyści.** Na ulicy Towarowej nieostrożny narazie cyklista najechał na p. Stanisława Gros, który z powodu kilku kontuzji przewieziono do szpitala wojskowego. — Na ul. Fr. Ratajczaka nieznany motocyklista najechał na p. Jadwigę Borowską. Poranioną opatrzyło pogotowie lekarskie 55-55. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— **Apelacja.** W kwietniu rb. sąd okręgowy w Grudziądzu skazał niejakiego Kopenatscha, niemieckiego urzędnika, pracującego na stacji pogranicznej w Gardel, za szpiegostwo na rzecz Niemiec na 8 lat ciężkiego więzienia z tem, że zastrawiony oddano natychmiast do dyspozycji władz więziennych. Od wyroku wniósł K. odwołanie. Sąd apelacyjny w Toruniu po przeprowadzonej rozprawie zatwierdził wyrok pierwszej instancji w całej pełni. (x)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Czempin.** (Złot okręgowy S. M. P.) X. Okręg kościński Stow. Młodzieży Polskiej urządził w Czempiniu złot okręgowy, który zaszczylił swoją obecnością gen. sekr. Związku ks. Michalski z Poznania. Po raporcie ruszył długi pochód w liczbie 600 członków S. M. P. na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. dziekan Ruszczyński a podniosłe kazanie wygłosił ks. dyr. Michalski. Po nabożeństwie odbyła się defilada i uroczysta akademja w Hotelu Polskim. Po południu odbyła się w ogrodzie Strzelnicy zabawa ludowa, połączona z zawodami okręgowymi i różnymi imprezami. Wieczorem odbyło się przedstawienie amatorskie i zabawa taneczna.

— **Gniezno.** (Zjazd byłych Czwartaków). W grodzie Lecha odbył się zjazd byłych Czwartaków (58 p. p.), na który zjechała się pokaźna liczba byłych żołnierzy 4 p. Po urzędzonej zbiórce na dziedzińcu 69 p. p. wyruszone z orkiestrą na czele na dworzec po sztandar byłych Czwartaków, który znajduje się na przechowaniu w Muzeum wojskowym w Poznaniu. Po odebraniu sztandaru ruszono pochodem na Rynek, gdzie władze odebrały raport. Po mszy św. złożono wieniec przy pomniku Powstańców i Bolesława Chrobrego. Zjazd zakończył się uroczystą akademją i zabawą. (br)

— **Kępno.** (Przestrzegamy!) Dowiadujemy się, że p. Tomasz Adamski z Kępna pertraktuje z jakimś Żydem z był. zaboru rosyjskiego o wydzierżawienie składu przy ul. Warszawskiej. Pismo nasze, stojące na straży interesów narodowych i broniące ziem zachodnich przed inwazją żydowską, kilkakrotnie wypowiedziało się już w tej sprawie i przestrzega p. Adamskiego przed decyzją, która by mogła skompromitować w obliczu społeczeństwa tutejszego.

— („Noc Świętojańska“). Towarzystwa gimn. „Sokół“ (żeńskie i męskie) urządziły dnia 23 bm. w wigilię św. Jana „Noc Świętojańska“ w ogrodzie Strzelnicy. Na całość składały się efektowne ćwiczenia druhow łancami, oraz piękny taniec rytmiczny druchen, wykonany przy świetle ognia sztucznych. Poza tem były w programie wspólne śpiewy przy ognisku i żywy obraz. Pogoda sprzyjała, a dość liczna publiczność, której poza tem uprzyjemnił no pobyt w ogrodzie koncertem, spędziła wieczór bardzo mile. (ek)

— **Kobylin.** (Wiec protestacyjny.) W niedzielę 28 ub. m. odbył się na rynku wiec protestacyjny przeciw zakusom na całość granic zachodnich. Referaty wygłosili pp. Dubas i Rogowski. Obaj wspomnieli naszą 150-letnią niewolę pod zaborem pruskim, wyjaśnili dążenia pruskie do odebrania Śląska, Poznańskiego i Pomorza. Po referatach uchwalono rezolucję, którą podpisali przedstawiciele miejscowych stowarzyszeń. Wiec zakończono odśpiewaniem „Roty“.

— (S. M. P.) W niedzielę odbyły się zawody piłki nożnej, pomiędzy S. M. P. Kobylin a S. M. P. Wyganów, które zakończyły się zwycięstwem S. M. P. Kobylin.

— (Osobista.) Z końcem roku szkolnego przeszedł na emeryturę kierownik tutejszej szkoły powszechnej, p. Koczowski.

— **Koronowo.** (Jubileusz.) Właściciel drogerji p. Stefan Korts, przed 4 laty właściciel drogerji w Borku, obchodzić będzie w dniu 7 bm. 25-letni jubileusz pracy samodzielnej. Jubilat jest znany zaszczytnie z pracy społecznej i narodowej w Pielpinie, Oliwie, Borku i Koronowie. — Pismo nasze składa zacnemu Jubilatowi serdeczne życzenia.

— **Kościan.** (Cykl odczytów.) Staremiem lekarzy Zakładu Psychiatrycznego organizuje się cykl odczytów na temat: „Choroby społeczne w oświeceniu wiedzy lekarskiej“. Odczyty odbywać się będą w auli gimnazjum miejskiego.

— (Z życia S. M. P.) W dniu 29 ub. m. odbyła się uroczystość poświęcenia sztandaru S. M. P. Sierakowo. Długi i imponujący pochód, na czele którego kroczyli delegacje miejscowych towarzystw i bratnich S. M. P., wyruszył na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. patron Szudziński. Po nabożeństwie odbyła się defilada, przegląd S. M. P. oraz uroczyste zebranie w sali „Sokoła“.

— (Wieczór artystyczny.) Z okazji zakończenia roku szkolnego „Kółko dramatyczne uczniów“ przy Państw. Gimnazjum im. św. Stan. Kostki w Kościanie urządziło bardzo udatny wieczór artystyczny. Młodzi amatorzy wywiązali się z swego zadania znakomicie i uzyskali serdeczne oklaski.

— (Zjazd.) W Konojodzie odbył się zjazd robotników katolickich okręgu kościńskiego. Na boisku „Sokoła“ odbyła się zbiórka, poczem wyruszone na nabożeństwo, które celebrował ks. prob. Gunder z Kamieńca, a piękne słowa Boże wygłosił ks. dr. Kulik. Po nabożeństwie odbyła się uroczysta akademja w Domu Katolickim. Po południu odbył się koncert w ogrodzie proboszczowskim. (mk)

— **Krzywiń.** (Śmiertelny wypadek.) W dniu 27 ub. m. wydarzył się tutaj straszny w swych skutkach nieszcześliwy wypadek. Pozostawione bez żadnej opieki 5-letnie dziecko Ant. Górecki uwiesiło się za wozem siana. W tym czasie przejeżdżał autobus i na dany sygnał wóz zjechał na bok. Chłopiec puścił się wozu, przebiegł na drugą stronę ulicy i w momencie ty mdołał się pod koła autobusu, ponosząc śmierć na miejscu. (mk)

— **Leszno.** (Pożary.) Onegdaj przeszła przez Leszno i okolice gwałtowna burza. Wskutek uderzenia piorunu spłonęła szopa chałupnika Józefa Daszyńskiego w Wilkowie. — W Błotnicy wybuchł pożar w zabudowaniach p. L. Golińskiego. Spaliła się obora przeszło 80 mtr. długa. Straty, wynoszące kilkadziesiąt tysięcy zł, pokryte są tylko częściowo przez Ubezpiecz. Krajową.

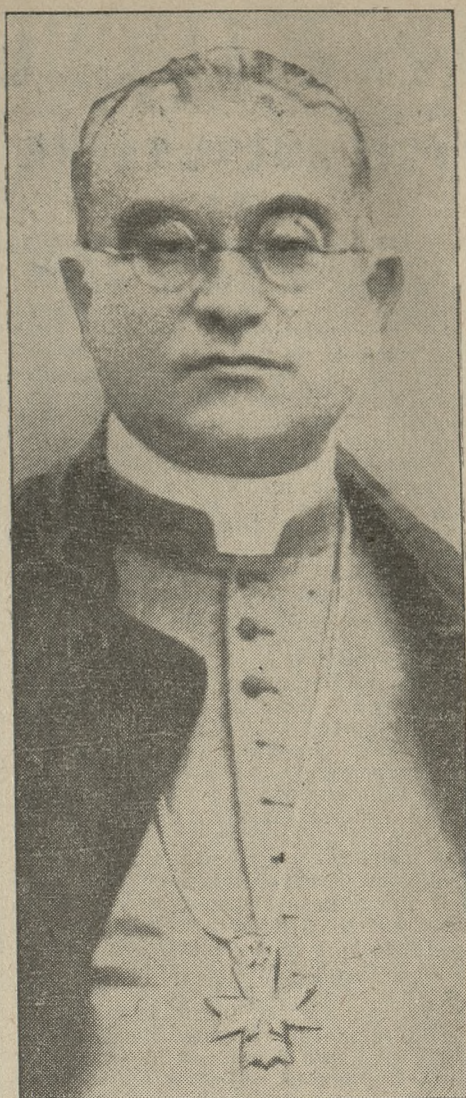
— (Nieszcześliwy wypadek.) Przed 2 dniami zacczadziła się u kupca Postmana 32-letnia służąca Bronisława Biglerówna. Gaz ułatłniał się z otwartego kurka gazowego. Władze śledcze prowadzą dochodzenia.

— (Osobiste.) Dn. 26 ub. m. otrzymał ks. Kazimierz Zygmund z Leszna święcenia kapłańskie we Lwowie. Mszę św. prymicjalną odprawił w dn. 3 b. m. w Lesznie. — W ub. tygodniu nastąpiło w seminarjum żeńskim pożegnanie dyrektora p. Stacha, wielce zasłużonego pedagoga i ogólnie cenionego obywatela naszego miasta. — Ks. wikariusz Stróżyński został dekretem J. E. Ks. Prymasa nominowany kapelanem przy więzieniu karnym w Wronkach.

— (Poświęcenie ogrodu działkowego.) W ub. niedzielę odbyło się uroczyste poświęcenie ogrodu działkowego im. króla Stan. Leszczyńskiego w Lesznie, w którym wzięli udział przedstawiciele władz i różnych towarzystw.

— (Z Sokoła.) Złot okręgowy „Sokoła“ w ub. niedzielę miał nadzwyczajne powołzenie. Z jednej strony pokazali Sokół bardzo wysoki poziom swego wykształcenia, z drugiej zaś strony pokazało społeczeństwo przez bardzo żywy udział swój, jak „Sokoła“ ceni. (a)

— **Nowy Tomyśl.** (Pożegnanie ks. proboszcza.) W święto Piotra i Pawła żegnała parafia nowotomyska swego proboszcza ks. Stanisława Kuliszaka obejmującego probos-

Ks. kan. Kazimierz Szreybrowski, nowy proboszcz parafji archikatedralnej w Poznaniu.

stwo w Buku. W celu uczczenia zasług społecznych, wykonał się komitet towarzyski, który urządził w sali „Kresowianka“ akademję. Na program akademji złożyły się przemówienia delegatów towarzystw. W końcu w serdecznych słowach pożegnał się ks. proboszcz z parafjanami, poczem procesją odprowadzono go do zbiegu ul. Kościuszki. Przepelniona sala była dowodem, że ks. proboszcz zdobył sobie tutaj miłość i uznanie. — Parafję nowotomyską objął z dniem 1 lipca br. ks. prob. Cwikowski z Bojanowa, którego wprowadzenie nastąpiło w dniu 30 czerwca br. również uroczystie.

— (Nieszcześliwy wypadek.) W ub. poniedziałek, wydarzył się w podwórzu gosp. Meissnera w Paproci nieszcześliwy wypadek, któremu uległa półtoraroczna córeczka. Mianowicie dziecko bawiło się na podwórzu i wpadło pod wjeżdżający na podwórze wóz odnosząc złamanie kręgosłupa i poważne obrażenia, tak że wkrótce zmarło. (tp)

— **Rogoźno.** (Z życia harcerzy.) Drużyna harcerska gimnazjalna wyjechała z ks. prof. Walczewskim i p. Michałakiem na kolonję letnią do Gródka nad Dniestrem. Drużyna żeńska im. Emilji Platerówny wyjechała do Białejgóry.

— (Z ruchu Tow.) Pod przewodnictwem

p. Wacława Smolarza odbyło się uroczyste zebranie Tow. Gimn. „Sokół“, w celu pożegnania prezesa okręgowego, wybitnego działacza dla sprawy narodowej i sokolej p. prof. Roskosza, który przenosi się do Poznania. Po omówieniu spraw organizacyjnych, p. prof. Roskosz wygłosił referat o historii sokolstwa w ogólności, a Wielkopolski w szczególności. Prelegenta nagrodzono burzą oklasków. W części pożegnanej zwruszające przemówienie wygłosił p. Smolarz oraz p. burmistrz Smukalski.

— (Kradzież.) Nieznani złoczyńcy włamali się do młyna wodnego p. Wincentego Sikorskiego w pobliskiej Pile, i skradli większą ilość maki żytniej i pszennej oraz 100 kg. żyta. Dochodzenia w toku.

— (Statystyka.) Według zapisów Urzędu Stanu Cywilnego w drugim kwartale br. urodziło się 64 dzieci, w tem 33 chłopców, 31 dziewcząt. Zgonów zanotowano 37. Ślubów zawarto 11.

— (Wycieczka.) Miejscowe Tow. Strazaków urządziło wycieczkę dla członków i gości do Tarnowa. Przy dźwiękach własnej orkiestry powrócono wieczorem do miasta.

— (Włamanie.) W dniu wczorajszym dokonano zuchwałego włamania do domu p. Tomczakowej zam. przy ul. Kościuszki. Skradziono wszystkie towary spożywcze, przygotowane na mający się odbyć ślub.

— **Witkowo.** (Z parafji.) Z dniem 1 lipca objął wikariat w tut. parafji ks. Mieczysław Figas, który otrzymał w ub. miesiącu święcenia kapłańskie z rąk Ks. Kardynała Prymasa. Pochodzący również z tutejszej parafji ks. Knast oraz ks. Deskowski, którzy również otrzymali święcenia kapłańskie w ub. miesiącu, zostali powołani na wikariaty do Szubina wzgl. do Łopienia.

— (Z szkoły wydziałowej.) Na nowy rok szkolny przyjmuje tut. 3-klasowa szkoła wydziałowa uczniów i uczennice jak dotychczas. Zgłoszenia z miasta i okolicy należy kierować do prywatnej szkoły wydziałowej przy ul. Ogrodowej nr. 6, gdzie się również udziela bliższych informacji.

Pięć stypendjów w Szkole Handlowej w Słupcy

Pragnąc udostępnić i ułatwić naukę dla niezaможnej a uzdolnionej młodzieży, dyrekcja Szkoły Handlowej w Słupcy postanowiła zapewnić bezpłatną naukę w szkole dla 5 uczniów (uczennic), którzy będą przyjęci w drodze konkursu. Kandydaci (tki) do konkursu mają przedłożyć: 1) Świadectwo ukończenia 7 klas szkoły powszechnej lub 3 klas szkoły ogólnokształcącej (gimnazjum) z wynikiem ogólnym co najmniej dobrym. 2) Zaświadczenie o niezaможności rodziców (sieroły mają pierwszeństwo), stwierdzone przez magistrat lub urząd gminny. 3) Metrykę urodzenia (wiek do 16 lat). 4) Zaświadczenie dyrekcji lub kierownictwa szkoły o dobrym zachowaniu się kandydata (tki) w szkole i poza nią. 5) Podanie od rodziców lub opiekunów, zaadresowane do Dyrekcji szkoły, z załączone mi znaczkami pocztowymi (70 gr) na ewentualny zwrot dokumentów. Termin składania podań upływa z dniem 15 lipca.

Kandydaci (tki) przyjęci do szkoły będą powiadomieni do dnia 1 sierpnia roku bież.

Tragedja na Wiśle

Chłopiec utonął na oczach swego ojca

Nasz korespondent (ds) donosi nam z Tczewa:

Wczoraj, we wtorek po południu utonął w Wiśle w pobliżu portu zimowego 13-letni syn urzędnika kolejowego p. Ossowskiego z Tczewa, ul. Sobieskiego. Chłopiec bawił nad rzeką wraz z swym ojcem i wszedł do wody celem kąpieli. Ojciec ostrzegał syna, aby się nie oddalał od brzegu, mimo

to jednak chłopiec po pewnym czasie dostał się na głębokie miejsce i zaczął wołać o pomoc. Ojciec natychmiast pobiegł z pomocą, nie zdołał jednak nieszcześliwego uratować, gdyż z powodu prądu nie mógł do niego dotrzeć. Natychmiastowe poszukiwania, dokonane łodziami, pozostały bez skutku. Zwłok dotąd nie znaleziono. Rozpacz nieszcześliwego ojca jest wielka.

Piękne pomorskie lasy zagrożone

W powiecie świeckim i borach tucholskich pojawiła się sówka chojnówka

Laskowice, w lipcu. Lasom pomorskim zagraża znowu wielkie niebezpieczeństwo, niektóre bowiem rewiry leśne nawiedzone zostały przez sówkę-chojnówkę. Owad ten przed ośmiu laty spustoszył na Pomorzu (a również na pograniczu niemieckim w Wielkopolsce) kilkanaście tysięcy hektarów najpiękniejszego drzewostanu sosnowego na obszarach państwowych i prywatnych. W niektórych nadleśnictwach owad ten występuje znowu w niebywałej ilości. Zachodzi w dodatku niebezpieczeństwo pojawienia się drugiego nieprzyjaciela lasów, mianowicie żarłocznej mniszki.

W najbliższej okolicy Laskowic na-

wiedziła sówka-chojnówka lasy państwowe i prywatne pod Grupą, wyrządzając zwłaszcza w lasach ordynacji rulewskiej i sartowskiej olbrzymie szkody. Pozostałe szkielety drzew przedstawiają nader smutny i ponury widok.

Jak wiadomo, lasy zniszczone przez sówkę-chojnówkę zamierają zupełnie, a drzewo nadaje się tylko jeszcze na opał. Walka z sówką jest niezmierzenie trudna. Najsukuteczniejszą podobno ochroną nawiedzonych przez owady lasów są szpaki. Użycie w walce z sówką gazów trujących jest wprawdzie skuteczne, ale obosieczne, bo groźne dla wiele sympatycznych objawów życia leśnego.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W REGJONIE POMORSKIM

JAK ZACZYNAJEMY BADAĆ ETNOGRAFIĘ POMORSKĄ

Na Pomorzu została przeprowadzona, jak pokrótce donosiliśmy, ankieta etnograficzna. Obecnie zdala z niej sprawę w międzynarodowym warszawskim Instytucie Nauk Antropologicznych p. dr. Bożena Stelmachowska, a to na posiedzeniu poświęconem specjalnie zagadnieniom etnograficznym pomorskim. Ankieta objęła jak wiadomo „Rok obrzędowy na Pomorzu”. Prelegentka zilustrowała swoje wywody specjalną mapą.

Dotychczasowa wiedza o etnografii Pomorza była bardzo niedokładna i niewystarczająca. Biorąc udział w badaniach pracownicy polscy, najczęściej byli amatorami, a badacze niemieccy wychodzili z błędnych założeń narodowościowych, pozatem żadna z istniejących publikacji nie obejmuje całego terenu pomorskiego. Niejednolicie i błado przedstawia się przede wszystkim literatura dotycząca kultury społecznej i duchowej ludu pomorskiego. Zainicjowana teraz przez dr. B. Stelmachowską, a poparta przez Instytut Bałtycki ankieta dotyczyła dorocznego obrzędu ludowych. Objęła ona całe Województwo, a współdziałały w niej władze administracyjne, urzędy, Kurja Biskupia wraz z duchowieństwem, Kuratorium Szkolne powołujące do współpracy całe nauczycielstwo pomorskie, wreszcie policja państwowa i szereg osób prywatnych. Przyniosła też poważne rezultaty ilościowe i jakościowe. Osiągnięto nieznana dotąd w badaniach ankietowych cyfrę 500 odpowiedzi i otrzymano wyjaśnienie kilkunastu odrębnych zagadnień, ujętych w 153 poszczególnych zapytaniach. Tym sposobem uzyskało się pogląd na to, w jaki sposób lud pomorski święci swoje święta, jakie wykonuje w ciągu roku obrzędy i praktyki, jakie posiada wierzenia i przesady, pieśni, legendy i baśni. Ankieta ta, oparta o rok kalendarzowy została uzupełniona drugą, krótszą, która przyniosła dane z zakresu pracy ludu na roli, w sadzie, w pasiece, w domu, dalej na morzu, na jeziorach i rzekach.

Prelegentka, objaśniewszy metodę pracy, jej zamierzenia, możliwości, strony dodatnie i niebezpieczeństwa, przedstawiła też wnioski, jakie wynikają z definitywnie już przez nią opracowanej ankiety, która w czasach najbliższych wyjdzie z druku. Na tej podstawie ostateczny wynik badań etnograficznych dr. Stelmachowskiej o roku obrzędowym na Pomorzu przedstawia się mniej więcej tak: „Obrzędy pomorskie, w zasadniczym swoim zrebie są obrzędami właściwymi całej Polsce. Podział na grupy nie da utrzymać się bezwzględnie, ponieważ w dziedzinie etnograficznej granice są płynne i niejednolite, jednakże podział taki posiada wartość względną jako wskazówka gdzie należy szukać najbliższych analogii. Dla obrzędów więc traktować należy Pomorze jako całość, wyszczególniając tylko dwie grupy o specjalnych właściwościach regionalnych: Kaszuby i Mazury. Oddziaływanie bowiem zwartej, rzechy można twardej i jednolitej grupy kaszubskiej było niewątpliwie na całym terenie pomorskim gwałtowniejsze, i do dziś dnia kaszubszczyzna dominuje w etnografii całego Pomorza.

Po wykładzie wywiązała się ożywiona dyskusja fachowa, szczególnie na temat metody ankietowej, co do której referentka udzielała wyczerpujących objaśnień. Ciekawe i znamienne wyniki bezstronnych badań zostały przyjęte z zadowoleniem, a zebrani wyrazili jednomyślnie życzenie, żeby publikacja „Rok obrzędowy na Pomorzu” jak najprędzej pojawiła się drukiem.

Warszawa.

Pisma nadesłane

„Przegląd Powszechny”. T. 194. Nr. 582. Treść: J. Matyasik: „Konferencja rozbrojeniowa w Genewie”. — J. Urban: „O Marjan Morawski”. — J. Okniński: „Stefan Dussan, car Serbów i Greków”. — M. Smolarski: „Mickiewicz jako krytyk pseudoklasyzmu”. — K. L. Koniński: „Z życia rodziny wiejskiej i robotniczej”. — J. Dürr: „Materiały do biografii Stanisława Wyspiańskiego”. — Przegląd piśmiennictwa — J. Urban: „Sprawy kościelne”. — S. Podolski: „Albert Thomas i Międzynarodowa Organizacja Pracy”. — Adr. Red. Kraków. Ul. Kopernika 26.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

„Przegląd Współczesny” z czerwca. Zbliża się już dziesięciolecie najpoważniejszego z polskich miesięczników, który od pierwszego swego zeszytu aż po ostatni nigdy „nie zniżył lotu”, przynosił stale cenne wartości do naszej kultury skrzętnie zbierane po szerokich rozległościach europejskiej myśli i wydobywane z naszej własnej gleby. Okazuje się, że komplet tego pisma składa się w całości swej na bardzo poważną podręczną bibliotekę w dostojnym tego słowa znaczeniu, wielce przydatną dla każdego, kto się chce utrzymać na powierzchni dzisiejszych europejskich prądów umysłowych, społeczno - politycznych, literackich. W tym zakresie jest to pismo dziś u nas najcenniejszym i bodaj jedynym źródłem rzetelnych, gruntownych z pierwszej ręki czerpanych informacji. Zeszyt czerwcowy może być wymownym dowodem szerokości horyzontów, jakie to pismo posiada. Na czele aktualne wspomnienia J. Chomęckiego z genewskich obrad Ligi narodów i sugestywne sylwety Brianda, Stresemanna, A. Skrzyńskiego. Potem S. Windakiewicza rzecz o Mickiewiczowych improwizacjach. Niezwykle interesujące są obserwacje J. St. Bystronia z jego podróży do afrykańskich Kabyłów. Niepokojąca sprawa fluktuacji cen omawia R. Battaglia a związana z tem książkę Zweiga K. Srokowski. Znalazło się też miejsce na hołd Wyczółkowskiemu złożony przez T. Sztybelwskiego. Rehabilituje Tadeusza Bulharyna A. Pagodin. Wreszcie omawia się pierwszorzędne nowości literackie: nowe dzieło Bergsona (L. Chmaja), pamiętniki Bülowa (Szerer), poezje A. Kadena (A. Gruszecka), Tuwima przekład „Jeźdźca miedzianego” Puszkina (K. Zawodźński). Nie są to zwykłe sobie, pobieżne recenzje, ale syntetyzujące, samodzielną w całej pełni naświetlenia. Słowem bogaty w treść zeszyt, pełen cennych i pobudzających witamin. (P.)

Z T-wa Anatomiczno-Zoologicznego. Oddział wileński odbył zebranie naukowe z referatami prof. dr. S. Hillera p. t.: „O parabiozie” i doc. dr. S. Baginińskiego p. t.: „Spodografia i jej zastosowanie w histologii” i dr. J. Kruszyńskiego p. t.: „Istota i funkcja jąderka w komórkach zwierzęcych”.

LITERATURA

Miasta polskie Wyspiańskiemu. Z Krakowa pisać nam: W roku bieżącym minie 25 lat od śmierci Stanisława Wyspiańskiego. Rocznicę tę uczą zapewne wszystkie miasta polskie. Kraków, z którym życie i twórczość Wyspiańskiego ściśle są związane, obejmie choć ją szczególnie uroczyste. Zawiązał się już komitet obchodu pod przewodnictwem prof. Juliana Nowaka, z prof. Estreicherem, prof. Mehofferem i rektorem Ak. Sztuk Pięknych i p. Ostrowskim jako wiceprezesami. Termin obchodu ustalono na koniec listopada. Program został w głównych zarysach ułożony. W Pałacu Sztuki zorganizowana będzie wystawa dzieł Wyspiańskiego. Prawdopodobnie w kościele OO. Franciszkanów, którego okna zdobią witraże Wyspiańskiego, odbędzie się nabożeństwo żałobne. Przewidziana jest dalej uroczysta akademja. Teatr krakowski da trzy przedstawienia dramatów Wyspiańskiego: „Wyzwolenie”, „Zygmunt August” i „Noc Listopadowa”. Nowy dyrektor teatru im. Słowackiego p. Juliusz Osterwa oświadczył, że wobec rocznicy repertuar w roku bieżącym stać będzie pod znakiem Wyspiańskiego. Rada miejska, której członkiem był Wyspiański, odbędzie uroczyste posiedzenie z odpowiednimi przemówieniami. Uniwersytet Jagielloński i Akademia Sztuk Pięknych urządzią odrębne obchody jubileuszowe. (tk)

Z Wilna pisać nam: W związku z 25-letnią rocznicą śmierci Wyspiańskiego teatry wileńskie wystawią w najbliższym sezonie teatralnym dramaty „Lelewel” i „Zygmunt August”. (wt)

TEATR

ZASP-owy teatr w Wilnie. Pisać nam z Wilna: Magistrat postanowił przedłużyć na rok umowę teatralną z ZASP-em. Warunki dzierżawy teatrów pozostaną niezmienione, zmniejszy się tylko jednorazowa subwencja, wynosząca w roku ubiegłym 20 tysięcy złotych, na 10 tys. złotych. Za pieniądze te Magistrat wykupował nabyty przez administrację teatr inwentarz. Subwencja miesięczna w sumie 4 tysięcy złotych pozostanie nadal. (tw)

MUZYKA

Rozstrzygnięcie konkursu na Mszę św. Z Łodzi pisać nam: Przed rokiem Stowarzyszenie łódzkich kolejarzy postanowiło ufundować dla kościoła Matki Boskiej Zwycięskiej nowe organy, a jednocześnie ogłoszony został konkurs na Mszę św., na chór mieszany z towarzyszeniem organów, która to Msza św. ma być wykonana w dniu poświęcenia organów. Do sądu konkursowego zaproszono ks. prof. W. Gieburowskiego, prof. J. Furmanika i prof. K. Sikorskiego. Na konkurs nadesłano dwa naciśnięcia utworów. Sad wyróżnił z nich trzy i odznaczył trzema nagrodami jednakowej wysokości, po 500 złotych, uznając, że stoją one na jednakowym poziomie. Odznaczone zostały prace: pp. A. Korycińskiego z Warszawy, K. Garbusińskiego z Krakowa i A. Karczyńskiego z Chicago. (mk)

POZNAWANIE POLSKI

ZAMEK W RYTRZE

Rytro*) to miejscowość położona w pięknej okolicy nad Popradem. W Sądeczyźnie, w pobliżu granicy Spisza. Za dawnych czasów należało do majątków królewskich. Mając dogodne położenie strategiczne, jako punkt zamykający drogę wypadową z Węgier, oraz handlowe, nad główną drogą wodną, wiodącą z południa na północ, — Rytro otoczone było szczególną opieką władców. Już w XIII wieku wybudowano tutaj zamek obronny. W tym samym mniej więcej okresie, w okolicach Sącza powstało wiele innych budowli fortecznych. Pierwsi nasi królowie budowali je, doceniając znaczenie obronności granic. Szczególnie duże zasługi położyl przy tem Bolesław Chrobry. Zamek w Ryttrze zbudowany był w pobliżu pradawnej osady, gdzie podobno wydobywano złoto. Początkową nazwą tej osady trudno jest ustalić. Dokumenty z XIV wieku wymieniają ją, jako: Rither, Ritter, Rityr. Przywilej Łokietka z r. 1312 przyznaje starosądeckim Kłarskom prawo pobierania cła pod zamkiem Ritter. Inny przywilej tegoż króla z roku 1327 zwalnia kupców, spieszących na jarmark św. Małgorzaty w Sączu od cła „in Rityr”. A jeszcze inny z r. 1331 nadaje mieszczanom sądeckim las pod zamkiem Rither. Za Kazimierza Wielkiego, starosta sądecki, Piotr Wydzga pisał w zamku rytrzańskim swój testament, zawierający opis kopalni złota. Do pogranicznego zamku Ritter wyjeżdżała — według opisu Długosza — Jadwiga w r. 1394 na spotkanie króla węgierskiego Zygmunta.

Z dawnego zamku rytrzańskiego pozostały szczątki. Baszta, wznosząca się dziś na 5 metrów ma mury grubości 3,14 mtr., a średnicę wnętrza 2,42 mtr. Zadziwia więc nadzwyczajną grubością murów. Jest to najstarsza część zamku i sięga prawdopodobnie XIII wieku. Podobieństwo do baszty w Czchowie pozwala przypuszczać, że obie powstały w jednym czasie, a może nawet były zbudowane przez jednego architekta. Baszta rytrzańska, zniszczona przez czas, nosi ogromną wyrwę. Na wysokości pierwszego piętra zachowały się ślady schodów, prawdopodobnie drewnianych. Wewnątrz była prawdopodobnie studnia. Reszta zamku jest późniejszego pochodzenia. Pierwotnie przy kamiennej baszcie był zapewne drewniany zamek. Później wzniesiono mury, z których pozostały jeszcze szczątki. W ścianie, zwróconej ku Popradowi, zachowały się dwa otwory strzelnicze i okno; w ścianie przeciwległej — strzelnice i drzwi.

Mimo że od trzydziestu lat projektuje się konserwację zabytkowych ruin dotychczas nikt się nimi nie zaopecował, ani je chronić od niszczenia, ani przeprowadzając poszukiwania. A możliwe że znalazłyby się w nich jakieś ciekawe zabytki dawnej kultury.

P. Mossoczy wspomina też o legendach, krążących dokoła zamku rytrzańskiego, jak około każdego starożytnego ruin. Artykuł ilustruje rysunkami ruin i zrekonstruowanymi planami zamku. (oz)

*) „Technika i Przemysł” pismo poświęcone sprawom zawodowym drukuje też często artykuły ciekawe z ogólnokulturalnego punktu widzenia. W ostatnim zeszycie zamieszcza p. Romuald Mossoczy ciekawe szczegóły o ruinach starego zamku w Ryttrze.

U stóp Mysiej Wieży. Ostatni zeszyt „Ilustracji Polskiej” poświęcony jest Kruszwicy. Liczne ilustracje zaznajamiają z wyglądem miasta o bogatej przeszłości historycznej, a artykuły omawiają zarówno stare dzieje, jak i stan dzisiejszy. P. M. Stanisławski w artykule pt. „U stóp Mysiej Wieży” zajmuje się pochodzeniem nazwy Kruszwica i podnosi znaczenie miasta, położonego niegdyś nad „Morzem Polskiem”. Przebiegłszy pokrótce wypadki dziejowe, jakie się w Kruszwicy, albo w bliskim sąsiedztwie rozegrały, omawia zachowane zabytki ze słynną Mysią Wieżą na czele. Jest tu kościół, niegdyś katedralny, pochodzący z XII wieku, w którym przechowywała się granitowa chrzcielnica romańska z XII wieku i kilka starych tablic/pamiątek. Chata celna przed mostem przy ul. Zamkowej jest wyrazem trwałości instytucji, pierwsza bowiem komora celna była ustanowiona tutaj w r. 1252. Drugi artykuł omawia również rozwój i życie Kruszwicy pt. „Gopło niegdyś i dzisiaj”. (tk)

GOBINEAU - HITLER

Gdy w latach od 1853 do 1855 hr. Gobineau ogłaszał duże 4-tomowe dzieło p. t. „Essai sur l'inégalité des races humaines”, napewno nie myślał, że stanie się ojcem duchowym ruchu wszechniemieckiego. Nie przyznałby się zgoda do tych rzekomo swoich dzieci i wnuków niemieckich.

W ojczyźnie swojej Gobineau poczytnym autorem nie był i nawet dotąd nie jest. A był to pisarz płodny i z wielu względów ciekawy. Natomiast duża bardzo popularnością cieszy się w Niemczech. Niemiecką swą sławę zawdzięcza Gobineau Ryszardowi Wagnerowi. Z Wagnerem spotkał się we Włoszech, gdy po skończonej karierze dyplomatycznej przebywał tam na starość. Poczuł się bratniemi duszami. Wagner zabrał go do Niemiec i tam pod skrzydłami proročka z Bayreuth wykuła się niemiecka sława naszego pisarza. Wagner znalazł tłumacza pism Artura Gobineau w osobie prof. Schemanna. Tenże Schemann, tłumacz „Essai”, pomylił się w terminologii i dzięki tej pomyłce doszedł do wielkiego w Niemczech znaczenia. Jakaż to pomyłka? Zaraz wyjaśnię.

Gobineau w „Essai” stanął na stanowisku, że rasy ludzkie nie są sobie równe. Sam tytuł już o tej tezie mówi. Stanowisko takie było w Europie w czasach, w których żył Gobineau, nowe i wydawało się paradoksalne.

Stanowiący tedy na stanowisku nierówności ras, Gobineau podzielił sobie ludzkość intuicyjnie, nie mając do tego podstaw naukowych, na trzy wielkie rasy i scharakteryzował je fizycznie i psychicznie. Są to następujące rasy:

1. Rasa biała: wysoki blondyn, o niebieskich oczach, i podłużnej czaszce, fizycznie piękny. Cechom cielesnym odpowiada pewne cechy psychiczne jak n. p. wybitny intelekt, piękno moralne, zmysł organizacyjny, wola silna, poczucie honoru.

2. Rasa czarna: to człowiek brzydki, czoło niskie, głupi, za to pełen temperamentu. Gobineau powiada, że to rasa „żeńska”.

3. Rasa żółta: postawa średnia, krępa, o czaszce krótkiej, kwadratowej. Obliczona, spokojna, trzeźwa. — Jest ona antytezą rasy czarnej, żeńskiej — jest to rasa męska.

Widzimy, że najznakomiciej wyposażył Gobineau rasę białą. Nieostrożnie nazwał ją rasą germańską. Niemcy przeczytawszy tłumaczenie Schemanna zidentyfikowali „Germanina” z „Niemcem” i dali łatwo przekonać się, że oni rzeczywiście są tą wybraną rasą, która nie tylko dla dobra Niemiec, ale nawet dla dobra ludzkości powinna panować nad światem. Ludy, któreby nie chciały tego zrozumieć i nie chciały służyć rase wybranej, należało wytepić „ausrotten”. Jesteśmy więc u źródła pangermanizmu.

Tymczasem Gobineau sam uważał Niemców za zgola nędzną rasę, mieszaną, żółtą z kilkoma kroplami krwi białej, germańskiej. Za najczystszych potomków rasy białej uważał anglosasów i niektóre ludy Europy Północnej.

Spadkobiercą pangermanizmu i czołowym jego przedstawicielem, jest obecnie Adolf Hitler. Kierowani przez niego narodowi socjaliści opierają się w swych światoburczych zapędach na wyższości rasy niemieckiej. Hitler jest takim „czystorasowcem”, że pozyskał już uczonych niemieckich, np. profesora Staemera, dla idei, aby zastosować najnowsze metody biologiczne do hodowli Niemców czystej rasy niemieckiej.

Widziliśmy, że wyższość tej rasy jest oczywiście nieporozumieniem, które wyniknęło z omyłki przekładowej prof. Schemanna. Małe przyczyny, wielkie skutki...

Dr. Adam Paszewski.
Poznań.

Jutro
„W OCZACH ŻONY”

przez
Zygmunta Wasilewskiego.

Książki nadesłane

Mieczysław Piszczkowski: „O Janie Zahradniku”. Z przedmową Ignacego Chrząnowskiego. Warszawa 1932. Skład główny w Domu Książki Polskiej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Mieszanka tygodniowa

Dziwna metamorfoza zaszła ostatnio w Wilnie: właściciel kamienicy, zbankrutowawszy, ma zostać dozorcą własnego domu! Oto szczegóły:

Pan Gasperowicz był właścicielem kamienicy przy ul. Strycharskiej nr. 20 w Wilnie. W roku 1929 przerobił większe mieszkania na drobne, 1-o i 2-u izbowe. Z czternastu lokatorów nie płać ani jeden. Z 5000 złotych komornego nie wpływał nawet grosz. A tymczasem na kamienicy ciążyły długie hipoteczne, w tem pożyczka Towarzystwa Kredytowego m. Wilna na 15 tysięcy złotych. Towarzystwo wystawiło dom na licytację. Nikt go nie kupił. Po drugiej licytacji, wobec braku reflektantów, T-wo przejęło dom. Pan Gasperowicz wyszedł, jak to mówią, z torbami. Długo szukał pracy, lecz napróżno. Wreszcie wpadł na pomysł: złożył podanie do T-wa Kredytowego m. Wilna z prośbą o przyjęcie go jako dozorcę domu, którego właścicielem był jeszcze do niedawna.

Podobno są szanse, że posadę otrzyma...

Jednak nie wszystkim w Polsce dzieje się tak źle. Są ludzie, którzy utracili jedną posadę, wnet znajdują drugą, bodajże lepiej płatną. — Mowa o dymisjonowanych dygnitarzach państwowych, o których „przeprowadzkach” ostatnio donosiły telegramy. Mianowicie, na ostatnich posiedzeniach rady ministrów odkomenderowano: b. wiceministra rolnictwa Radwana do Banku Gospodarstwa Krajowego, b. wiceministra spraw wewnętrznych Stamirowskiego do Państwowego Banku Rolnego, b. wiceministra pracy Szubartowicza do Banku Ziemskiego, b. wiceministra p. i h. Kożuchowskiego do Banku Gospodarstwa Krajowego, do którego to banku przesadzono również b. dyr. dep. w ministerstwie pracy Dreckiego.

Chwała Bogu, że przybył nam trzeci bank państwowy: będą przynajmniej nowe wakanse! Wiadomość o przyjęciu przez skarbu państwa na własny rachunek Zjednoczonego Banku Ziemiańskiego przebrzmiała jakoś niepostrzeżenie, mimo, iż fakt ten posiada swoją doniosłość, choćby z tej tylko racji, iż wymieniony bank jest emporjum kredytów rolniczych, średnio- i krótkoterminowych.

Inna rzecz, że powstanie nowego banku państwowego nie przysporzy kapitałów rynkowi pieniężnemu. Ludzie złośliwi powiedzą, że efekt takich narodzin będzie odwrotny! To też dla krajowych „poszukiwaczy złota” wspomniana transakcja skarbu państwa będzie bardziej obojętną od następującej wiadomości, którą notujemy za paryską „L'Information”:

Złoto wraca do Europy! Mamy go coraz więcej (nie w Polsce, ale w Europie!). Mianowicie: zapasy kruszca złotego w r. 1929 wynosiły w Europie — 4778 milj. dolarów (42,7 proc.), w Stanach Zjednoczonych — 4284 milj. dol. (38,3 proc.), w reszcie świata — 2117 milj. dol. (19 proc.) Natomiast w styczniu r. b. stock złota wynosił w Europie — 6296 milj. dol. (56 proc.), w Stanach Zjedn. — 4009 (36 proc.), zaś w reszcie świata — około 1100 milj. dol. (8 proc.)

Przesunięcia w zapasach złota są stale pokątne. Warto by z nich skorzystać!

Krótkie informacje gospodarcze

— Produkcja ropy naftowej w Polsce utrzymuje się na dotychczasowym poziomie wynoszącym około 1600 tonn dziennie. W tem produkcja największego rejonu ropy naftowej t. zn. borysławskiego wynosi 60 proc. ogólnego wydobycia Polski.

— Wydział rejestrowy przy sądzie handlowym w Warszawie zarejestrował nową centralę finansową spółdzielczości żydowskiej w Polsce p. n. „Bank Związku Spółdzielni Żydowskich, spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie”.

— Z dniem 20 czerwca zostały zniesione w Niemczech frachty kolejowe na wełnę, bawełnę i jedwab sztuczny o 24—32 proc. między morskimi portami niemieckimi a granicą Polski.

— Główny urząd rachunkowy Brazylii skończył bilans za rok 1931, który wykazuje 200 milj. milrejsów deficytu.

Antyniemieckie nastroje w krajach skandynawskich

Państwa nadbałtyckie i skandynawskie w okresie powojennym stanowiły bardzo pojemny rynek zbytu dla niemieckiej produkcji przemysłowej. Niektóre gałęzie przemysłu niemieckiego plasowały na rynkach tych bardzo znaczną część swego całego eksportu i tym ożywionym stosunkom gospodarczym zawdzięczać należy w dużej mierze również i ożywione stosunki w dziedzinie politycznej i kulturalnej.

Tem silniej uderza obecnie znamienny zwrot w stosunkach gospodarczych pomiędzy Rzeszą niemiecką a temi krajami, w których ostatnio wytworzył się wybitnie dla Niemiec nieprzychylny a nawet wrogi front gospodarczy. Przyczyną tego jest nielicząca się z niczem niemiecka polityka celna, dyktowana przez agrariuszy, którzy przez wprowadzenie cel maksymalnych na masło wyrażali niemieckiej produkcji eksportowej niepowetowane wprost straty. Kraje skandynawskie wprowadziły jako odpowiedź na niemieckie zarządzenia celne 40-procentowy dodatek walutowy na wszystkie artykuły przywożone z Niemiec. Jednocześnie komisje rządowe w państwach skandynawskich przy wyznaczaniu kontyngentów na towary niemieckie, które mogą być przywiezione do tych państw, działają z całą bezwzględnością i liczni przedstawiciele przemysłu niemieckiego, którzy przybyli na miejsce, aby interwenjować w sprawie podwyższenia kontyngentów, spotkali się z bezwzględną i kategoryczną odmową.

Polityka celna Niemiec, szczególnie w Danii, przyjęta została jako wyraźna prowokacja, a nawet w Norwegii, która niemieckie zarządzenia celne dotykała w małym tylko stopniu, opinia gospodarcza ustosunkowała się do nich wybitnie wrogo. We wszystkich krajach

nadbałtyckich i północnych restrykcje dewizowe w stosunku do Niemiec przeprowadzane są ze szczególną surowością. Jednocześnie w Szwecji propagowane jest energicznie hasło konsumcji towarów krajowych.

W Norwegii Bank Państwa ograniczył do minimum przydział dewiz dla importerów niemieckich. Najostrej jednak występuje przeciwko Niemcom Danja, gdzie sympatie proniemieckie przed wprowadzeniem cel maksymalnych były bodaj najsilniejsze. Każdy importer duński uzyskać musi specjalne zezwolenia walutowe, które na przywóz towarów z Niemiec zredukowane zostały do rozmiarów zupełnie nitych. W urzędach celnych Danji nagromadziły się olbrzymie ilości towarów niemieckich już zapłaconych przez kupców duńskich. Transportów tych jednak władze celne nie chcą wypuścić, powołując się na odnośną ustawę, która jednak kierowana jest przeważnie przeciwko Niemcom.

Na tle tych zarządzeń miała nawet miejsce interwencja dyplomatyczna, w której czynnik niemieckie wskazywały, że zezwolenia walutowe na te towary przywożone do Danji z innych krajów udzielane są w nieograniczonych ilościach. Interwencja ta nie odniosła jednak żadnych skutków.

Ostatnio również Estonia i Finlandja przeprowadziły szereg posunięć wydatnie utrudniających import niemiecki. Uderzenie to jest o tyle dotkliwsze dla produkcji niemieckiej, że nie tylko wpływa na spadek eksportu, ale jednocześnie umożliwia przemysłowi angielskiemu plasowanie się na tych rynkach, które dotychczas uważane były przez włókiennictwo niemieckie za niepodzielny teren jego ekspansji.

K. P.

KRONIKA GOSPODARCZA

Kalendarzyk podatkowy

Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w lipcu br. płatne są następujące podatki:

do 15 lipca — państwowy podatek przemysłowy od obrotu, osiągniętego w miesiącu czerwca br. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przedsiębiorstwa przemysłowe I — V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

do 15 lipca br. — zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw w wysokości kwot wymienionych w doręczonych nakazach płatniczych;

do 15 lipca — zaliczka kwartalna na poczet państwowego podatku przemysłowego od obrotu za I kwartał 1932 r. w wysokości 1/5 kwoty podatku, wymierzonego za rok 1931, przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, nieprowadzące prawidłowo ksiąg handlowych oraz przez zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe;

do dnia 7 lipca podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę wraz z dodatkiem kryzysowym, potrąconym w ciągu czerwca roku bieżącego;

do 15 lipca — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu, osiągniętego przez notariuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w miesiącu czerwca br.

Nadto płatne są zaległości odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w lipcu br., tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

Z KRAJU

(k) Znowu ubytek złota w Banku Polskim. W ubiegłej dekadzie Bank Polski, celem uzupełnienia zapasu dewiz, wymienił 20 milj. 94 tys. złota na dewizy, wobec czego zapas złota zmniejszył się o wymienioną sumę i wynosi obecnie 484 milj. 324 tys. zł. Zapas dewiz, zaliczonych do pokrycia, zwiększył się o 1 milj. 818 tys. zł. do sumy 46 milj. 154 tys. zł. Pieniądże i należności zagraniczne, niezaliczone do pokrycia, wykazują wzrost o 1 milj. 227 tys. zł. t. j. sumę 112 milj. 333 tys. zł. Portfel wekslowy zwiększył się o 41 milj. 696 tys. zł. i wynosi 670 milj. 986 tys. zł. Stan pożyczek zastawowych wzrósł o 9 milj. 883 tys. zł. do sumy 124 milj. 120 tys. zł. Inne aktywa wynoszą kwotę 142 milj. 94 tys. zł. t. j. o 23 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. — W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 26 milj. 999 tys. zł. do 130 milj. 209 tys. zł. Obieg biletów bankowych zwiększył się o 58 milj. 482 tys. zł. (1.105 milj. 383 tys. zł.)

Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 39,20 proc. (9,20 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcem — walutowe 42,93 proc. (2,93 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 43,82 proc.

(k) **Bojkot polskiej czekolady w Gdańsku.** Jak się dowiadujemy, zaczyna się w Gdańsku publiczność i policja wrogo odnosić do polskiej czekolady, domagając się w sklepach usunięcia reklam polskich fabryk. Tymczasem w Polsce dzieje się odwrotnie, gdyż niektóre firmy forsują zbyt gdański czekolady. Czy to jest w porządku?

(k) **W sprawie odszkodowania za padłe bydło.** Na mocy dekretu z dnia 22 sierpnia 1927 r., są rolnicy, którym pada nierogacizna, uprawnieni do uzyskania odszkodowania względnie zasiłku ze źródeł państwowych, o ile to następuje na skutek zaraźliwej choroby. W myśl rozporządzenia wykonawczego do powyższego dekretu, o zwalczaniu zaraźliwych chorób, wolno interesentom odwołać się od odmownej decyzji wojewody do sądów lub do N. T. A. N. T. A. rozpatrując spór odwoławczy pewnego rolnika z Poznańskiego rozstrzygnął jednak, że rozporządzenie nie jest zgodne z intencją dekretu i że właściwą drogą odwoławczą jest tylko droga sądowa. (Orzeczenie N. T. A. I. R. 1896/29 z dnia 23 lutego 1932.)

(k) **O likwidację kontyngentów przywozowych Gdańska.** Kontyngenty przywozowe gdańskie przyznane na zasadzie t. zw. umowy warszawskiej z 1922 r. nastrożały wiele trudności. Wobec tego rząd polski zwrócił się na podstawie umów polsko-gdańskich do Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku z żądaniem skasowania tego niesłusznego przywileju Gdańska. Nad rozwiązaniem tego zagadnienia pracuje obecnie w Gdańsku komisja rzeczoznawców z ramienia Ligi Narodów. Należy się spodziewać, że w wyniku prac tej komisji sprawa gdańskich kontyngentów zostanie załatwiona zgodnie z żywotnymi interesami Polski.

(k) **Możliwości zbytu polskich owoców i warzyw w Finlandji.** W Finlandji istnieje pewne zainteresowanie dla importu owoców, kapusty i cebuli z Polski. Produkty te muszą być wysokiej jakości. Zainteresowani eksporterzy winni zwracać się o bliższe informacje do Państw. Instytutu Eksportowego.

(k) **Konjunktura fabryk wyrobów metalowych.** Obroty fabryk lin, drutu ciągnionego, stalowego i żelaznego, gwoździ, śrub i innych wyrobów tego rodzaju zmniejszyły się w pierwszym kwartale b. roku o 40 proc. w stosunku do poprzedniego kwartału, pozostały natomiast nieomal na tym samym poziomie co w tym samym o-

kresie ub. roku. Zakłady zmniejszyły nieco swój stan zatrudnienia, pracowali jednak 6 dni w tygodniu. Niektóre fabryki kabli i drutu cieszą się w tym roku nieco lepszą konjunkturą niż w ub. roku.

(k) **Z przemysłu i handlu obuwianego.** W przemyśle obuwianym nastąpiło w tym roku dalsze pogorszenie opłakanego już poprzednio położenia, zwłaszcza fabryk mechanicznego obuwia. Produkcja obuwia mechanicznego skurczyła się w dalszym ciągu na korzyść importu i ręcznej wytwórczości. Dalszy spadek cen, który według danych Instytutu badania koniunktur i cen przekroczył już 40 proc. w okresie ostatnich dwóch lat, wpływa przy małym wykorzystaniu zdolności produkcyjnej na kompletny brak rentowności. Do rzędu firm, które załamały się finansowo przybyła ostatnio jedna z największych fabryk zach. Polski jak i Gdańska. Nowourządzona wielka czeska fabryka produkuje na razie tylko sandały. Na produkcję sandałów przechodzą też niektóre fabryki obuwia gumowego, poatem powstają nowe mniejsze fabryki obuwia mechanicznego na terenie b. Królestwa, podczas gdy z dotychczasowych fabryk część pracuje na „lon” dla przedsiębiorców. Wytwórniom, opartym na chałupniczej pracy jak i warsztatom rzemieślniczym daje się silnie we znaki spadek konsumcji. Wytwórcy domagają się nadania rządowi uprawnień do regulowania rozrostu przemysłu obuwianego. W handlu daje się obecnie odczuwać znaczne ożywienie sezonowe. Wyplacalność kupiectwa jest nadal słaba. (1)

Z ZAGRANICY

(z) **Dokoła kontyngentów przywozowych dla polskiej nierogacizny do Austrii.** Obecnie rokowania austriacko-węgierskie, dotyczące przywozu świń z Węgier, obserwowane są z wielkim zainteresowaniem. Według obowiązującego obecnie układu z Węgrami, mogą one wywieźć w ciągu r. b. 50 proc. tej ilości świń, która wywoziła do Austrii w r. 1930. Na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania Polska również ma prawo do takiego samego stosunkowego wywozu do Austrii. Podobno obecnie istnieje zamiar obniżenia kontyngentu przywozowego nierogacizny do Węgier o połowę. Austriackie sfery gospodarcze nie pragną jednak stwarzać nowych trudności dla polskiego wywozu nierogacizny, wskazując na chęć uprzywilejowania traktowania austriackiego wywozu przemysłowego ze strony Polski.

(z) **Nowe zwężki cel w Niemczech.** Rząd Rzeszy uchwalil wprowadzić natychmiastową zwężkę cen na smalec i słoninę z 6, względnie 14 marek na 10, wzgl. 20 marek za ctr. metr., czyli do wysokości stawek przewidzianych w niemiecko-szwedzkim traktacie handlowym. — Rzekomo produkcja krajowa może pokryć zapotrzebowanie wewnętrzne. Równocześnie prasa donosi o wystąpieniu rządu Rzeszy z propozycją zmiany dotychczasowych postanowień szwedzko-niemieckiego traktatu handlowego pod naciskiem żądań niemieckich kół rolniczych. Chodzić ma przede wszystkim o podwyższenie stawek celnych na import drzewa, o zniesienie kontyngentu wwozowego 6.000 sztuk bydła ze Szwecji oraz wwozu baranów.

(z) **Zmniejszenie się pokrycia w Banku Rzeszy.** Sprawozdanie Banku Rzeszy na ultimo czerwca wykazuje zwężkę środków pokrycia o 0,5 milj. wobec równoczesnego zwiększenia obiegu banknotów o 267,3 milj. Pokrycie spadło z 29,9 na 24,1 proc. Portfel wekslowy wzrósł o 230,8 milj., lombardowy o 158,8 milj. marek.

(z) **Prolongata spłat długów dla przedsiębiorstw i banków węgierskich.** Węgierskie banki i przedsiębiorstwa uzyskały od banków amerykańskich odroczenie do dnia 1 sierpnia r. b. terminu spłat długów krótkoterminowych, na tych samych warunkach, co od banków angielskich.

(z) **Kurczenie się światowej produkcji żelaza i stali.** Światowa produkcja stali w r. 1931 oceniona jest na 70 milj. tonn. Cofnęła się ona we wszystkich krajach w ostatnich latach b. znacznie. W Polsce nastąpiło w r. 1931 skurczenie rozmiarów produkcji o 15 proc., w porównaniu z r. 1930 a w porównaniu z r. 1913 o 36 proc, podczas gdy światowa produkcja uległa w porównaniu z ub. rokiem skurczeniu o 25 proc. Produkcja surowca żelaza, wynosząca w r. 1931 — 60 milj. zł., zmalała w Polsce o 30 proc., t. j. mniej więcej w tym samym stopniu proc. jak w innych krajach. (1)

Z WYDAWNICTW

(w) „**Rolnik Ekonomista**” organ Związku Organizacji Rolniczych R. P. nr. 13-14 zawiera: „Po konferencji rolniczej”, p. St. Miklaszewskiego — „Zagadnienie organizacji zawodowej rolnictwa w dobie obecnej”, E. I. „Podatek gruntowy gospodarstw stawowych”, „Uchwały konferencji rolniczej w sprawie zasad polityki rolnej w roku gospodarczym 1932-33”. W dalszym ciągu numeru widzimy obszerny dział przeglądu rynków, który obejmuje „Przegląd Rynków” a w nim „Produkcję zbożową” i „Rynki zbożowe”, „Rynek jajczarski”, „Rynek maślarski”, „Rynek rybny”. „Przegląd rynku drobiarskiego za drugi kwartał 1932 r. — Poza tem kronikę krajową, zagraniczną oraz statystykę.

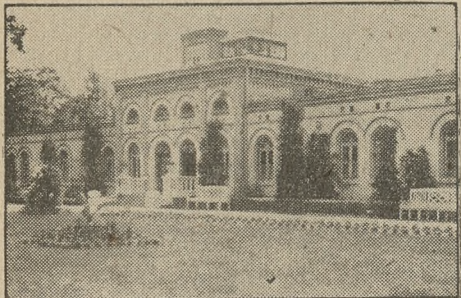
NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Czem Wielkopolska może się pochlubić

Z wycieczki dziennikarzy do solanek inowrocławskich

Inowrocław, w lipcu. Z górnego piętra zakładu przyrodoleczniczego w solankach inowrocławskich, gdzie mieszczą się kąpiele słoneczne, nieporównany rozciąga się widok na całą równinę kujawską aż hen po Kruszwicę i Strzelno, oraz siniejące w oddali lasy nadnoteckie. Tu stał w ubiegłą niedzielę wycieczka dziennikarzy, reprezentujących cały szereg pism wielkopolskich i pomorskich, a także jeden reprezentant prasy górnośląskiej i jeden dziennikarz czesko-słowacki, sympatyczny p. Werner z Pragi, napawała się tym pięknym widokiem, dając wyraz swym zachwytem.

Znalazła się tutaj bracia dziennikarska, zwalczająca się w życiu codziennym na łamach pism swoich nieraz do-

Główny pawilon z administracją Solanek

syć zapalczywie, tym razem zgodnie na jednym dachu, i to dzięki uprzejmemu zaproszeniu gospodarzy stolicy kujawskiej i solanek inowrocławskich.

Wzrok każdego z nas tonął nasamprzód w soczystej zieleni blisko 200-morgowego parku solankowego, składającego się z wielu wspaniałych okazów drzew w swej części starszej. Tu i owdzie te zieleni przerywają naogół miłe dla oka sylwetki pawilonów kąpielowych oraz tafle srebrzyste stawków, należących do parku. Potem wzrok sięgał dalej, gdzie wśród domów Inowrocławia wznosiły się kościoły starożytne, Panny Marii w stylu romańskim i gotycki nadwiślański św. Mikołaja. A jeszcze dalej opierał się z jednej strony o niezwykłe w swej budowie wieże wiertnicze kopalni i rozległe zabudowania warzelni soli, z drugiej zaś o wystrzelające na widnokręgu liczne kominy cukrowni kujawskich, wiankiem układających się dokoła Inowrocławia, jako to: Kruszwica, Matwy, Janikowo, Pakość, Tuczo i Wierzbosławice.

Długo przemierzaliśmy wzrokiem tę równinę kujawską, tonącą owej niedzieli w najpiękniejszych blaskach słonecznych; odznacza się ona i tem, że mieści w swym łonie skarby nieprzebrane soli, a na powierzchni swej daje rok rocznie obfity plon buraków, przetwarzanych na słodki cukier.

Z przeszłością i stopniowym rozwojem solanek inowrocławskich zaznajomił obecnych dziennikarzy w treściwie ujętym referacie naczelnego lekarza zdrojowiska p. dr. Sroczyński. Kąpiele inowrocławskie istniały i jako balneum civile posiadały pewien rozgłos już przed rokiem 1450, w którym to roku są wymienione w przywileju królewskim Kazimierza Jagiellończyka, nadanym miastu. — Założycielem obecnego parku i zakładu solankowego był w roku 1871 śp. Zygmunt Wilkoński, a rozbudowały się i podniosły solanki inowrocławskie do stanu dzisiejszego dopiero po wojnie, dzięki inicjatywie polskich gospodarzy miasta. Niemcy bowiem celowo przemilczali właściwości lecznicze solanki tamtejszej, używając ją jedynie w sposób rabunkowy do warzenia soli.

Rewolucja na męskich głowach

Najnowsza i najgłośniejsza sensacja Anglii jest powrót wieloletniego wygnanca do łaski... królewskiej. Po piętnastu latach „nieobecności” i banicji wraca na głowy męskie... słomkowy kapelusz.

Wypadki rozwijały się z błyskawiczną szybkością. W ubiegłą środę pisma doniosły, że książę Walji ukazał się poprzedniego dnia w Shrewsbury w słomkowym kapeluszu. W mrowisku dandyśmów zakotłowało się nie na żarty. Kto sfabrykował ten pierwszy po latach 15 słomkowy kapelusz? Dowiedziano się rychło, że zarówno fabrykantem, jak i projektodawcą tej nowej mody był niejaki Tomasz Olney, właściciel fabryki kapeluszy męskich w Luton. Już nazajutrz o godzinie 9 min. 30 rano cały zapas kapeluszy słomkowych z magazynów pana Olneya został wyprzedany. W piątek nadeszły pierwsze telegraficzne zamówienia z Londynu, Manchesteru, Leds, Birmingham, ba nawet z Nowej Zelandii. W sobotę fabryka szła

Nastąpiło dalej pod kierownictwem komisji lekarskiej i dyrektora zakładu p. Kortusa zwiedzanie zakładów kąpielowych, urządzonych nowoczesnie i w najbardziej wzorowym utrzymaniu porządku, poczem dziennikarzy podejmowano gościnnie śniadaniem w Domu Kuracyjnym.

Prezydent miasta i zarazem główny gospodarz solanek p. Jankowski tutaj w przemówieniu swem po serdecznym powitaniu rozwiódł się szerzej o planach i zamiarach na bliższą i dalszą przyszłość. Wspaniały park solankowy z czasem ma być jeszcze powiększony. Położony tuż obok niego obszerny stadion powoli również zacznie służyć swemu celowi, czemu daje początek konkurs hippiczny, urządzony w tę niedzielę. W projekcie jest urządzenie w solankach sceny letniej i dawanie w czasie sezonu kąpielowego przedstawień plenerowych. Nad urzeczywistnieniem tego ostatniego projektu głosi się p. prezydent miasta wspólnie z dyrektorem Teatru Zdrojowiskowego p. Władysławem Stomą-Luczakiem, który ze swoim zespołem bydgoskim zagląda coraz częściej do Inowrocławia i stwarza istne cuda tem, że ma widowiska zapelnione.

Teatr letni na plenerze jest więc hasłem dnia. Drugim zaś hasłem, które ma być w Inowrocławiu zrealizowane dzięki pomocy miejscowego związku lekarzy i zasłużonej dyrektorki miejskiej szkoły przem.-gospodarczej p. Lewandowskiej, to dwuletnie kursy prowadzenia kuchni dietetycznej, zastosowane do potrzeb zdrojowiska. Projekt ten wzbudza naogół duże zainteresowanie i pewnie będzie miał znaczne powodzenie.

Zatem program gospodarzy miasta co do zdrojowiska mimo obecnego kryzysu wcale obfity. Oceni to niewątpliwie i społeczeństwo nasze wielkopolskie i pomorskie, dając pierwszeństwo solankom inowrocławskim przed wyszyskimi innymi, w razie konieczności udania się na kurację. — Na prze-

Zakład kąpiele borowinowych

mówienie p. prezydenta Jankowskiego, odnoszące się do przedstawicieli prasy z całą serdecznością, odpowiedział imieniem kolegów w sposób nader ujmujący i dowcipny p. Nowakowski.

Nie zapomniano w dniu tym również o naszym wielkim poecie i synu ziemi kujawskiej Janie Kasproviczu, przed którego pomnik udano się wspólnie, celem złożenia mu hołdu. — Stąd zaś udano się na konkursy hippiczne na stadionie i wieczorem do teatru na przedstawienie „Madame Pompadour”, w którym triumfy święciła p. Mela Grabowska, znana Poznaniowi z swoich zeszłorocznych występów.

Pobył dziennikarzy wielkopolskich i pomorskich w Zdrojowisku inowrocławskim zapisze im się zapewne na długo w pamięci. A. K.

pełną parą, a ilość zamówionych słomkowych kapeluszy tylko dla sklepów londyńskich przekroczyła sto tysięcy.

Nowa moda podchwyciona została przez Anglików w ciągu kilku dni. Prawdopodobnie w ciągu najbliższych kilku tygodni elegancy młodzieńcy całej Europy przywdzieją wzorem księcia Walji, słomkowe kapelusze. Powracający na męskie głowy „banita” nie jest jednak tym tołtym kapeluszem, koloru naturalnej słomy, który pamiętamy z przed wojny. Nowa moda wymaga, by kapelusz był kolorowy, a więc fabrykuje się go z farbowanej słomy. Najbardziej „wzięte” są kolory mieszane: biały z niebieskim, biały z brązowym, biały z szarym — oto „wynalazek” p. Olneya.

Czy grozi nam śmierć z pragnienia

Zapasy wody na ziemi stanowią ocean, topniejące masy lodowe w okolicach podbiegunowych, wody w jeziorach i rzekach, woda zaskórna ziemi, wreszcie woda, znaj-

dująca się w atmosferze. Woda, nagromadzona w oceanach, przewyższa wielokrotnie resztę zapasów wody ziemskiej. Uważając to następujące zestawienie: Gdyby wodami oceanów równomiernie oblać kulę ziemską, otrzymalibyśmy warstwę wody o 2700 m. grubości, wodę lodów podbiegunowych utworzyłaby warstwę 45 m. grubą, wody z jezior, rzek i zaskórna warstwę 1-metrową, a zapasy wilgoci atmosferycznej już tylko warstwę 25 milimetrową. Zużyta w ciągu 1 roku ilość wody wynosi około 380 tys. m. sześciennych. W ten sposób zapasy wody oceanów zostałyby wyczerpane w ciągu 36.00 lat, gdyby ubytek ten nie był wyrównywany opadami i dopływem wód rzecznych.

Proces posuwania się mas lodowych w okolicach podbiegunowych w stronę topnienia odbywa się niesłychanie powolnie. Obliczono, że w czasach obecnych zamieniają się w wodę cząstki lodu, które przed 50 tys. laty spadły tam jako śnieg. Jako podstawę przy tem obliczeniu przyjmuje się 150 m. jako średnią szybkość roczną posuwających się mas lodowych.

Co się tyczy wody zaskórnej, jest rzeczą bezsporną, że pochodzi ona z epoki lodowatej. Dotarła ona jednakże tylko do głębokości 800 mtr., jak to wykazują badania wiertnicze i szybki kopalniane.

Z powyższego wynika, iż ludzkość nie potrzebuje się obawiać, by jej kiedykolwiek zabrakło wody. W. i P.

Stulecie kanału Goeta w Szwecji

W roku bieżącym mija sto lat od ukończenia budowy kanału Goeta, łączącego Morza Północne z Bałtykiem. Kanał Goeta, przecinający Szwecję Środkową, obfitującą w wielkie rozlewiska jezior i rzek, projektowany był początkowo jako droga wodna, która łącząc Göteborg z Sztokholmem, stanowiłaby doskonałą linię strategiczną dla floty szwedzkiej na wypadek wojny. Naprzekór pierwotnemu projektowi, kanał Goeta nie zdał dotychczas egzaminu ze swych walorów batalistycznych, gdyż od 120 lat nie prowadziła Szwecja ani jednej wojny, niemniej jednak droga wodna między dwoma morzami okazała się prawdziwym błogosławieństwem dla kraju, stanowiąc ważny czynnik ruchu gospodarczego, jako doskonała linia żegluga handlowej.

Budowa kanału Goeta, ukończona mniej więcej w tym czasie, gdy pierwszy parowiec opuszczono na wody morskie, trwała przez 22 lata przy współudziale 56 000 żołnierzy i marynarzy szwedzkich. Obliczono, iż w ciągu 7 milionów dwunastogodzinnych dni roboczych (ogólna suma dni roboczych wszystkich pracowników, zatrudnionych przy budowie) rozkopano 8 milj. metrów sześć ziemi, oraz usunęto 205 tysięcy metrów sześciennych pokładów skalnych i 203 tysiące metrów sześć kamieni.

W uznaniu za spełnienie tak ogromnej pracy, władze szwedzkie umieściły w pobliżu wielkiej słupy „Berg”, której budowa napotykała największe trudności, potężny głaz, ważący 20 tonn, na którym wyryto napis sławiący długoletni ciężki trud armii szwedzkiej i marynarki, jako jedynych twórców kanału Goeta.

Rembrandty do wynajęcia

Znany salon sztuki w Filadelfji (U. S. A.), który odczuł skutki kryzysu, nastawił swą działalność w innym kierunku. Ponieważ amatorów nabycia drogich dzieł sztuki niema teraz nawet w Ameryce, przeto pomysły właścicieli salonu rozszalał do wszystkich zamożnych osób zawiadomienie, iż w razie potrzeby, z okazji przyjęcia lub uroczystości wynajmuje za pewną opłatą dla udekorowania mieszkania obrazy, rzeźby, makaty, gobeliny etc. Do zawiadomienia dołączony został katalog dzieł sztuki w liczbie 2000, wśród których widnieje obraz Rembrandta. Oto jak bronią się przeciw kryzysowi w bogatej nie tak dawno Ameryce.

Jubileusz szampana

Dnia 29 czerwca odbyła się w Reims uroczystość w pewnym sensie międzynarodowa — 250 rocznica wynalezienia szampana, napoju par excellence międzynarodowego. W czasie bankietu, któremu przewodniczył podsekretarz stanu Marchandean, nadeszła depesza z New Yorku od ambasadora Stanów Zjednoczonych w Paryżu, Waltera Edga, w której ambasador składa gratulację i wyraża życzenia jak-najszerszego rozpowszechnienia szampana, jako najcenniejszego z napojów. Depesza ambasadora wywołała duże wrażenie jako pierwsza oficjalna enuncjacja amerykańska, skierowana jawnie przeciw prohibicji.

Czy wiecie, że...

— Niektóre rośliny, zwłaszcza t. zw. arum, mają wyższą temperaturę niż otaczające je powietrze, tak, iż arum wskazuje 121 stopni Fahrenheita, gdy temperatura powietrza wynosi 66 stopni.

Zrozumiałe.

— Dziwna to rzecz, Iks wygrywa zawsze przy grze w karty, a przegrywa stale na wyścigach.

— Nie widzę w tem nic dziwnego, koni nie można przecież tasować.

(Candida)

Nabywajcie książeczki premjowe

**KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
MIASTA POZNANIA**

w Oddziale przy ul. 27 Grudnia 19.

Wylosowanie 50 premij po 100 zł
dnia 31. X. 1932.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Drogi bite i gruntowe w Polsce

Według ostatnich danych statystycznych, długość dróg bitych i gruntowych w Polsce wynosi ogółem 78 198 kilometrów, z czego na drogi bite przypada 46 892 klm., na drogi gruntowe 31 306 klm.

Drogi bite państwowe posiadają długość 13 821 klm., wojewódzkie 10 153 klm. i powiatowe 22 098 klm. Drogi gruntowe państwowe wynoszą 3 735 klm., wojewódzkie 4 314 klm., oraz powiatowe 17 021 klm.

Podróż ćwiczebna „Iskry”

W dniu 1. b. m. odpiął z Gdyni statek szkolny marynarki wojennej „Iskra”, który udaje się w podróż ćwiczebną z uczniami szkoły podchorążych marynarki wojennej w Toruniu. Trasa tegorocznej podróży „Iskry” prowadzi przez Cherbourg i Lizbonę do Dakaru. Podróż potrwa około 4 do 5 miesięcy. Komendantem statku jest kpt. Dewalden.

Przedszkola w Polsce

Jak wynika z ostatnich danych, opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny, w roku szkolnym 1931/32 istniało na terenie całej Polski 1913 przedszkoli, w tem 1253 prywatnych, oraz 660 państwowych i samorządowych. Liczba nauczycieli w przedszkolach wynosiła ogółem 2525 osób, z czego 863 nauczycieli przypada na przedszkola państwowe i samorządowe, 1662 zaś na prywatne.

Liczba dzieci w przedszkolach wynosiła 103 427, w tem 48 305 chłopców i 55 122 dziewcząt. W przedszkolach państwowych i samorządowych uczyło się ogółem 43 913 dzieci, w przedszkolach prywatnych 59 511.

Przeciętnie na 1 nauczyciela przypadało w przedszkolach 41 dzieci.

Rocznica koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej

(KAP) Dnia 1 i 2 lipca w kaplicy Ostrobramskiej, wspaniale odnowionej, odbyły się uroczyste nabożeństwa z okazji rocznicy koronacji cudownego Obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej. Nieszpory i uroczystą wotywę celebrował ks. arcybiskup Romuald Jałbrzykowski. Uroczyste nabożeństwa zgromadziły liczne zastępy wiernych u stóp Matki Bożej.

Szkoły powszechne w miastach i na wsi

Z ogólnej liczby 2 962 szkół powszechnych w miastach polskich, największa liczba szkół, mianowicie 374 istnieje na terenie województwa łódzkiego. W województwie poznańskim znajduje się w miastach 312 szkół, w łwowskim 244, w krakowskim 208, w kieleckim 205, w warszawskim 191. Warszawa posiada 323 szkoły powszechne.

Z liczby 23 977 szkół powszechnych na wsi, największa liczba, mianowicie 2 230 szkół przypada na województwo łwowskie. W województwie poznańskim znajduje się na wsi 2 096 szkół powszechnych, w warszawskim 2 062, w lubelskim 1 901, w kieleckim 1 896.

RADJO

Programy radiotelefoniczne:

Czwartek, dnia 7 lipca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 17.00 (W); godzina 18.00 (W); godz. 18.20 „Z ruchu wojakowskiego młodzieży” (wygl. p. I. Maleszewski); godz. 18.30 lekcja jęz. ang. (lingwa-fon); godz. 18.45 feljeton roln. pt. „Zagadnienie spirytusowe a interesy rolnictwa” (wygl. p. Szczepan Jaxa - Bykowski); godz. 19.00 rolnicza skrzynka radiowa; godzina 19.35 (W); godz. 19.45 płyty; godz. 20.00 koncert wieczorny; wykonawcy: Janina Langerówna (sopran), Włodzimierz Pietrzycki (klarnet), Brunon Kubik (akomp.); godz. 20.45 (W); godz. 21.50 (W); godz. 21.55 audycja wokalna art. op. Antoniego Warchalewskiego (baryton); godz. 22.20 sygnał czasu — komunikaty sport. i polic.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45, 13.35, 15.10 i 15.35 płyty; godz. 16.35 komun. centr. biura hydr. dla żeglugi i rybaków; godz. 16.40 „Wśród książek” — prof. H. Mościcki; godz. 17.00 koncert solistów: Jadwiga Lanfer (śpiew), Szymon Bakman (skrzypce); godz. 18.00 „Z życia diabłów na Wileńszczyźnie” — p. Antoni Wasilewski (Wilno); godz. 18.20 muzyka taneczna; godzina 19.35 prasowy dziennik radiowy; godzina 19.45 komunikat rolniczy Min. Roln.; godz. 20.00 koncert w wyk. Ork. Filharm. pod dyr. St. Nawrota; muzyka lekka; godzina 20.45 słuchowisko pt. „Sen nocny letniej” podług Szekspira; godz. 22.00 muzyka taneczna; godz. 22.40 komunikat sportowy; godz. 22.50 muzyka taneczna.

SPORT

Pływanie

Mistrzostwa okręgowe piłki wodnej rozpoczynają się w klasie B w dniu dzisiejszym, a w klasie A — 13 bm. Spotkania wylosowano następująco: dziś gra „Unja” III i „Sokół” oraz „Warta” II i „HCP” II; 8. bm.: „Warta” II i „Unja” III oraz „HCP” II i „Sokół”; 12. bm.: „Unja” III i „HCP” oraz „Warta” II i „Sokół”. Klasa A: 13. b. m.: „Unja” II i „PTP”, „HCP” i „AZS” oraz „Warta” i „ISV”; 15. bm.: „Warta” i „HCP”, „PTP” i „AZS” oraz „Unja” II i „I. S. V.”; 17. bm.: „Warta” i „PTP” oraz „ISV” i „AZS”; 19. bm.: „HCP” i „Unja”, „AZS” i „Warta” oraz „ISV” i „PTP”; 21. bm.: „H. C. P.” i „ISV” oraz „Warta” i „Unja” II; 22. bm.: „PTP” i „HCP” oraz „AZS” i „Unja” II. Mecze odbywać się będą na pływalni „PTP” z początkiem o godz. 19. (wz).

„Unja” I zaliczona została jak wiadomo do grupy mistrzowskiej i gra pierwsze mecze w dniach 16. oraz 17. bm. w Bielsku, gdzie spotka się z „E. K. S.” z Katowic i z „Hakoahem” z Bielska. Siódemka „Unji” wybrana zostanie z następujących graczy: bramka — Widermański, obrona — Kubicki i Piotrowski, pomoc — Richter, atak — Michałak, Kuźdowicz, Wesołowski, Stanek, Stański, Kanciak i Jankowiak. (wz)

Drugi turniej o puchar wędrowny K. S. „Warta” odbędzie się w niedzielę o godz. 15 w pływalni związkowej przy Drodze Dębińskiej. Program tych zawodów obejmuje następujące konkurencje: 100 m. st. dow. dla pań i panów, 400 m. st. dow. dla pań i panów, 100 m. na wznak i 200 m. st. klas. dla pań i panów, sztafety 3x100 m. st. zmienne dla pań i sztafeta 5x50 m. st. dow. dla pań, oraz skoki z trampoliny i wieży dla pań.

O puchar Davisa

Półfinałowe spotkania odbędą się w dniach od 8 do 10 bm. W Berlinie walczą Niemcy (w pojedynczych Prenn i Cramm, podwójna niestandardna) z Anglią (Austin i Perry, oraz Perry i Hughes), przyczem liczyć się można nawet z wynikiem 5:0 na korzyść gości. W Mediolanie w tym samym czasie grają Włochy (De Stefani i Palmieri, oraz De Stefani i Sertorio) z Japonią (J. Satoh i Kabawara, oraz Satoh i Miki). Tu trudno określić zwycięzcę; naszym zdaniem większe szanse mają gospodarze, a wynik prawdopodobnie brzmieć będzie 3:2.

Drużyna amerykańska po katastrofalnej porażce w Wimbledonie swej pary Allison i Van Ryn zawęzwała telegraficznie ze St. Zjednoczonych Lotta, który ma zastąpić Allisona. Czy ta zmiana da dobry wynik — śmiemy wątpić, bowiem Lott nie trenował ostatnio intensywnie, a ponadto nie grał w tym sezonie z Van Rynem na kortach otwartych i będzie miał niewiele czasu na zaklimatyzowanie się.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Koło Przyjaciół Harcerstwa V Drużyna im. ks. J. Poniatowskiego. Zebranie plenarne dzisiaj o godz. 20 w auli szkoły św. Marcina. Obecność wszystkich członków pożądana.

— Koło Śpiewu im. Paderewskiego. Półroczne walne zebranie Koła odbędzie się dnia 6 bm. o godzinie 20, na sali po-

siedzeń druha Zaka, ul. Strumykowa 37.

— Pierwszy Poznański Klub Kajaków. Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek 7 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Piaska, Ostrówek 7.

— K. P. H. przy XII, druż. harc. Poznań - Górczyn. Zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 7 bm. o godzinie 20 w szkole przy ul. Kosynierskiej.

— Tow. byłych Wychodźców pod „Białym Orłem”. Zebranie półroczne walne odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 20 w lokalu p. Figla, Wierzbicice 27.

— Oddział Kolarzy Sokoła Poznańskiego. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 7 bm. o godz. 20 w Gospodzie Sokoła.

— Tow. kult. - fizyczne „Harmonja”. Zebranie odbędzie się dn. 7 bm. o godz. 20 na sali p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej.

— Tow. Uczniów Handlowych. W piątek, dnia 8 bm. o godz. 20 na sali Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzyńckiej 12 odbędzie się zebranie półroczne. Na porządku obrad sprawozdanie Zarządu za ubiegły kwartał oraz wybór uzupełniający.

— Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście. Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 11 lipca o godz. 8 wiecz. w „Ognisku” przy Alejach Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad m. in. referat oraz sprawa wycieczki. O liczny udział prosi Zarząd.

— Grono Przyjaciół Sceny Polskiej. Posiedzenia odbywają się obecnie u p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w piątek 8 bm. o godz. 20. Na porządku obrad wybór nowego zarządu i sprawa wienca.

— Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej. W dniu 8 bm. (piątek) odbędzie się w ognisku przy ul. Śniadeckich 54 o godzinie 19,30 miesięczne plenarne zebranie.

— „Jutrzenka” Stow. Absolwentek Szkoły Doksz. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 10 w szkole powszechnej przy ul. św. Marcina naprzeciw Gwarnej. Referat wygłosi p. dr. Czesław Zaworski n. t. „Choroby zakaźne w różnych zawodach”.

— Koło Absolwentów IV. łącznie z Kołem Absolwentek V. Szk. Wydz. urządzają w dniu 10 bm. wycieczkę do Katyni. — Zbiórka przy dworcu wycieczkowym o godzinie 8 rano.

— Tow. Cechowej Czeladzi Garncarskiej. Zebranie kwartalne odbędzie się 10 bm. o godzinie 11 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. S. Czyżewski. Radzimy zwrócić uwagę na dział komunikatów naszego piśma. (K)

— P. Wiznerowicz. Zakład nie jest zobowiązany do wyższych świadczeń. Radzimy pociągnąć firmę do odpowiedzialności sądowej i odszkodowania. (K)

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 2 lipca 1932 r. zgłoszono: Bronisław Krajewski 1 m. 7 d. Gertruda Matuschke, krawcowa, 33 l. Agnieszka Wojtecka z d. Lorencówna, 37 l. Józef Weinert, fryzjer, 22 l. Edward Conrad, re-

staurator, 51 l. Helmuth Schiersch, re-wizor związkowy, 30 l. Aleksander Sobkowiak 1 m. Zofja Brychcy z d. Kujawa, 28 l. Brunon Konkiewicz, kierownik rejestratury, 62 l. Władysława Fraszczakowa z d. Wojtkowiakówna, 29 l.

Dnia 4 lipca 1932 r. zgłoszono: Ernest Knoll, rolnik, 47 l. Wiktoria Klatta z d. Patriasówna, 35 l. Irena Stanisława Henska 22 d. Jan Jankowski 1 godz. 45 min. Władysław Szklarek, str. saper - robotnik, 24 l. Adam Pachowski, dyrektor banku, 53 l. Michalina Kopeciowa z domu Wrześniewska, wdowa, 66 l. Józef Lick, kolejowy droźnik, 33 l. Adam Dutkiewicz 8 lat. Józefa Sternowa z d. Czajkowska, wdowa, 76 l. Wanda Mrozówna 1 m. 12 d. Krystyna Poprawska 1 r. 11 m. 11 d. Józef Gottschling, szereg. rezerwy, ślusarz, 26 l. Irena Czerwińska 7 l. Franciszek Albrecht, robotnik, 38 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. F. 3 zł; — A. K., Poznań 10 zł; — St. P. z Je-

zyc z podziękowaniem za odzyskane zdrowie dla syna z prośbą o dalszą opiekę i pomoc 20 zł; — A. W. w pewnej intencji 2 zł; — Hania z prośbą o wysłuchanie 5 zł; — Zofja Mizerska 5 zł; — H. N. 5 zł; — S. K. 10 zł; — J. Majchrzak z Obornika z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo Boże 10 zł; — dyr. Dybizbański, Podolany, 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 141 zł.

Na Komitet tanich kuchni: Ks. Skotnicki 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 25 zł.

Na biednych parafii św. Marcina: Pa-luszkiewiczówna zamiast kwiatów z okazji 25-lecia firmy Stanisław Kozłowski, skład instrumentów muzycznych 10 zł.

Na chleb św. Antoniego: K. S. 10 zł; — A. Janowska 5 zł; — F. S., Poznań, z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą pomoc 5 zł; — razem 20 zł.

Na Tow. Stella: S. K. 20 zł.

Na Obóz Wielkiej Polski: P. S. 4 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Zapewnia sobie w „Złotej Księdze Ofiar” pamięć po wszystkie czasy, kto złoży ofiarę na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

Wpłacono do kasy komitetu do dnia 2. 7. 1932.

M. G. za wystuch. prośby prosz. o dalszą łaskę	2.	Fr. Wierzbicki, Chel- mno	5.	J. Mleczko, Kraków	10.—
Raczka, Poz.	2.	Kl. Kowalska, Makowska	5.	B. Jaworski, Kraków	3.—
St. Rauchowa, Londyn	15.90	Kościół św. Krzyża w Ko- scianie	3.	X. A. Kurkiewicz, Kraków	2.—
W. Maćkowska, Czewujewo	2.	Karasiów, Poz.	50.	Klaszt. OO. Karmelitów	10.—
N. N., Poz.	100.	M. Rutkowska, Lipnica	3.	Bosych, Czarna	10.—
Lewińska, Strzelno	10.	J. Zwierny, Skibiec	6.	X. Prob. J. Kwarciański,	2.—
Jankowski, Poz.	1.	M. Srokowa, Domasłów	10.	Kanina	2.—
N. N. za otrzym. łaski	5.	A. Kowalski, Trzemeszów	5.	A. Krawczyńska, Kawnice	5.—
M. Pawlak, Pozn.	5.	St. Wilk, Buczacz	5.	L. D. Żerków	3.—
K. P. Łubowo	2.	Fr. Regent, Tarn. Góry	20.	W. Pokora, Gdańsk	5.—
A. R., Poz.	2.	A. Klemczyńska, Wisła	3.	Fr. Kilanowski, Gralewo	5.—
E. Studzińska, Czarnków	2.	J. Walenciakówna, Cylin	2.50	M. Nawkiel, Orany	0.50
z podz. za odebr. łaski i		A. Napiórkowska, War- szawa	5.	St. Kostrzewski, Pleszew	1.—
pomoc z prośb. o dalszą		J. Jankowska, Warszawa	2.	Pr. H. Pleszew z prośb. o	
opiekę N. S. J.	5.	O błog. dla Franciszka		zdrowie	5.—
Dr. H. Fruchthändler, Ja- worzno	5.	Walerji, Tadeusza, Zbig- niewa, Krysi Łukaszy	5.	Wl. Czapalek, Wilno	3.—
M. Najkowska, Kraków	2.	Marurow, Lwów	5.	W. Kolka, Kosowo	5.—
Tow. Starego Przemysłu, Pozn. za ulotki	25.	M. Mortomow, Lwów	5.	P. Gawrońska, Krokowa	5.—
St. Szulc, Poz.	10.	X. F. Robak, Manasterz	2.	K. Wolaninowa, Krynica	3.—
J. Kurek, Borek	5.	M. R., Buk	5.	Wies	3.—
Fr. Piasecki, Nivka	5.	A. Fr. Szeszuliowie, Gul- towy	5.	St. Kempnińska, Borowo	3.—
St. Ornat, Poz. z podz. za		M. Galejowa, Grybów	5.	A. Westfalewicz, Kozienice	3.—
odebr. łaski z prośb. o	3.50	A. Kwieciń, Kielce	2.	Str. H. Baranowska, War- szawa	26.—
dalszą opiekę		Ig. Sarna, Kraków	20.	K. Kowal, Toruń z podz.	
St. Gzeliowa, Poz.	3.	A. Torzowa, Krotoszyn z		św. Teresce od Dz. Jez.	
A. Czemborowa, Święto- chłowice	5.	prosz. o dalsze	2.—	za polep. w zdrowiu pro- sząc o dalszą łaskę	1.—
Fr. Lewandowski, Grud.	5.	A. Skwarska, Krotoszyn	5.	J. Szczerzyński, Komo- rowice	2.—
K. Karow, Grudziądz	3.	D. Stapiński, Oświęcim	3.50	T. Kluzik, M. Kurkowa	
St. Nowak, Łódź	3.	A. Knapczykowa, Stróże	4.	i K. Jaworska, Wieliczka	7.—
Ig. Pajor, Dąbie	3.	L. Kielbus, Sucha	1.	Al. Kańska, Garwolin	25.—
G. Dworczyńska, Pleszew	10.	F. Malinowski, Tuchów	3.	Z. Czempin	20.—
J. Ancoz, Wilno	3.	H. Katarzyna, Leszno	5.	Wl. Spychała, Gałowo	10.—
H. Wilczyńska, Wotczyn	10.	A. Sozański, Przemyśl	3.	P. Rożenka, Zimna Woda	10.—
M. Kaszuba, Chmielowa	5.	P. Warchol, Lubenia	1.	J. Nalepa, Węg. Góra	10.—
L. Teclaw, Szamoty	1.	W. Wojda, Żelechów	3.	D. Wróblewska, Wabrzeż- no	10.—
X. Prof. Fr. Kwiatkowski, Kraków, od: Aposto- stwa Modl. Meżczyzn p.	20.—	Wl. Morawski, Warszawa	10.	M. Maszotowa, Brodnica	5.—
Kościół N. S. Jez.	20.—	B. Kozłowski, Warszawa	3.	L. Hawrylak, Strzy	5.—
Apost. Modl. Niewiast p.	30.—	T. Sliwkowska, Warszawa	20.	St. Płoszyński, Bydgoszcz	5.—
kości. S. J.	30.—	St. Toborek z pracownika- mi, Ostrowiec	6.40	W. Sumińska, Łask	5.—
Razem zł	50.—	J. Izdebski, Parczew	2.	J. Kasperski, Brzoza z	
X. J. Dec, Mielec	10.—	X. Prob. Adamski, Lu- dziska	10.	prośbą w pewn. int.	5.—
J. Dembińska, Stronisko	3.	W. Kucińska, Wągrowiec	5.	W. Gortadt, Łyszkowice	5.—
Z. Morkowska, Buk na	3.	K. Sulisławski, Żołędowo	3.	For. Fr. Ratajczak, Deblin	5.—
podz. za odebr. łaski z		W. Szwanowska, Kraków	10.	Gajewska, Peczennizyn	3.—
prośbą o dalsze	5.—	L. Nowak, Ostroróg z podz.	5.05	St. Gilewska, Nowe Miasto	5.—
				M. Morawska, Lwów	5.—
				A. Radajewski, Łódź	5.—
				St. Pankiewiczówna, Bia- łystok	0.45

Konto P. K. O. 207470. Sekretarjat św. Marcin 69.

We wtorek, dnia 5 lipca r. b., o godz. 15 zmarła w Poznaniu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa, nigdy niezapomniana, najtroskliwsza żona, ś. p.

Zofja z Szulców

drowa Błażejczykowa

Nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego odbędzie się w piątek, dnia 8 lipca, o godz. 10 z kościoła parafialnego w Koźminie.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż i rodzina.

dw 565

Leszno, Poznań, Koźmin, Koronowo.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Ostatnia Posługa, Poznań, ul. Jezuitcka 12.

PODZIĘKOWANIE!

Za licznie nadesłane kwiaty i telegramy z okazji otwarcia

Filji

PIEKARNI i CUKIERNI

przy Alejach Marcinkowskiego 5, tel. 21-92

składam tą drogą serdeczne podziękowanie wszystkim a w szczególności ka. Prałatowi Dr. Taczakowi, przedstawicielowi prasy, rzemiosła, cechu piekarskiego i cukierniczego oraz poznańskim firmom, które przez poświęcenie prace, jak stolarskie, malarskie, oświetlenie i reklamę przyczyniły się do gustownego urządzenia mojej filji

zw 15 193

Franciszek Kamiński

Centrala Marszałka Focha 85. Tel. 69-49.

14 Pięknych Gatunków Win Mszalnych

w cenie i dostawie bezkonkurencyjnych

polecają

Przysięgli Dostawcy

NYKA & POSŁUSZNY

Poznań, Wrocławska 33/34 — telefon 11-94

Szczegółowe oferty odwrotnie

Wina mszalne dla pokrzepienia chorych i rekonwalescentów nieocenione.

Pw 18 263-16.180

Parcele letniskowe

pięknie położone, przylegające do lasu i blisko jeziora (okolica zdrowa) przy stacji kol. Promno różnej wielkości do nabycia. Cena za metr kwadratowy od 16—30 groszy. Bliższych informacji udziela: Nowakowski w Poznaniu, ul. Poznańska 52 m. 8, tel. 6670, zw 15186

OKRĘTKĘ

mereżkę, dziurki, pilśowanie, dekacyzowanie, obciążanie guzików, nadrabianie stóp podnoszenie oczek, hafty, monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„HAFTOPLIS”.

St. Rynek 10 wejście Kurzanoga (obok F-y Czepczyński i Kruk). zw 14 593

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszej najdroższej córce i siostrze, ś. p.

Irenie Worsztynowiczównie

a w szczególności Wielebnemu Duchowieństwu, Sokołom, Sodalistom, Krewnym i Znajomym za wyrażone współczucie i złożenie wieńców składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Rodzice i rodzeństwo.

dw 560

Do Wędzenia

produkujemy chwilowo
trociny olchowe

suche w pierwszorzędnej jakości i sprzedajemy w partjach wagonowych jak również w przesyłkach drobnych.

Tartak „Lasy Polskie” Sp. Akc.

Bydgoszcz - Kapuścisko Dolne. zw 15 177

Osiedliłem się jako adwokat

Jan Mecweldowski

adwokat.

Kancelaria mieści się przy ul. Nowej 2, I. p.
Telefon 23-33. zw 15 185

ENCYKLOPEDJI POWSZECHNEJ

ULTIMA THULE

pod redakcją Dra St. Fr. Michalskiego

wyszedł z druku zeszyt Nr. 115—116 tomu V-go, zawierający pom. in. następujące większe artykuły: klub, Książewicz, kobieta, Kochanowski, Kochowski, kocioł parowy, kodeks, kolczatki, koleje żelazne, kolejowe katastrofy, kolibry.

Pierwsze 4 tomy w oprowie w czarny polskórek ze złoconymi są do nabycia w administracji Ultima Thule oraz w większych księgarniach. Druk tomu V ukończony zostanie około 1 września. Dalsze tomy w prenumeracie po niższej cenie. Prospekty przesyłamy na żądanie gratis. pw 4275

Administracja: Warszawa, ul. Św. Barbary 1.
P. K. O. nr. 9908, tel. 963-99.

Na majątek hodowlany potrzebny dzielny, energiczny i uczciwy

rzadca gospodarczy

z conajmniej 12-letnią praktyką, mogący wykazać się pierwszorzędne poleceniami, stwierdzającymi rezultaty dotychczasowej działalności.

Pismienne zgłoszenia z krótkim życiorysem, podaniem pretensji i odpisem świadectw, które wykazywać muszą bezwzględną ciągłość, uprasza

Droste — Uchorowo, pow. Oborniki.

Dam 300 zł za stałą posadę

dla księgowego-bilansisty, kier. biura lub członka zarządu. Na życzenie kaucja. — Polsko-niem. korespondent. Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 15189

Centrala Dostaw Aparatury

przy
Chemicznym Instytucie Badawczym - Warszawa

dostarcza

Sole Galwanotechniczne

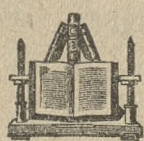
Zast. na Poznańskie, Pomorze i Gdańsk
Tadeusz Ratajczak, Poznań, Skarbowa 14
Telef. 30-03, 51-73. zw 15187

Oszczędność w paliwie

daje każdy motor spalinowy (Diesla i na gaz ssany) po wierceniu i szlifowaniu cylindrów zapomocą **najnowszych aparatów specjalnych**. Dokładne i szybkie wykonanie gwarantuje długoletni doświadczony fachowiec. — Szlifowanie i wiercenie cylindrów parowych maszyn i kompresorów oraz wszelkie reparacje i dostawy nowych tłoków i pierścieni tłokowych wszystkich typów motorów i maszyn parowych.

B. Rydlichowski

Poznań, Wielka 20, tel. 25-49.
zw 15 184

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Na sprzedaż korzystnie

dwie
podwójne podstawy walcowe
z wałkami zapasowymi
1000x350 i
1 łuszczarka.

Zgłoszenia
Antoni Jankowski,
Gniezno, Trzemeszeńska 8a.
nw 4 281

Lodownie

Maszynki do lodów
Meble ogrodowe
Maszynki do trawy
Weze ogrodowe
Kotły do prania
Wyżymaczki do bielizny
Magle domowe
Kuchnie westfalskie
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43

Pw 3 221-20.3

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zamierza ustanowić i zaprzysiąc jako biegłego z dziedziny elektrotechnicznej dw 566

P. WITOLDA PIŃSKIEGO z POZNANIA.

Ewentualne sprzeciwy należy wnieść do biura Izby przy ul. Mickiewicza 31, najpóźniej do dnia 21. 7. 1932 r.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Do wydzierżawienia

SKŁAD

obszerny, specjalnie nadający się na skład delikatesów, z wielkimi, chłodniami piwnicami, w kamienicy narożnikowej przy ul. Podgórznej, blisko Al. Marcinkowskiego. Blższych informacyj udzieli Poznański Bank Ziemian, Al. Marcinkowskiego 13, Wydz. Admin. Nieruchomości. dw 564

Bilans zamknięcia per 31. 12. 1931 firmy „Jawor” Spółdzielnia Samodzielnych Stolarzy Fabryka obróbki drzewa z odp. ogr. w Poznaniu.

Kasa	52.25	
Rk. ruchomości	11 507.97	2 998.93
Conto - Corrent	7 201.67	9 200.—
Rk. udziału		2 003.13
Rk. funduszu zasobowego		5 757.63
Rk. nieopranego zysku		550.—
Rk. akceptu	1 747.85	
Strata	20 509.74	20 509.74

Rachunek zysków i strat per 31. 12. 1931 r.

Rach. obróbki	3 250.02	24 032.10
Rach. prądu	7 312.65	
Rach. kosztów handlowych	13 051.21	
Rach. robocizny — pensji	612.96	
Rach. narzędzi (odpis)	174.45	
Rach. proc. i dysk.	1 278.66	1 747.85
Rach. amortyzacji		
Strata	25 779.95	25 779.95

Zarząd: M. Tomaszewski, St. Laniecki.

Rada Nadzorcza: I. Konieczny, Tadeusz Jasicki, Jan Basiński, Piotr Jurdziński, W. Gwilt, J. Weclawski, Wiśniewski Czesław. zw 15 192

Wielka licytacja likwidacyjna

W czwartek, 7 lipca, w piątek, 8 lipca, w sobotę, 9 lipca oraz dni następne do czasu wysprzedaży, od godziny 11 do godz. 18, sprzedawac będą z polecenia zarządcy masy w firmie „Serwis” przy ul. 27 Grudnia 2, w większych lub mniejszych partjach, najwięcej dającemu za gotówkę: garnitury na umywalki, serwisy obładowe i do kawy, talerze porcelanowe i fajansowe, różne szklanki do piwa i wody, łózka metalowe, maszynki do mięsa, różne garnki emalowane i aluminiowe, różne lampy, wazy oraz bardzo wiele innych sprzętów dekoracyjnych, gospodarczych i kuchennych. Pw 3222-27.30

(Taksy od ostatniej licytacji o dalsze do 50% niższe).

Brunon Trzeczak

zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb — jedno słowo, l, w, z, a — każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Rowery

„Lucznik” i innych marek od zł 200 gotówka. ratami. Rymskiewicz Wielkie Garbary 9. dw 534

„Antyki”

meble nżywane sprzedaje. kupuje Wielkie Garbary 39. Pw 19 159-55.409

Samochód

Protos otwarty tani sprzedam. Fr. Ratajczak 19, m. 8. zw 75 736

Maszyny

do pisania dobre okazyjne z gwarancją od 80 zł. nowe od 550. — Skóra i Ska Poznań. Aleje Marcinkowskiego 23. zw 72 129

Okazyjnie

sprzedaje pierścienki brylantowe „Occasion”. Aleje Marcinkowskiego 23. Franciszek Franciszyński. zw 75 161

40 gr

parcele pomiędzy Bukowską, Dąbrowskiego wpłaty 100. — Antoniku, Starelece wszystkich dzielnicach Poznania, Kredyt. Budowa De-Ka-Ha Aleje Marcinkowskiego 13. zw 75 761

Paski

damskie i męskie tani. W. Czyst. Szkolna 11. naprzeciw szpitala. Pw 18 567-22.179

Sprzeda

sie gospodarstwo 12 1/2 ha w miejscowości odległej od Poznania o 18 km. z maszynami budowlanymi. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 75 543

Kamienica

III, piętrowa I, piętro nowo nadbudowane 16 lokatorów w centrum Poznania tani na sprzedaż wprost od właściciela. Adres Kurjer Poznański zw 75 970

Pewna egzystencja

skład wyrobów tytoniowych 15 lat w jednych rekach dobrze prosperujący w Poznaniu centrum, oddam posiadaczom koncesji. Oferty Kurjer Pozn. zw 74 794

Dom - wille

nowa, dochodowa sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. zw 76 002

Pianino

czarne krzyżowe. Skarbowa 4. m. 8. zw 76 168

Wielka

praktyka dentystyczna w najlepszym położeniu z powodu śmierci zarządcy korzystnie na sprzedaż lub do wydzierżawienia. A. Unrau Grudziądz, ul. Stara 1. zw 76 266

Żyto

na pniu sprzedam. Kupcz. Szo-sa Kornicka przy Ślabanie. zw 76 447

Parcele

budowlane — leśne wraz drzewostanem 6 km od Poznania tani. dogodnie warunki. — Informacje Biuro Majetności. Aleje Marcinkowskiego 19, brama prawo. np 10 808

Gwóździe

Blachę cynkową
Okucia budowlane
Części piecownicze

tanio rozsprowadza „Przewodnik” św. Marcin 30. Pw 18 604-23.49

Dywany

Żywieckie

reczenie związane prawdziwie tylko z marką ochronną „Dywan Żywiecki” na plom-bie. — Wyłączna sprzedaż Bracia Górecy, Poznań, Stary Rynek 44. Pw 19 157-26.36

Fortepian

zaz. tani sprzedam. Wł. Szwed, Kreta 21, II. dw 515

Parcele budowlane

przy Szosie Warszawskiej w stronę Główniej bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny”. „Praca”, wodociąg, kanalizacja, dogodna komunikacja, sprzedaje właściciel Małicki, Droga Dembińska, telefon 11.30. Pw 3092-25.77

Meble

ładne jadalni, sypialni tani. Stolarnia, Grobla 6. zw 75 181

Kocioł

jednopłomieniowy, falisty, powierchnia ogrzewalna 35 m² 7 atmosfer, 6 miesięcy w użyciu, 16 beczek żelaznych pojemności ca. 450 ltr. zewnątrz i wewnątrz cynkowane sprzed. korzystnie Gorzelnia Zabno, pow. śremski. zw 76 368

Sztucer

maszyna szafkowa, skrzydło okazyjnie sprzedam. Kopernika 1. m. 7. zw 76 360

Kawiarnia i cukiernia

przy Starym Rynku wraz z mieszkaniami, koncesja zapewniona, do objęcia potrzeba 15 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zw 76 349

Piekarnię

nowoczesne urządzeniem sprzedam. Również skład mieszkaniowy wynajm. Zgłoszenia: Rzeczpospolitej 4, Ziemianin, zw 76 378

Restauracje

sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zw 76 322

Biblioteka

debowy kanapa 2 fotelami, obraz olejny i aparat radiowy 6-lampowy ultra neutrodyna z głośnikami Philipsa bardzo okazynie do nabycia. Caesar Mann, Rzeczpospolitej 4. zw 76 267

Parcele

przy kościele łazarskim i ul. Dąbrowskiego sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telef. 62-66 zw 76 265

Parowy

garnitur do mielenia marki Ransom w dobrym stanie, plugi Sacka i trzyszkłowe, kutywatory, srotownik walcowy, półsłony robocze, powózki grabie kołowe, 15 dojących krów, 5 zabawków itd. z powodu oddania dzierżawy zaraz na sprzedaż, także na wesele z pewnymi żyrantami. Zgłoszenia Majetność Włocia Pusta, powiat Jarocin telefon Mieszków 7. zw 76 176

Dwukolowy

mały wózek na sprzedaż. Gdzie wskaże dozorca domu, Głuchowa Łąki nr. 7, od 11—12. zw 76 290

Zbiór znaczków

pocztowych sprzedam. Plac Bernardyński 1 m. 5. zw 76 288

Truskawki — Maliny

Porzeczeki — Agrest

Jagody — Wiśnie

sa najlepsze i najtrwalsze do zaprawiania. Soje — Aparaty — Termometry — najtaniej kupuje się tylko wprost w Hurtowni, Wroniecka 24, podwórce. zw 76 577

Motocykle

Motosacochy modele 1932 sprzedaje. Ceny niższe Koszyński, Ogrodowa 15/16. Pw 16 045-16.42

Meble stylowe

jadalnie, sypialnie, gabinety, biurka, poleca po bardzo niskich cenach Szczaniecki, fabryka mebli, Piaskowa 3. Telefon 3977 zw 76 456

Salon

mahon, inkrustowany, sypialnia mahoniowa, mebelki do holu mahon, rozmaite antyki sprzedaje Skarbowa 4, parter, lewo. zw 76 460

Radjo

Telefunken, prąd zmienny, Stro-ma 6, m. 14. zw 76 448

Restauracje

centrum mieszkaniem, egzystencja zapewniona sprzedam tani. Powód dwa przedsiębiorstwa. Adres wskaże Kurjer Poznański zw 76 430

Gospodarstwo

53 morgowe, dobra ziemia i położenie mam zamiar sprzedać za gotówkę. W. Emstneyer, Malice, poczta Kępna pow. Szubin. zw 76 484

Dom

w mieście powiatowym, dwa składy 16 000, wpłaty 10 000, Jęwasiński, Poznań Długa 8. zw 76 425

Restauracja

wyszynek zapewniony, z powodu wyjazdu tani sprzedam z mieszkaniem Blicharski, Półwiejska 26 m. 43. zw 76 417

Skład

kolonialny, mieszkaniem, dobrze zaprowadzony korzystnie sprzeda Pocha 39, mieszkanie 17. zw 76 408

Zakład

fryzjerski mieszkaniem Poznań 700. Adres Kurjer Pozn. zw 76 396

Drukarnię

mała tani sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zw 76 391

Skład

kolonialny maglem towaram, mieszkaniem 4-pokojowym tani. Adres Kurjer Pozn. zw 76 381

Limuzyna

„Citroen”, jak nowa, korzystnie sprzedam. Bessert, Poznań, Młyńska 9. zw 75 679/80

82

morgi, zabudowania maszynowe, inwentarze kompletne, 16 000, wpłaty 5 000, reszta 20 lat. Kawiarnia, Garnarska 5. zw 76 129

Gospodarstwo

przy Poznaniu, 26 morg. budynki dobre, inwentarze nadkompletne cena 10 000. Rutkowski, Grobla 29. zw 76 106/7

Pończochy

damskie 0.95; jedwabne Bemburga 1.80; złoty Bemberg 2.95; skarpetki 0.35; spodnie kapelowe 0.80; kostiumy kapelowe 1.75; — najtaniej tylko Centralny Dom Pończoch ul. Wodna 26 narożnik Klasztornej Towary bez błędów. zw 76 361/2

Konia

z helka 2 1/2 cała sprzedam. Staszica 24, mieszkanie 13. zw 76 410

Leżanka

nowa 35 zł. Tomala, św. Marcin 46. zw 76 437

Parcele

w najzdrowszej okolicy miasta do sprzedania, plany parcelacyjne i pozwolenie przez władze zatwierdzone. Zgłoszenia Bittner, Dąbrowskiego 79. rw 2099

Jajka

cukierniom składam dalszą sprzedaż oddaje. Kowalik, W. Garbary 20. zw 76 576/6

Maszyna

damska Singer, okragle czolenko. Szyperska 3, m. 3. zw 76 526

Dom

około 2 morgi ogrodu przy dworcu Ławicy sprzedam. Cena 12 000 wpłaty 8 000. Ignacy Wacławski, Ławica Działka 4. zw 76 514

Pianola

czarna bardzo tani. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 3 217-27.27

Gdynia

Restauracja w ożywionym punkcie centrum portu zaraz sprzedam. Oferty pod „Restauracja”. Ekspozytura Kurjera Poznańskiego, Gdynia. zw 4 282

Pianino

czarne na płycie metalowej okazyjnie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 3218-27.23

Garnitury klubowe

gobelin już od 125.— zł. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 3219-27.24

3 gotownalnie

białe, debowe tani. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 3220-27.25

Jadalnia

czarna, cena reklamowa zł 450.— Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 3216-27.26

Sypialnie

sprzedaje najtaniej Stolarnia, Rybaki 1

Parcele

pod budowę willi kupie ewentl. za gotówkę. Oferty z dokładnym opisem położenia i ceny do Agencji Kurjera Poznańskiego. Gniezno 124. nrw 4 279

Oszklona

ściane trzy do czterech metrów kupie. Oferty Kurjer Poznański nrw 2 107

Kupię

jadalnię brzożową zegarem, sypialnię jasny dach za gotówkę. Strzy Rynek 44, skład 6. zdw 76 511

Kocioł

do centralnego ogrzewania systemu Strebela kupie. Oferty Kurjer Poznański nrw 2 092

6 KAMIENICE**Kamienice**

nowoczesna z amortyzacją bez pośredników kupie, wpłaty 60—80 tys., miejscowość Poznań, Bydgoszcz, Toruń, Zgłoszenia St. Penkenera Hotel pod Lwem, Inowrocław, nrw 4 179

Administracji

domu przyimie obrotna prywatny. Zgłoszenia Kurjer Poznański nrw 76 091

Wille

komfortowe z amortyzacją, trzy mieszkania, 43 000, wpłaty 16 000, 3 mieszkania 35 000, wpłaty 15 000, 2 mieszkania 23 000, wpłaty 11 000 poleca Popielski Piekary 18, I, zdw 75 695

Willa pańska

8 pokoi z wszelkimi wygodami, komfortowa, centralne ogrzewanie, budynek gospodarczy, garaż, ogród, miasto powiatowe, ładna ulica, sprzedam, Zaliczka 10 tys. zł lub zamiana na inny obiekt Poznań lub Kościan. Bez pośredników. Zgłoszenia Kurjer Poznański nrw 75 893

Kamienice

czteropiętrowa narożnikowa, do brzoż procentuacja się sprzedawca właściciel wyjeżdżając. Dochód 19 000. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 873

Kamienice

dochód 19 500 wpłaty 70 000 — sprzedam. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 372

Wille

nowowbudowana, komfortowa Górczyn tramwaju sprzedam 32 tysiące. Zgłoszenia Kurjer Poznański nrw 76 470

Dom

pięciopokojowy Osiedle Witkowskiego 3, przy Bramie Warszawskiej sprzedam. zdw 76 402

Kamienice

piękny gmach narożnikowy, dochód ustawowo 20 000 — sprzedam 150 000 Czarnecki, Marcina 62, II, zdw 76 393

Dom

nowy dwupiętrowy, sprzedam Poznań, Lodowa 6. zdw 76 385

Kamienice czynszowa

na 6—8 lokatorów kupie. Zgłoszenia: Inż. J. Urbanek w Wolsztynie. nrw 4 273

Wille

komfortowa przy tramwaju sprzedam za 50 000 zł. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 560

Kamienice

nowa czynszowa za gotówkę 50 tysięcy kupie. Oferty cena Kurjer Poznański nrw 2 088, Agencji wykluczeni.

7 PIENIĄDZ**50 tysięcy**

pożyczki na I. hipotekę nieruchomości przynosząca 23 tysiące dochodu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 358

Pożyczki

3—4 tysiące na I. hipotekę domu nowowbudowanego II. ptr. — Oferty Kurjer Poznański nrw 76 371

6—8 000

pożyczki na pół roku I. hipotekę większy skład za domem bez długu procent zgóry według umowy. — Oferty Kurjer Poznański nrw 76 309

12 000 zł

poszukuje na I. hipotekę willi, wartości 50 000 zł. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 561

Dwuzłotówki

sprzedam. Adres Kurjer Poznański nrw 76 547

Wspólnika (czki)

z 3 000 zł do przedsiębiorstwa instalacji elektrycznych, Bogdanów, Gdynia, Portowa 16. nrw 4 233

8 DO WYNAJĘCIA**Dwupokojowe**

z przynależnościami do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer Poznański nrw 75 992

4 pokojowe

zaraz lub później z ogródkiem Langiewicza, Fabryczna 13 a, — gospodarz. zdw 76 351

Mieszkanie

dwupokojowe w Żabikowie tanio. Adres wskazuje Kurjer Poznański nrw 76 343

Sześciopokojowe

komfortowe wolne. Czarnecki, Marcina 62, II, zdw 76 394

Mieszkanie

pokój z kuchnią z meblami, światło elektryczne, za zgodą gospodarza. Dzierżawa 40 zł miesięcznie. Patrona Jackowskiego 40, m. 11 od 4—6. zdw 76 342

Trzypokojowe

mieszkanie z łazienką i przynależnościami do gospodarza. Tylko szczegółowe oferty będą uwzględnione. Kurjer Poznański nrw 76 374

Trzy

pokoje kuchnia, komfortowe we willi do wynajęcia. Pogodna 15, przy ul. Chociszewskiego, Palacza. zdw 76 321

4—5

pokoje ulica Grodzka parter willa centralne ogrzewanie, pokój 50 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 301

Trzypokojowe

dwupokojowe, jednopokojowe za dzierżawę wskazuje Łukaszewicz 6, mieszk. 14. zdw 76 453

5 pokojowe

komfort, okolica Mostu Teatralnego, I. piętro centralne ogrzewanie, część mebli 4 000 zł odstąpię. Oferty Kurjer Poznański nrw 75 858

5-cio pokojowe

mieszkanie, ewentualnie większe na I. i III piętrze zaraz do wydzierżawienia. Blizszych informacji udzieli Poznański Bank Ziemi, Al. Marcinkowskiego 13, pokój 8. dw 563

Luboni

pokój słoneczny kuchnia, balkon do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer Poznański nrw 76 539

Skład

nadający się na zakład fryzjerski z pokojem i kuchnią do wynajęcia. Górna Wilda 37. zdw 76 495

2, 3, 5

pokoje komfort — zaraz. Ulica Grodzka. Adres Kurjer Poznański nrw 76 565

Dwa

próżne, używaniem przynależności, inteligencji. Grunwaldka 33, m. 8. zdw 76 559

Mieszkanie

2 pokoje kuchnia od 15. 7. do wynajęcia. Mikołajewski Chwałskow 9. zdw 76 104

Pokój

z kuchnią próżne wolne centrum. Wrocławska 19 mieszkanie 1. zdw 76 517

9 SZUKA MIESZK.**Mieszkanie**

4—5 pokojowe z wygodami za miesięczną opłatą poszukiwane od 1 września na Jeźcach lub Łazarzu bliżej śródmieścia. — Oferty do Kurjera Poznańskiego nrw 4 271

3—5 pokoi

w centrum, front, nie wyżej drugiego piętra, poszukuje skromny, pewny lokator wprost od gospodarza. Zapłaci ewentualnie czynsz za rok zgóry. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański nrw 74 953

Dwupokojowego

poszukuje od zaraz urzędnik prywatny. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 009

Od zaraz

lub później szuka mieszkania 2—3 pokojowego starsze, spokojne małżeństwo, najchętniej przy centrum nie wyżej drugiego piętra, wprost od gospodarza. — Pewni płatnicy. Zgłoszenia Kurjer Poznański nrw 52 118

Pokoju

lub pokoju i kuchni poszukuje centrum 500 zł zgóry. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 369

Pokoju

ewentl. kuchnia do gospodarza — zapłaci zgóry. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 359

Pokoju

kuchnię poszukuje się zaraz od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 363

Poszukuje

2 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza, czynsz zgóry. — Oferty Kurjer Poznański nrw 76 376

Urzednik!

poszukuje 2—3 mieszkania, place zgóry lub zwrot kosztów. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 454

Spokojne

bezdzielne małżeństwo poszukuje w śródmieściu wprost od gospodarza, trzypokojowego, słonecznego mieszkania z wygodami. Ew. komora za rok zgóry. — Oferty Kurjer Poznański nrw 76 400

Bezdzielnym

pokój kuchnia wprost od gospodarza, place pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 395

Poszukuje

3 pokoi kuchnia łazienka, 100 miesięcznie, 1½ roku zgóry zaraz. Oferty Kurjer Poznański nrw 4 278

Trzypokojowe

śródmieściu (Dąbrowskiego), front od gospodarza — warunki Kurjer Poznański nrw 76 554

Mieszkania

4—5 pokojowe szukam zaraz śródmieściu. Oferty Ratajczaka 14, m. 4. zdw 76 551

Poszukuje

5—7 pokojowego mieszkania, okolica obywatelska, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nrw 2 102

3—4

komfortowe lub wspólne, centrum poszukuje spieszenie. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 508

Dam

400 zł zgóry za jeden lub dwa pokoje z kuchnią. Oferty Oredownik Wielkopolski nrw 2 093

10 ZAMIANA MIESZKANIA**Zamienie**

3 pokojowe komfortowe słoneczne (Jeżyce) na 2 pokoje frontowe z wygodami. Oferty Kurjer Poznański nrw 76 008

11 POKOJE UMEBL.**Ladny**

pokój, elektrycznym światłem. — Strzelecka 5. I. mieszk. 5. zdw 75 599

Elegancki

telefon, łazienka, utrzymaniem, bez. Chelmonskiego 21, m. 3. zdw 76 367

Skarbowa

7. m. 10. tani. zdw 76 347

Pokoik

niekrepujący. Gąsiorowskich 11, m. 9. zdw 76 336

Pokój

panu, Marcina 24, mieszkanie 7. zdw 76 334

Ladny

słoneczny klatki schodowej dla 1 lub 2 panów zaraz lub od 15. Szyperska 3 m. 7. zdw 76 278

Małżeństwu

Grobla 28, m. 3. zdw 76 271

Pokój

Patrona Jackowskiego 9, m. 2. zdw 76 292

Pokój

Solacz, Aleja Wielkopolska 45, I zdw 76 280

Pokój

jeden lub dwa. Bukowska 9, m. 4. zdw 76 467

Elegancki

panom. Waly Jana III 12, m. 6. zdw 76 466

Dobrze

umeblowane 2, elektryczność, pianino, telefon zaraz. Św. Marcina 5, m. 13. zdw 76 449

Małżeństwu

pokój z używaniem kuchni zaraz. Zielona 7, m. 10. zdw 76 459

Pokój

umeblowany utrzymaniem, elektryczność Marcina 66/67, mieszkanie 10. zdw 76 438

Niekrepujący

z utrzymaniem, bez. Poczta 11, mieszkanie 4. zdw 76 428

Duży

mały niekrepujący. Młyńska 3, mieszkanie 11. zdw 76 426

Dwuosobowy

Wielkie Garbary 29, m. 10. zdw 76 416

Pokój

jeden, dwuosobowy, Św. Marcina 20, m. 6. zdw 76 405

Młyńska

12a, II. piętro, Elegancki słoneczny, niekrepujący, elektryczność, inteligentnemu panu. zdw 76 403

Pokój

czysty inteligentnym. Składowa 11, mieszk. 9. zdw 76 398

Działalności 3

m. 4. frontowy. zdw 76 386

Pokój

panom. Łakowa 4a, II. prawo zdw 76 431

Niekrepujący

balkonowy, Dąbrowskiego 23, m. 7. zdw 76 545

Dla

pań, panów. Łakowa 16, III. prawo. zdw 76 543

Pokój

frontowy, niekrepującym wejściem, dwie osoby, Żydowska 23, mieszkanie 3. nrw 2 101

Balkonowy

1 pokoi, Słowackiego 39, mieszkanie 9. jw 1 035

Dwu

1 jedno-osobowy zaraz. Słowackiego 48, mieszkanie 6. jw 1 037

Pokój

przyjeźdnym, 27 Grudnia 9, III. zdw 76 581

Dwa

umeblowane kuchnia, Matejki 45, mieszkanie 4. zdw 76 535

Umeblowany

telefon bardzo tani. Strzomska 27, 9. zdw 76 533

Półwiejska

2 m. 6 także dni. zdw 76 563

Śródmieście

Kręta 22, parter, lewo, umeblowany, frontowy. zdw 76 562

Pokój

z kuchnią lub bez — umeblowany Skryta 14, m. 3. zdw 76 549

Pokoje

umeblowane pierwszorzędnie przy Kantata solidnym panom lub panom. Informacji „Gambirius” Kantata 7. zdw 76 492

Dwuosobowy

Piekary 6, m. 6. zdw 76 490

Pokoik

ładny wynajme. Łakowa 9, mieszkanie 10. zdw 76 488

Pokój

umeblowany, czysty, z używaniem telefonu zaraz wolny. Długa 4, m. 10. zdw 76 561

Pokój

zaraz, frontowy, Marszałka Focha 27, mieszkanie 7. zdw 76 578

Małżeństwu

umeblowany, frontowy, słoneczny, przytulny elektryczność używaniem kuchni łazienki u samotnej osoby. Młyńska 50, mieszkanie 6. zdw 76 503

Zaraz

słoneczny. Plac Bernardyński 1a, III. zdw 76 513

Klatki

schodowej. Małe Garbary 4, mieszkanie 7. zdw 76 506

12 SZUKA POKOJU**2**

pokoje umeblowane z używaniem kuchni zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 281

Pokoiku

taniego poszukuje samotna pani od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 474

Małżeństwu

z dzieckiem poszukuje pokoju używaniem kuchni, samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 475

Próżnego

lub częściowo umeblowanego używaniem kuchni poszukują bezdzietni. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 76 505

Małżeństwu

bezdzielne z własną pościelą skromny z podaniem ceny. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 534

13 LOKALE**Garaż**

w śródmieściu zaraz korzystnie do wynajęcia. Al. Marcinkowskiego 1, w biurze domu. zdw 76 023

Skład

wolny. Ul. Dąbrowskiego 4 gospodarz. zdw 76 366

Ostrzeżenie

Ostrzegam przed kupnem składu kolonialnego, nieruchomości — Chwaliszewo 7/8, Stan. Paterek, administrator. zdw 76 307

Ubikacja

Bona

Wkp. sierota z kursem ochrannym, pielęgniarstwie, z praktyką przy starszych dzieciach i niemowlętach, asyście, lekcje poszukuje posady. Zakrzewska, Grudziądz, ul. Murowa 59a, 1. ptr. zdw 75 753

Nauczycielka (wychowawczyni)

z dłuższą praktyką, pozwoleniem nauczycielskim, znajomością języków obcych, dobrą muzyką poszukuje posady od 1 września. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 948

Paniąka

z lepszej rodziny poszukuje posady bufetowej lub kucharki. Zna wszelkie prace domowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 918

Pianista

sałonnemu-dancingowemu kabareto-wo-rewlowy, pierwszorzędna siła, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 238

Pisarz

względnie młodszy urzędnik z 3-letnią praktyką, obeznanym z księgowością, socjetywem, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 206

Ogrodnik - szofer

szuka posady. Długa praktyka, dobre świadectwa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 268

Praktykant leśny

z 2 letnią praktyką, lat 18, 1,82 wzrostu, przyjmie posadę w leśnictwie celem dalszej praktyki z wolnym utrzymaniem. Zgłoszenia przysyłać do: Skotarczak Leśn. Szynonki p. Jutrosin, zdw 76 260

Krawcowa

działa przyjmując prace w domu i poza dom. Długa 8. m. 11. zdw 76 055

Paniąka

lat 22 poszukuje posady do dziełki, lepszym domu, sycie, haft na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 539

Szukam

aparatowania z naprawą bielizny za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 365

Dziewczyna

uczciwa, długoletniemu świadectwem szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 364

Wdowa

z dorosłym synem szuka stróżostwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 363

Szofer - mechanik

inteligentny, długoletnia praktyka samochodowa w kraju i zagranicą, świadectwa referencyjne. Przeprowadzę samodzielnie generalny remont samochodu lub przyjmę prace warsztatowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 076

TEATRY

Teatr Polski: Dziś — „Królowa Przedmieścia”.

Czwartek, 7. 7. — „Królowa Przedmieścia”.

Piątek, 8. 7. — „Prawda w winie”, premiera.

Sobota, 9. 7. — „Prawda w winie”.

Teatr Nowy: Dziś — „Opiekuj się Amelią”.

Czwartek, 7. 7. — „Opiekuj się Amelią”.

Piątek, 8. 7. — „Opiekuj się Amelią”.

Sobota, 9. 7. — „Opiekuj się Amelią”.

Teatr Letni (Plac Nowomiejski 5, tel. 29-08): Dziś i codziennie „Teść szaleje”. — Ceny od 1—3 zł.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Upiór Paryża”.

Aurora: Patachon w obliczu śmierci.

Colosseum: I. „W mrokach nocy”. II. Wielka atrakcja.

Corso: Krwawy porachunek i Król dzikich stepów.

Metropolis: „Wszyscy na pokład”.

Muza: Pod banderą miłości.

Odeon: Ostatnie dni Pompei.

Orzel: „Niebezpieczeństwo Chińskiej Dzielnicy” i „Kapitan Chaplin”.

Renaissance: „Kłamiesz kobieto” i „Djabelek”.

Roxy: „Ulubienica przedmieścia”.

Sfinks: „Siódme Mocarstwo” oraz „Aż włosy dęba stają”.

Słońce: Księżyc w Montanie.

Tęcza: „Kapitan gwardii królewskiej”.

Wilsona: Zagłada Rosji (Raspoutine i kobiety).

Dziewczyna

do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 348

Gospośia

dobrem gotowaniem, pieczeniem ciast, lat średniej inteligencji, szuka posady. Zajmie się domem i wszelką pracą. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 345

Emeryt

państwowy szuka posady woźnego lub leższej pracy, złoży kaucję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 335

Paniąka

młodsza znająca szyć i haft szuka posady do wszystkiego lub do dziełki za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 325

Fryzjerka - pokojowa

szuka posady w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 326

Dziewczyna

poszukuje posady do cukierni lub restauracji od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 332

Starsza

poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub 15. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 328

Kowal

lat 23, pilny, pracowity poszukuje pracy zaraz lub od 15 lipca. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 275

Werkmistrz-narzędziarz uczciwy, energiczny, pierwszorzędny fachowiec, kalkulator, księgowość, rysunki poszukuje posady, wymagania skromne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 76 305

Kasjerka

rutynowana szuka odpowiedniej posady miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 76 312

Poszukuję

stałej pracy jako robotnik do hurtowni szklanej lub do innych prac 100 złotych kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 316

Szofer - borowy

ikoletnia praktyka obu zawodów szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 320

Gospodyni - kucharka z dobrymi świadectwami bardzo dobiegłym gotowaniem poszukuje posady do Kasy lub restauracji od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 302

Bezrobotna

poszukuje lepszej posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 303

Służąca

szuka posady do wszystkiego od zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 304

Poszukuję

posługi lub wyposzadzania bielizny. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 299

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady do państwa z Matopolski. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 297

Dziewczyna

starsza szuka posady do wszystkiego zaraz lub 15 w skromnym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 296

Nauczycielka

młoda szuka posady na wesele na okres wakacyjny, muzyka, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 294

Poszukuję

posady biurowej lub urzędowej, oddam pokój frontowy z utrzymaniem darmo. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 289

Dziewczyna

poszukuje posługi w lepszym domu lub kawiarni od 15 lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 469

Służąca

uczciwa i czysta, poszukuje posady z gotowaniem od 15 lub 1. 8. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 468

Krawcowa

działa, szuka posady w domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 389

Uczciwa

dziewczyna z cokolwiek szyćciem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 455

Sierota

w starszym wieku poszukuje posady do wszelkich prac domowych do bezdzietnych państwa lub samotnego pana od 15. 7. lub 1. 8. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 445

Maszynistka

biegła w niemieckim z praktyką, adwokacka przyjmie od zaraz posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 406

Dziewczyna

uczciwa, skromna, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 399

Dziewczyna

wiejska, do wszelkich prac domowych poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 441

Dziewczyna

młodsza poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 419

Uczeń

fryzjerski z dwuletnią nauką, pragnie się dołączyć do prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 418

Służąca

uczciwa, czysta, kochająca dzieci cośkolwiek z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 451

Praczką

uczciwa, szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 384

Ogrodnik

kawaler, lat 28, poszukuje posady zaraz. A. Długiewicz, Raczyca, ul. Grunwaldzka 29. zdw 76 257/8

Gospodarz

rolny poszukuje posady z dobrymi świadectwami od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 873/4

Poszukuję

nauki fryzjerstwa. Piotrowski, Lasek Kręta 15 pod Poznaniem zdw 76 338/9

Bufetowy

poszukuje posady. Złoży kaucję 500.— Oferty Kurjer Poznański zdw 76 432

Szukam

bezpłatnej praktyki w dziale księgowości, pisania maszyną. Ukończyłem kursy handlowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 546

Służąca

lat 20, pilna, uczciwa poszukuje posady do 1—2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 532

Praczką

posługaczka młodsza uczciwa poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 497

1000

kaucji lub pożyczki udzieli temu, który wyrobi mi stałą posadę służącą, szofer lub biurową. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 558

Przyjmę

stałą posadę służącą, szofer lub inną za złożeniem 1000.— kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 557

Szukam

pracy woźnego, stróża lub innej za kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 552

Gospośia

czysta, pilna, uczciwa, szuka pracy do wszystkiego od 15. 7. lub 1. 8. najchętniej do 1 lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 548

Szofer

mechanik z praktyką, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 476

Praczką

poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 480

Kucharz

dobrze polecony poszukuje posady zaraz lub 1. 8., miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 579

Dziewczyna

starsza, wiejska, z gotowaniem, poszukuje posady u księdza lub państwa. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 76 571

Krawcowa

dobrze szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 582

Dam

kaucji 150.— za jakąkolwiek pracę. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 522

Urządnic gospodarczy

z dobrymi świadectwami 20 lat praktyki, poszukuje zaraz posady urzędnika lub jakiegokolwiek innego zajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 500

Krojoży

na pierwszorzędna miarową pracę nowoczesnym krojem męskim i damskim poszukuje posady lub zająć w składzie sukna dział miarowy. Oferty upraszam Kurjer Poznański zdw 76 494

Posługi

poszukuje na sobotę. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 510

Blawatnik

ekspedient dekorator młodszy, bardzo dzielny, w położeniu krytycznym poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański r. w 2094

Dziewczyna

do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem lub do dziełki poszukuje posady 15. 7. lub 1 sierpnia. Oferty Kurjer Poznański r. w 2097

Kucharka

młoda, uczciwa, przyjmie posadę od 15. m. do restauracji lub prywatnie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 155

Syn

uczniwych rodziców 17-letni pragnie przyjąć jakąkolwiek pracę. Kaucję może złożyć. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 243

400

kaucji dam za otrzymanie posady, woźnego, portiera lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 001

Szofer

z kacją szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 022

Tanio

zakładam fryzury, przerabiam kapony, leżanki, materace, zakładam, naprawiam markizy, żaluzje. Grzybowski, Kopemika 2. zdw 76 152

Gospodyni

samodzielna, znająca dobra kuchnię, pieczenie, zaprawę konserw, prasowanie sztywnej bielizny, chów drobiu, poszukuje posady w majątku lub probostwie od zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 255

Uczciwa dziewczyna

przedewszystkiem czysta, akurtna i oszczędna z doświadczeniem do wszystkiego, dobrze polonka, szuka posady lub posługi od zaraz lub od 15. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 76 233

Paniąka

szuka posady do dziełki lub młodego małżeństwa także na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 026

Szukam

posady do wszystkiego samodzielnie gotowaniem zaraz lub 15.— Oferty Kurjer Poznański zdw 76 144

Gospodyni

w średnim wieku, znająca dobra kuchnię, zaprawę, wyroby mięsne, wszelką pracę, poszukuje posady od 15. 7. lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 143

Dziewczyna

skromna, uczciwa, zaufana, samodzielna, gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 162

Krawcowa

dobrze poszukuje posady w domu, 2.— dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 183

Stenotypistka

polsko-niemiecka, z dłuższą praktyką, biegła w stenografii i pisanu na maszynie, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 76 192

Szofer

poszukuje posady prywatnej z kacją 500 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 194

Panna

lat 23, muzykalna, inteligentna, z lepszej rodziny katolickiej szuka odpowiedniej posady, najchętniej jako towarzyszką, może być tylko podczas wakacji lub stałe. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 76 250

Sierota

poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 999

23 WOLNE MIEJSCA**Praktykant leśny**

od lat 16, lepsze wykształcenie szkolne do wiejskich lasów, utrzymanie musi opłacać. Zgłoszenia Kuffel, Wielki Bór, p. Jutrosin, zdw 76 259

Gzładnika

młynarskiego z doświadczeniem i podaniem poborów poszukuje młyn Wielkie Piekary (śląsk). nw 4178

1000 złotych

miesięcznie i więcej zarobi każdy łatwą pracą akwizycyjną. Sprzedaj ratami. Pensja. Prowizja. Dom Wysokowy, Stanisław Majer, Warszawa A. Białńska 15 nw 4175

Stenotypistka

biegła polsko-niemiecka z praktyką adwokacką potrzebną natychmiast. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 210

Służąca

religijna, długoletniemu świadectwami, praniem, gotowaniem, wszelkiej pracy domowej 2 osób. Zgłoszenia 5—7 Trzeciego Maja 3a, m. 7. zdw 76 323

Uczeń

potrzebny. Potoczki, Plac Wolności 10. zdw 76 324

Akwizytorów

akwizytorów ruchliwych, wymownych, zaprowadzonych w restauracjach, hotelach, szpitalach itd. do sprzedaży sensacyjnego aparatu niezbędnego w każdym domu. Zgłoszenia czwartek piątek 10—12. Grunwaldzka 23, m. 4. zdw 76 377

Wspólnika

samotnego zaraz z gotówką 300 złotych, egzystencja dobra, lokata zapewniona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 464

Kucharki

wykwalifikowanej poszukuje od zaraz. Zgłoszenia świadectwami. Probiernia Kujawa, Św. Marcina 63. zdw 76 450

Młodszej

dziewczyny do wszystkiego lubiaczka dziełki poszukuje Rubel, Węcejńska 2. zdw 76 272